

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

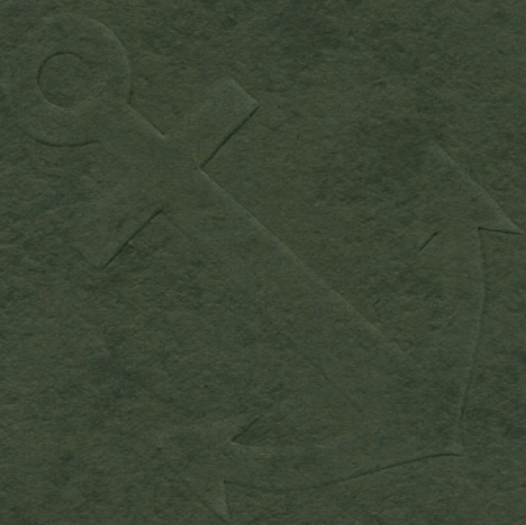
Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

BERGESEN ÆTTEN

BERGESEN-ÆTTEN

SLEKTHISTORISKE OG PERSONHISTORISKE
OPLYSNINGER

EFTER TRYKTE OG UTRYKTE KILDER
VED
OLA AURENES

DREYERS GRAFISKE ANSTALT, STAVANGER 1943

I ROGALAND

satte de første nordmenn sitt bo.

Fra Rogaland blev skip utrustet for vikingtog og annen langferd.

I Rogaland hadde Harald Hårfagre sin siste og avgjørende kamp for rikets samling, og på Utstein i Rogaland hadde han sin kongsgård.

Fra Rogaland øvet Erling Skjalgson på Sola sin mektige innflytelse.

Da storhetstiden tok ende, og fremmed velde fikk råderom i Norge, da var det først og fremst i Rogaland og særlig på Ryfylkeøyene, at frihetsviljen var sterk og at rettferdsånden blev holdt våken.

Uredd kjempet her store ætter for sin rett, mot danskevelde og mot Hansabyene.

Rogaland står i dag som et av de ledende fylker i landets næringsliv. Folket er kjent for arbeidsomhet og nøisomhet. Mange førende personligheter er fostret her, foregangsmenn både på åndens og håndens område.

I dette miljø har den ætt, som denne bok handler om, sin rot. Gjennem Ryfylke-ættene kan den føres over 400 år bakover. En linje har forbindelse med Losna-ætten, hvis første kjente medlem fødtes omkring 1270. Fra denne mann og til den yngste generasjon i Berge-sen-ætten er der 20 ledd.

O. A.

I N N H O L D

Den agnatiske linje	7	Arneberg	99
Kognatiske linjer	47	Ørbøch	102
Stokka	49	Wesseltoft	104
Bjereim	51	Mag. Jonas Jenson, Hielm-ættens far. Av	
Aukland	54	Ola Aurenes	111
Bugge	60	Fra heksenes tidsalder. Av rektor A. E.	
Bagge	63	Erichsen	123
Losna	71	Personregister	131
Koll	73	Kilder	144
Hielm	78	24 ættetavler over prost Ole Bergesens	
Håland	79	barns agnatiske og kognatiske avstam-	
Fister	84	ning	145
Møllendal	90	Oversiktstavle over prost Ole Bergesens	
Essendrop	92	etterkommere	172

BILLED-REGISTER

Aksje i Norges Bank	108	S/S «Isfjord»	23
Bergeland. Sigval Bergesens privatbolig ..	24	Jensen, Peter Øllbye	96
Bergesen, Adelaide Sophie	43	— Peter Øllbye, bestallingsbrev	96
— Berge	12	— Petrine Susanna	96 og 97
— Berge med hustru	12	Jensson, Jonas. Epitaffium	111
— Berge Sigval Natanael	21	Huset ved Breiavatnet	117
— Berge Sigval Natanael	27	Landeron og Lamboing, Sveits	28
— Bernhard Essendrop	42	Losna-ættens våpen	71
— Birgit Johanne	43	«Matthanja»	22
— Carl Birger	42	Meyer, Johan Joachim	39
— Inger Marie	46	— Olga	39
— Marthe Marie Sophie	16	Racine, Charles	27
— Marthe Marie Sophie, fotografi ..	16	— Marie	27
— Ole, prost	16	— Marie Marguerite	27
— Rachel	27	Rosensværds våpen	103
Bagge-ættens våpen	63	Skanke-ættens våpen	104
«Charles Racine»	22	Stavanger i 1830 årene	14
Ebbesen, Axel Bremer	38	— Domkirke, interiør	16
— Ervine Petrine	38	— Domkirke, mot øst	19
Essendrop, Bernhard Ludvig	96	M/T «Solfonn»	23
— Carl Peter Parelius	96	Stokka, Johannes Åsmundson	49
— Martha Maria	94	Valbjerggaten 2	22

DEN AGNATISKE LINJE

Denne ætt har sitt første kjente hjemsted på gården Øvre Fister, senere kalt Øvrehus, i Fister sogn, Ryfylke. Gården hadde en skyld av 3 lauper smør, svarende til 3 pund korn, og var benefisert lektoratet i Stavanger og efter 1686 Kristiansand kirke.

Øvrehus var i 1645 bebodd av 2 leilendinger, Lars og Gunnar Osmundson, som hver brukte en halvpart. Lars var død før 1666, og enken hadde giftet sig med Jakob Olson, som må ha vært mange år yngre enn henne. Både Jakob og hans stesønn Rasmus Larsson må enten være død tidlig eller er kommet vekk fra gården, som i 1670-årene bruktes av nedenfor nevnte Halldor.

I. **HALLDOR FISTER** er Bergesen-ættens første kjente agnatiske stamfar. Halldor var ganske sikkert ikke fra Fister og neppe fra Rogaland i det hele tatt, i alle fall har navnet ingen tilknytting til eldre manntall.*

Gift med *Johanna (Larsdatter?)*, antagelig datter av ovenfor nevnte Lars Fister, og Halldor har visstnok byglet sin svigermors bruk.

De hadde så vidt vites bare nedenfor nevnte sønn Lars.

Halldor døde tidlig, og enken giftet sig igjen med Anders Knutson Kleiveland fra Hjelmeland sogn, som overtok bruket. Anders Kleiveland var klokker i Hjelmeland. De hadde 2 sønner, Knut og Halldor, men disse var begge døde før 1706. Knut hadde visstnok efterlatt sig en sønn, Halldor Knutson, som bodde på Indre Ramsfjell i Hjelmeland. Han falt utfor et fjell annen jule-

* Da sønnen Lars i et manntall fra 1701 kalles Lars Haldvorsen, har det av en slektsforsker vært gjort gjeldende, at navnet egentlig skal være Hallvard (Halvor), som på denne tid var et adskillig benyttet navn i Ryfylke. Dette kan ikke holde stikk. I 1706 er navnet skrevet Haldor, og i denne form finnes det stadig senere i ætten.

dag 1728 og slo sig ihjel. Han var gift med Randi Eriksdatter og efterlot henne med 2 døtre.

II. LARS HALLDORSON FISTER var født omkring 1677 og nevnes i manntallet av 1701 som «stående soldat». Overtok bruket omkring 1707. Han var død før 1760, men vi kjenner ikke tidspunktet nøiere.

Gift ca. 1707 med *Brynilda (Brønla) Johannesdatter Fister*, datter av Johannes Jonasson Nedre Fister og Siri Eriksdatter Byre. Om hennes ætt se Stokka.

Skifte blev holdt efter Brynilda 26. november 1731. Dette skifte gir en del interessante opplysninger om de økonomiske forhold på gården.

Da bruket var leilendingsgods hadde boet ingen fast eiendom. Dets midler var innbo og løsøre, kreaturbesetning og redskaper, litt kontanter samt en stue på husmannsplassen Flåten. Størrelsen av gårdens avling opgis ikke; den blev overlatt til enke-mannen uskiftet mot at han skulde svare åbotsfall på gården, greie forfalne avgifter og intet vederlag kreve for utlegg til hustruens gravferd.

Registreringen i boet viser oss en efter tidens forhold temmelig stor besetning: 2 voksne hopper og 1 føll, 31 storfe, hvorav 15 ungnaut, 29 stykker smale og 15 lam, 10 gjeiter, 6 kje og 2 griser.

Av arbeidsredskap finnes: 3 økser, 1 naver, 13 ljåer, 1 stor smiehammer, 1 tynnslehammer (til kvessing av ljåene, i stedet for senere tiders slipesten), 2 kverner, 1 hestesele. Noe kjøreredskap nevnes ikke. Av fiskeredskap: 3 sildegarn, 1 auregarn, 1 færingsbåt. Eneste redskap for det kvinnelige husarbeid er 2 hjulrokker, vevstol finnes ikke. Kjøkkenutstyret består i 4 kjeler og 1 stekepanne av kobber, 5 tinnfat, 1 tinnskål, 6 gryter, 1 bakstehelle og 5 skjæringer (til å henge kokeredskap på over ilden i gruen).

Huset har 2 stuer, og der er et bord med bordstol i hver stue, 1 flamsk bordteppe, 1 dreils bordduk og 1 lerrets bordduk. Dessuten er der et par messing lysestaker. Stoler eller senger

nevnes ikke; det har formentlig vært faste benker og senger, som har vært festet til veggen og således hørte til huset.

Sengklær: 2 overdyner, 5 underdyner, 5 hodeputer, 2 fine hollandske putevar «med kniplinger for nedent», verdsatt til 5 ort stykket (3 slike putevar opveidde næsten verdien av ei ku!), 10 åklær, 7 lerretslaken, 13 kvitler, 4 skinnryer.

Der er en kontantsum på 9 riksdaler 3 ort 20 skilling, og dette er adskillig over det vanlige. Kontanter var uhyre sjelden på bondebygden i de dager. Etter normal verdiansettelse i nutiden vilde det utgjøre ca. 320 kroner.

Nettoformuen var 167 riksdaler 14 skilling, eller omgjort etter samme kurs omkring 5350 kroner.

3 barn (III 1—III 3):

III. 1. HALLDOR LARSSON ØVREHUS, født omkring 1707, gravlagt 15. november 1772.

Gift omkring 1735 med *Brynilda Børgesdatter Tøtland*, født omkring 1714, datter av bonden Børge Børgeson Aubø på Tøtland i Hjelmeland og hans annen hustru Elen Sofie Hielm. Om Brynildas ætt finnes nærmere opplysninger under Bagge og Hielm. De var forresten beslektet (firmenninger).

Brynilda bragte inn i boet ikke så lite jordegods og adskillig verdifullt løsøre, hvorav en del gjenstander i gull og sølv, og førte således jevn velstand til gårds. Jordegodset var på Kleiveland og Pundsnes i Hjelmeland, det blev bygslet bort, og Halldor blev sittende som leilending på Øvrehus.

Ved skiftet efter Halldor, som holdtes 10. desember 1772, var boets formue 909 riksdaler 21 skilling.

Enken krevde og fikk til sitt underhold (opsett): 3 tønner havre, 2 tønner blandkorn, 1 tønne bygg, $\frac{1}{2}$ tønne malt, 1 skjepp rug, for til 2 kyr og 12 smaler, 1 årsgammelt gjeldsvin hvert tredje år, 2 par sko årlig, dertil lys og varme og «al anden fornøden tilsyn og opvartning i hendes alderdom.»

Halldor hadde en tid før han døde delt sine beste gangklær mellom sine 3 yngste sønner, Johannes, Halldor og Erik, og for dette skulde ikke de andre barn ha noe vederlag.

Brynilda overlevde mannen i henved 12 år og blev gravlagt 26. september 1784. Under skiftesamlingen den 19. oktober erklærte arvingene, at det var ordnet slik før moren døde, at Børge skulde gi moren en «christsømmelig begravelse», og til gjengjeld skulde han være hennes enearving. Dette vedgikk Børge som riktig, og han skulde rette sig efter det. Men han vilde gjøre opmerksom på, at morens gravferd hadde kostet 35 riksdaler (en stor sum, verdien av 6–7 kyr), mens boets verdi bare var 20 riksdaler 12 skilling, og han syntes at dette var en for stor bær på ham alene. Hans søsken bød ham 1 riksdaler hver i tilskudd, idet de vedgikk, at det var efter deres ønske, at han hadde gitt moren en hederlig gravferd. Med dette erklærte han sig fornøiet, og ordningen blev stadfestet av skifteretten.

8 barn (IV 1—IV 8):

IV. 1. BØRGE HALLDORSON ØVREHUS, født omkring 1736, gravlagt 8. august 1811. Han fikk bygselbrev på gården ved sin fars død i 1772.

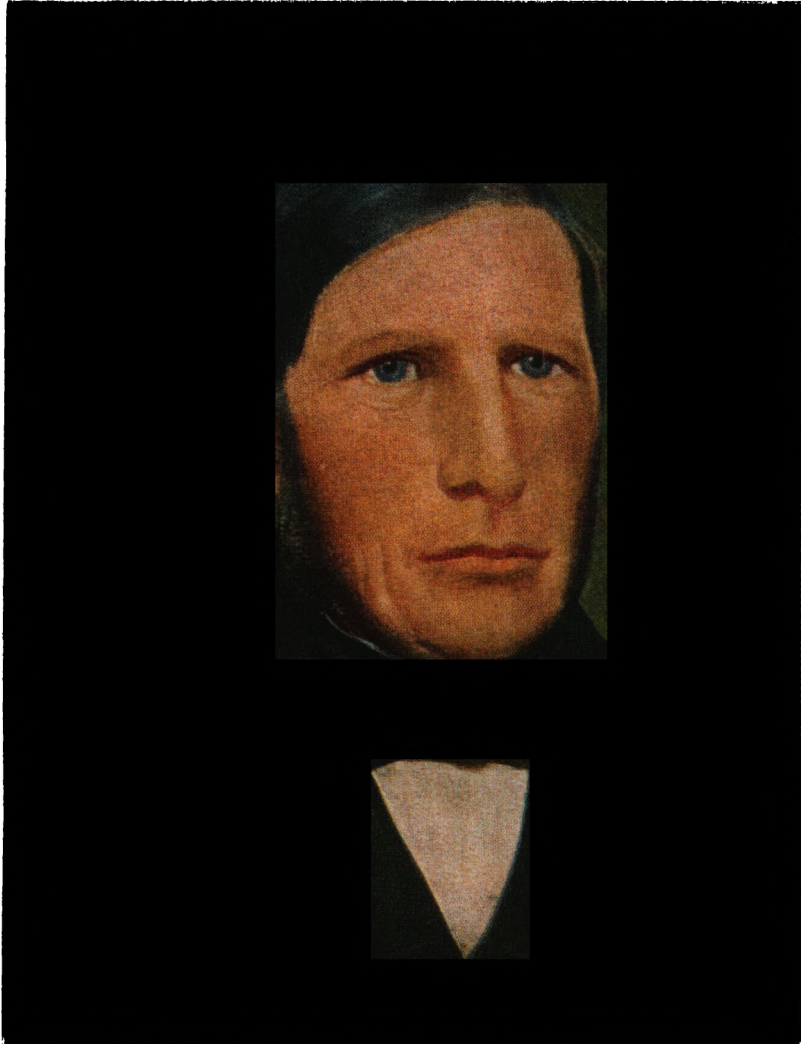
Gift 1) 27. juni 1773 med *Siri Olsdatter Sandanger*, født 1756, gravlagt 16. februar 1786, datter av Ola Olson Sandanger fra Fister og Margrethe Jonasdatter Sandanger. Se Fister 13.

Gift 2) 11. juli 1787 med *Elen Sofie Svendsdatter Nådland*, døpt 22. mai 1763, gravlagt 11. mai 1809, datter av Sven Svenson Nådland. Se Fister 30.

Børge Halldorson — eller Berge som senere blev brukt, og som danner grunnlaget for ættenavnet — gav gården fra sig til sin eldste sønn Jonas Bergesen og tok følge hos ham.

Ved skiftet efter Elen Sofie hadde boet en nettoformue av 454 riksdaler 2 ort 10 skilling.

3 barn i 1. og 5 barn i 2. ekteskap (V 1—V 8):

BERGE BERGESEN
1800-1874

BERGE BERGESEN MED HUSTRU

- V. 1. JONAS BERGESEN ØVREHUS, døpt 9. juli 1775.
 Gift 15. juni 1802 med *Marta Riveland*, døpt 12. mars 1775, datter av Sjur Larsson Riveland i Årdal og Siri Sæbjørnsdatter.
 Han overtok farsgården i 1776. Hans sønn Jonas blev boende på Øvrehus, en datter Siri blev gift med Roald Byre.
- V. 2. HALLDOR BERGESEN, døpt 30. september 1779. Bonde på Tasta i Hetland.
 Gift 17. juni 1802 med Elias Svenson Tastas enke *Helena Pedersdatter*.
- V. 3. MARGRETE BERGESDATTER, døpt 28. april 1782.
 Gift 24. juni 1806 med *Peder Olson Segadal*, døpt 20. februar 1782. Bonde på Segadal i Hjelmeland.
- V. 4. BRYNILDA BERGESDATTER, døpt 22. november 1789, gravlagt 18. mai 1800.
- V. 5. SIRI BERGESDATTER, døpt 20. februar 1792.
 Gift 22. juni 1832 med *Elling Olson Skår*, født 1808. Husmann i Tønnevik under Sigmundstad.
- V. 6. SVEND BERGESEN, døpt 30. april 1797, død 1876. Bodde først en tid på Bø, Fogn, men flyttet 1837 til Leikvoll i Randaberg.
 Gift 8. juli 1824 med enken *Marta Bjørnsdatter Bø*, døpt 16. desember 1787.
 Blandt deres barn var skipper Eivind Svendsen, født 1826, død 1903, bosatt i Kalhammeren, Stavanger, og dennes sønn var skipper Sven Svensen, født 20. august 1858, død 22. september 1941.
- V. 7. BERGE BERGESEN, døpt 20. juni 1800 i Fister, død 12. desember 1874 i Stavanger, gravlagt 19. desember.
 Ved farens død opholdt han sig hos sin barnløse halvbror på Tasta i Hetland, og Tasta-gården kom også til å bli hans hjem i en lang årrekke. Her bygde han hus og drev gårdsbruk, inntil han i slutten av 1837 flyttet til Stavanger.

Stavanger i 1830-årene. Etter maleri av Reusch.

I Hetland var han nettop blitt innvalgt i herredets første formannskap, men her kom han bare til å møte en gang. Han tok borgerskap som kjøpmann i Stavanger 8. september 1840 og drev foruten almindelig handelsforretning også som skibsreder og sildegrosserer. Han var en flink forretningsmann og gjorde sig særlig bemerket ved å finne nye markeder for silden. Ved siden av sin forretning drev han gårdsbruk, idet han bygde og dyrket gården Nylund i Hetlandsmarken. Fra 1850 var han i mange år med i byens kommunale styre og inntok i det hele en aktet plass i samfundet. Da Hetland kirke skulde bygges, i 1851, blev han innvalgt i byggekommisjonen. Senere var han også med i Petrikirkens byggekommisjon. Han var medlem av Misjonsselskapets kretsstyre og virket ivrig for Guds rikes fremme. Han øvde også stor godgjørenhet.

Ved Bergesens død i 1874 hadde «Stavangeren» for 18. desember et minnedikt av presten J. E. Welhaven (dikteren W.s bror), hvor det heter til slutt:

Så ser jeg dig, du gamle trette mann,
med ferdig verk, mens tidene de skifter.
Jeg ser dig der, hvor klart du tyde kan
hver profeti i Herrens ord og skrifter.
Så ser jeg dig med lys av Gud omstrålet.
Din higen stillet er, du er ved målet.

Gift 1) 15. oktober 1826 med *Olena Olsdatter Møllendal*, døpt i Håland 2. mars 1796, død i Hetland 24. januar 1837, datter av husmann under Madla gård Ola Olson Møllendal og Guri Pedersdatter Bø. Se Møllendal 11.

Gift 2) med *Sissel Endresdatter*, født på Grøtheim i Randaberg, døpt 2. desember 1792, død 24. oktober 1883, datter av Endre Endreson og Marta Olsdatter og enke efter skipper Jonas Jonson Hommeland i Stavanger.

2 barn i 1. ekteskap:

VI. 1. **BERGE BERGESEN**, født 22. januar 1830, død 9. juli 1903. Kjøpmann i Stavanger, firmanavn B. Bergesen jr.

Gift 1) med *Johanne Margrethe Hommeland*, født 4. mars 1823, død 16. januar 1873, datter av Jonas Jonson Hommeland og Sissel Endresdatter — se ovenfor.

Gift 2) med *Ane Natvig*, født 4. april 1833, død 23. mai 1901.

3 barn i 1. ekteskap, det 2. ekteskap var barnløst.

VI. 2. **OLE BERGESEN**, født i Hetland 13. november 1832, døpt 2. desember i Stavanger domkirke. Student fra Stavanger lærde skole 1851 og teologisk kandidat 1856, begge eksamener med laudabilis. Efter en kort tid som lærer ved Stavanger lærde og realskole — som den hette fra 1853 — blev han i 1857 lærer ved Ålesund borgerskole, i 1861 kateket i Farsund, i 1869 kallskapellan i Hetland, i 1873 sogneprest i Brevik, i 1880 residerende kapellan i Kristiansand, i 1882 residerende kapellan til Domkirkens menighet i Stavanger og i 1888 sogneprest i samme menighet. Fra 1889 til 1897 var han prost i Stavanger prosti.

I Stavanger Domkirkes sakristi henger et portrett av prost Ole Bergesen, malt av A. Finne-Grønn og gitt av «Domkirkens venner».

Fra Bergesens opphold i Farsund forteller grosserer Alf Otto i sine erindringer «fra gamle dage» i fødebyen:

Presten Bergesen var kateket i Farsund fra 1861 til 1868. Det var nettop i en tid, hvor de «vakte» gjorde sig mer enn almindelig brede og

Interiør fra Stavanger Domkirke i 1890 årene.

utfoldet sitt hang til herskesyke. Bergesen var en alvorlig kristen og førte et ulastelig liv. Ikke desto mindre mente «partiet» sig berettiget til på en så nærgående måte å stikke sin nese i hans private anliggender, at det ikke var å undres over, at han undertiden kunde føle sig dypt krenket.

Det kunde eksempelvis gå så vidt, at der engang kunde innfinne sig en deputasjon hos ham for å besvære sig over, at det hadde vakt forargelse, at der ved en festlig anledning hadde vært vin på prestens bord!

Bergesen var meget, kanskje alt for meget, eftergivende likeoverfor de vaktens ublu krav, men den gang gikk det dog for vidt for ham, og han frabad sig den anmassende innblanding. Hans tilrettevisning fremkalte imidlertid et kjølig forhold, og kaninenes underjordiske virksomhet gjorde ham mangen gang oppholdet i Farsund surt.»

Dette forhold har Bergesen selv på en meget hensynsfull måte berørt i et brev til Alf Ottos far, konsul Fredrik Adamsen Otto, skrevet 16. november 1868, kort efter hans ankomst til Stavanger. Her heter det bl. a.:

« — — — Jeg befinner mig meget vel: fri for det meget Skolearbeide, og det store, daglige, anstrængende, Stræv, som just ikke lettedes i den sidste Tid ved forstandig Paaskjønnelse af Arbeidet,

MARTHE MARIE SOPHIE BERGESEN
efter fotografi
1830-1908

MARTHE MARIE SOPHIE BERGESEN

født Jensen

1830-1908

OLE BERGESEN
1832-1899

der dreves under saare ugunstige Forholde. — Dog nok herom, jeg ønsker ikke at nære uvenlige Tanker mod Nogen, og aller mindst at udtale dem, hvor de intet godt kunne udrette. Kun saameget være sagt, at jeg føler mig meget fornøiet ved at være kommen vel fra de Mennesker. Jeg har lært en hel Del, haaber jeg, under mit syvaars Ophold i Farsund, og den Kundskab er ikke for dyrt kjøbt, selv om mine ungdommelige gode Tanker om Menneskene, i borgerlig Henseende ere en Del svækkede, og dette er ikke saalidet for mig —

Men nu Punktum herom. Hellere vender jeg mig til det lysende og glædelige Tilbageblik paa de Mange, der som Mennesker og Kristne kom mig venligen og kjærligen imøde, og som jeg vandt mere og mere kjær. Disse glemmer jeg ikke. Gud velsigne dem alle! Kjært skulde det være mig, om jeg siden traf nogen af dem paa min Vei. Gud give dem og den ganske By alt godt! — —»

Under Bergesens virketid i Brevik møtte han som byens representant på Stortinget i 2 perioder, 1874–1879.

I den anledning skrev vittighetsbladet Vikingen at man burde vokte sig for å sette foten på bryggen i Brevik, for da risikerte man å bli sendt på Stortinget.

Om en liten morsom episode fra denne hans stortingsmannstid forteller Sigval Bergesen:

«Under en debatt i Stortinget i 1875 om inndragning av Breviks rett til å ha egen stortingsrepresentant, fikk min far telegram om at hans datter Birgit nettop var født. Telegrammet lot far gå til min morbror, prost Jensen, og denne overlot det derefter til sin onkel, stortingspresident Bernhard Essendrop.

Far var et øieblikk ute av salen for å undersøke noe for debatten. Så hørte han at der blev ledd høit inne i Stortinget, og han fryktet for at det var en av motstanderne i saken som hadde revet av sig en vittighet på Breviks bekostning. Han skyndte sig inn, og da kom tingmennene mot ham og gratulerte med den nyfødte. Søren Jaabæk, hvis assistanse far hadde sikret sig, hadde hatt ordet til forsvar for Breviks representasjonsrett og hadde begynt sitt innlegg med å si,

at der fra den annen side var blitt hevdet at Breviks folkeantall var i avtagende; men Søren Jaabæk viftet med den blå telegramblankett, idet han med patos fremholdt: «Her står jeg med et dokument i min hånd som beviser at folkeantallet er i tiltagende.» Herav kom den almindelige jubel i salen. Brevik beholdt dengang representasjonsretten, og man sa at min nyfødte søster hadde reddet situasjonen.»

Ved sin ankomst til Stavanger i 1882 blev Bergesen foreslått som representant til Stortinget for byen. Han frabad sig imidlertid bestemt valg.

Prost Ole Bergesen døde i Stavanger 8. mai 1899 og blev gravlagt 13. mai fra Domkirken.

Om Bergesens personlighet og hans virke i Stavanger gir Stavangerbladenes nekrologer et talende vidnesbyrd. Vi tar dette utdrag:

Stavanger Amtstidende: «Prost Bergesen har eftermæle blandt oss som mannen med det trofaste hjertelag og det høimodige sinn. Han vilde alle så vel, og vel gjorde han også hvor han feredes. Velmenende og rettenkende, mildt dømmende og forsonlig, åndelig talt preste-klådd til enhver tid spredte han velsignelse rundt omkring. Men han var tillike en mann, der visstnok sindig men bestemt våget å si sin mening såvel opad som nedad, og da blir ikke livet alltid så behagelig, og man høster også mindre påskjønnelse. Som prost i Stavanger prosti under enestående vanskelige forhold fikk han særlig rik anledning til å legge for dagen just de karaktermerker der var ham eien-dommelige. Hans navn har vært knyttet til mange kristelige velgjøren-hetsformål innen vår by, og i en årrekke var han formann i hovedbestyrelsen for Det Norske Misjonselskap. Vårt blad står i stor takknemlig-hetsgjeld til avdøde, der i over 3 år har vært oss den verdifulleste medarbeider, idet han uten noen avbrytelse og uten å gå trett hver uke har sendt oss sine søndagsbetraktninger, et arbeide som han omfattet med den varmeste kjærlighet og interesse. Han skrev nærmest for de syke i menigheten og de som av andre grunner var hindret fra å søke kirken, og såvel fra disse som fra mange andre hold hadde han den glede å motta takk for denne sin virksomhet, der var blitt til megen

Stavanger Domkirke mot øst. 1890.

velsignelse. Mange av disse søndagsbetraktninger er rene perler i vårt lands oppbyggelseslitteratur».

Stavanger Aftenblad: «Bergesen var en mann av dypt alvor og på samme tid en særdeles jovial og behagelig mann i den private omgang. Ivrig totalavholdsmann, der leverte verdifulle bidrag til sakens fremme både i skrift og tale. Han hadde mange venner, få misundere og ingen fiender».

Til minne om sin far gav Sigval Bergesen i 1921 et klokkespill med 22 klokker og nytt urverk til Domkirken. Hver dag lyder dets vakre toner ut over byen. Stavanger Domkirke var den første norske kirke som fikk klokkespill.

Sigval Bergesen har latt trykke farens ovenfor omtalte søndagsbetraktninger, skrevet til kirkeårets 3 tekstrekker. Og her har han måskje reist sin far det beste minne. Det er refsende og anklagende ord mot den enkeltes og tidens brøst. Men det er også milde og lægende. Og gjennom alt toner kjærlighetens evangelium. Kjærlighet til Gud og kjærlighet til andre. Kjærlighet også i de små ting.

«Gjør hvad du kan for at hjemmet kan bli lyst og hyggelig. Overlat det ikke til *de andre* å gjøre det».

«Se til at du alltid så vidt mulig kan bo på solsiden, hvor Guds kjærlighet skinner inn. Og se å bringe den lyse gode sol inn til så mange som du kan».

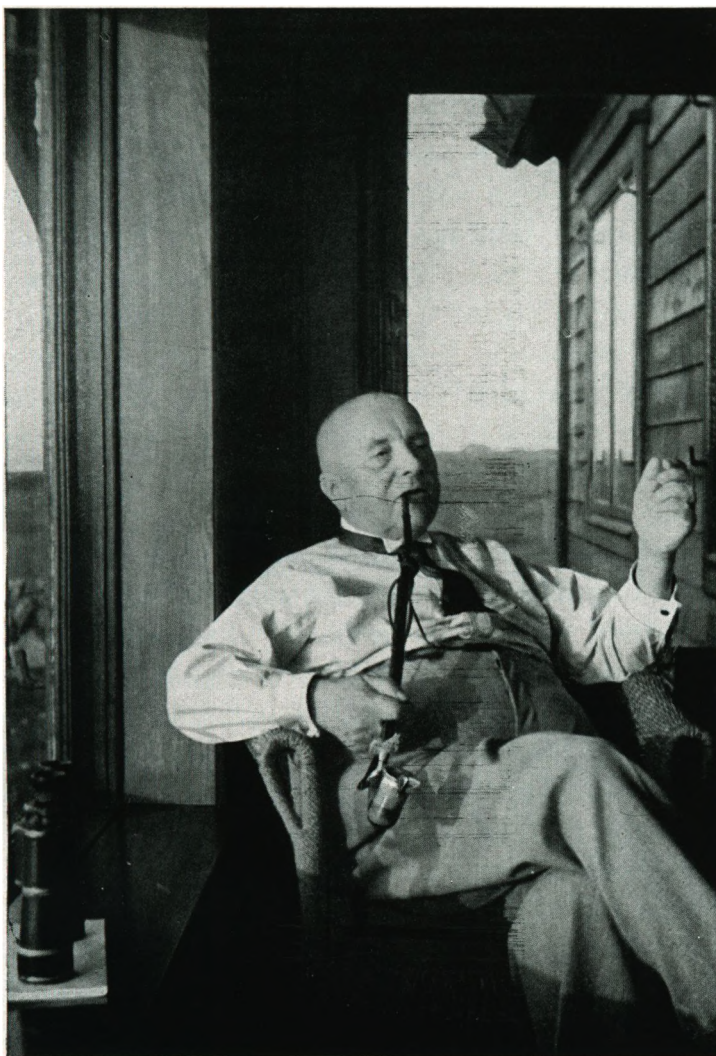
«Eier du ord som kan løfte og varme,
ord som bestråler og bærer ditt liv,
rekk dem da ut til de svake og arme,
fattige lidende sjeler dem giv.»

Signal Bergesen forteller dette barndomsminne om sin far:

Far var hele sitt liv sterkt interessert for hedningemisjonen — Det norske Misjonselskap — en interesse som han hadde arvet etter sin far. — Jeg var hyppig med ham på hans anneksreiser eller ved misjonsstevner, og særlig et sådant stevne fra 1873 står klart prentet i min hukommelse. Vi seilte med losskøite fra Brevik til en loshavn nord for Langesund — Nevlunghavn. Det var en herlig sommerdag. Etter stevnet, hvor far var eneste taler, blev kvelden av de vakreste. Da vi heiste seil for hjemturen, var havnen og fjellknausene rundt svarte av folk som viftet og sang. Da losskøiten gled ut, sang befolkningen den dengang forholdsvis nye salme: Å tenk når en gang. Fulltonende klang den vakre salme i den stille sommerkveld. Den stemning og den sang har i disse 70 år ofte vært fremme i minnet.

Viet 1) 3. september 1857 i Domkirken til *Caroline Berentsen*, født 26. november 1836, død 20. mai 1858, datter av kjøpmann Erik Berentsen og Rachel Serine Fosse.

Viet 2) 30. november 1859 til *Marthe Marie Sophie Sæborg Jensen*, født i Ålesund 12. desember 1830, død 26. september 1908, datter av distriktslæge Peter Øllbye Jensen og Petrine Susanna Essendrop. Se Essendrop 14. Utdannet til lærerinne i Kjøbenhavn og ansatt i Ålesund i 1850-årene. Hun var antagelig den første lærerinne i landet ansatt av offentlig myndighet. Hennes mor hadde i sin tid holdt barneskole i hovedstaden.

BERGE SIGVAL NATANAEL BERGESEN
1863-

Foto Eivind Berggrav —
på sommerhus «Strandbakken»

6 barn i 2. ekteskap (VII 1—VII 6):

VII. 1. **CARL BIRGER OLAF BERGESEN**, født i Stavanger 3. januar 1862, død 6. januar 1882, gravlagt i Stavanger 12. januar. Han var styrmann og omkom ved et ulykkestilfelle ombord i dampskibet «Erik Berentsen».

VII. 2. **BERGE SIGVAL NATANAEL BERGESEN**, født i Farsund 3. april 1863. Handelsskole i Osnabrück og 4 år ved meglerkontorer i Tyskland og England. Skipsreder i Stavanger fra 1887. Fransk visekonsul 1891–1931. Lloyds agent 1893–19.

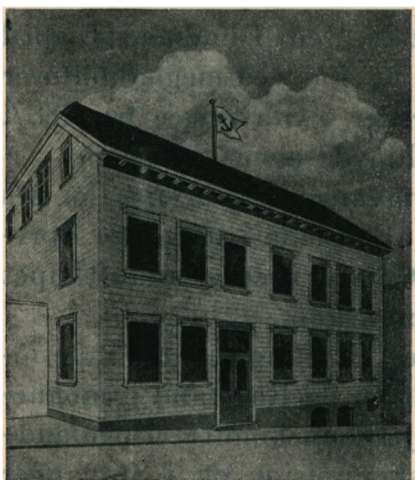
Formann i direksjonen for Stavanger Preserving Co. A/s og for Den Norske Amerikalasje. Formann i styret for Stavanger og Rogalands Bank A/s. Ordfører i representantskapet for Det Stavangerske Dampskibsselskap.

Medlem av Stavanger bystyre. Stortingsmann i 2 perioder, 1903–09. Formann i Vest-Agder og Rogaland jernbanekomite, i den interkommunale jernbanekomite (Rogaland-Telemark), i Jernbanens tilsynskommisjon og i Stavanger Handelskammer. Medlem av Norges Banks representantskap, av Norges Rederforbunds centralstyre, av Nordisk Skipsrederforening, Baltic and International Maritime Conference og andre tillitshverv innen handels- og industriselskaper. Formann i foreningen «Domkirkens Venner».

Siden 18. september 1909 ridder av 1. klasse av St. Olavsordenen «for fortjeneste av Vestlandsbanens fremme». Innehar 7. juni medaljen og Håkon VII jubileumsmedalje, er offiser av Fransk Æreslegion og Officier du Mérite Agricole. Æresmedlem av Forsvarsforeningen i Stavanger.

Her vil ikke bli gitt noen oversikt over SIGVAL BERGESENS livsverk. Hans forretnings historikk er samlet for sig, og «Minneverket Jernbanen Oslo—Stavanger», som vil bli utgitt av Dreyers Grafiske Anstalt A.s, når banen blir åpnet til Stavanger, vil formentlig gi et bilde av Bergesens arbeide for banen. Da han hadde sett Sørlandsbanen nesten full-

ført, tok han initiativet til dannelsen av Den Interkommunale Jernbanekomiteé for undersøkelse av en direkte indre stambane Stavanger—Oslo over Ålgård—Valle, Setesdal, til Lunde i Telemark. Banens betydning er fastslått ved uttalelser fra en rekke fagfolk.

Valberggt. 2 overtatt av Berge Bergesen i 1838. Gjenopbygget etter Holmenbrannen 1860. I 1911 blev bygningen overtatt av Sigval Bergesen og har siden vært benyttet til kontorer for firmaet.

Staten overtok disse undersøkelser, som blev utført sommeren 1942 og 43.

Nedenfor gjengis utdrag av presseuttalelser ved forskjellige milepeler i Bergesens liv:

«Sjøfartstidende» 26. februar 1942:

«Konsul Sigval Bergesen elsker blomster. Han dyrker de vakreste roser på sin eiendom ved Stavanger.

Sigval Bergesen er skipsreder og forretningsmann, men jærbonde i tanke og handling tillike.

Bergesen er typisk sør-vestlending.

Han ser så fredelig og stillferdig ut, når man møter ham på gaten eller treffer ham ved en tidlig frokost etter en natt ombord i kystbåten, at man

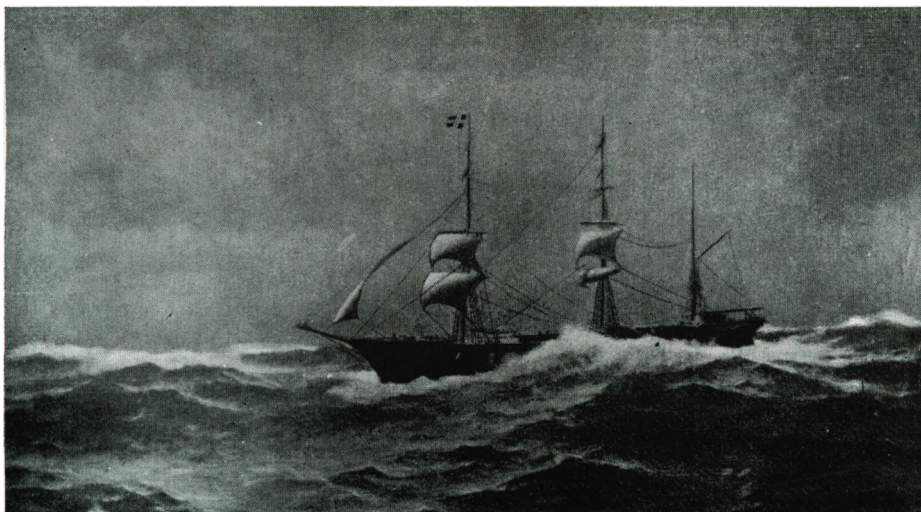
ikke skulde kunne falle på å tro at en har for seg en målbevisst, klokt beregnende og seigt utholdende foregangsmann, pågående som en bergenser og stadig som en trønder, nesten fanatisk oppsatt på å få gjort mest mulig for Rogaland og Norge. Men fakta kan ikke benektes. Hans gjerninger viser at det er sant.

Stavangerne har benyttet Sigval Bergesens avgang som formann i styret for Stavanger og Rogalands Bank som en velkommen anledning til å hylde ham. De har angitt gode grunner for det.

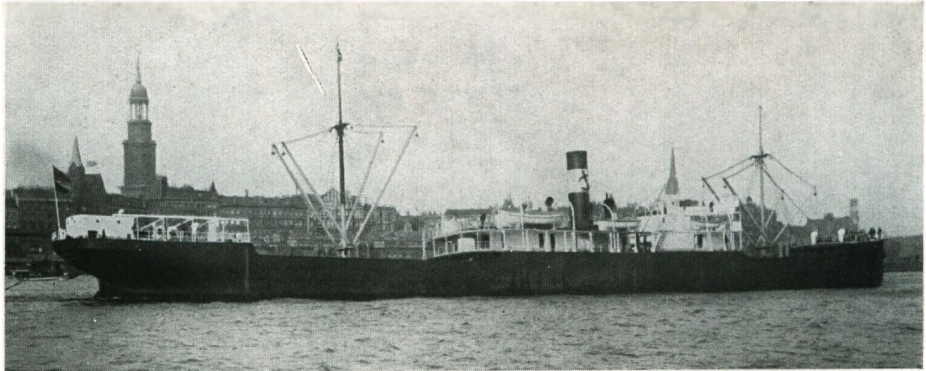
Nu lang tid etter at alt er kommet i god orden kan det synes nokså selvsagt at den nye bank blev startet. Byen måtte jo ha minst en fri forretningsbank, vil man si. Når de gamle banker var kommet under administrasjon måtte det lages ny bank.»

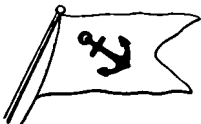
«Matthanja» — bygget 1870-årene — 485 gross register tonn.

«Charles Racine» — bygget 1892 — 1634 gross register tonn.
«C. R.» var særlig hurtigseilende og slog flere rekorder.

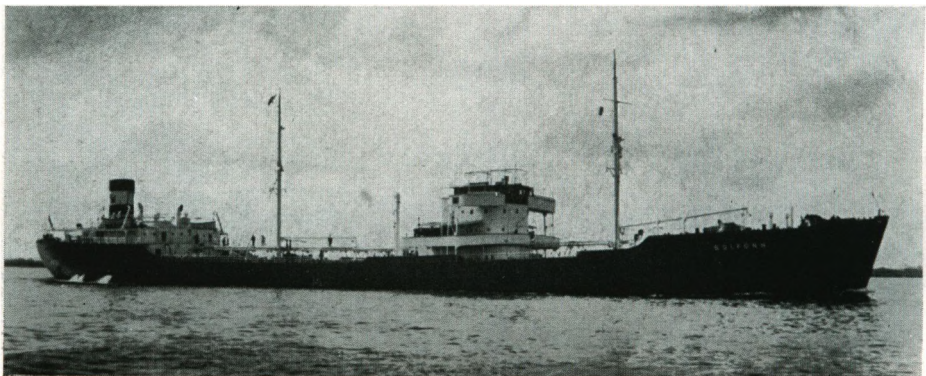
S/S «Isfond», 4949 br. reg. tonn, 7520 d.w. tonn. — 1919.

Sigval Bergesen startet sitt firma den 27. mars 1887, omfattende hovedsakelig skipsrederi, assuranseforretning, befraktning og dampskibsekspedisjon. Han var Lloyds agent og fransk honorær visekonsul. Det vokste snart til å bli byens største rederi og har siden vært det. Ved krigsutbruddet 1940 disponerte firmaet vel 100 000 d.w. tonn moderne motortonnasje.

Til dampskibsekspedisjonen er bl. a. knyttet hovedagenturet for Den norske Amerikalinje A/s og Fred. Olsen & Co.

Sigval Bergesen trakk sig tilbake fra firmaets ledelse 1. september 1937, og Ole Bergesen har siden vært innehaver.

M/T «Solfonn», 9925 br. reg. tonn, 14 750 d.w. tonn. — 1939.

Efter å ha omtalt de vanskeligheter Bergesen kjempet imot for å få opprettet den nye bank, og efter en generell utredning om gjenreisning av de banker som var gått fallitt, fortsetter artikkelen:

«Men banksaken var nu bare en enkelt av de mange, hvori Sigval Bergesen har hatt ledelsen. I Stavanger har han visst vært med på en brorpart av det som er skjedd i hans tid. Her skal vi bare nevne et par tiltak som angår det hele land og som dessuten karakteriserer mannen.

En gang for mange, mange år siden — Bergesen var stortingsmann da — var han sterkt optatt av et forslag som skulde skaffe sjøfolkene et pensjonsfond. Regjeringen hadde framsatt forslag om nedsettelse av fyr- og lasteavgiftene. Nei, sa Bergesen, nedsettelsen av fyr- og lasteavgiftene betyr ikke noe avgjørende for norsk skipsfart, men kan vi få avsatt til pensjonsfond for sjøfolk hvad det kommer inn over 2 mill. kr. om året så skaffer vi den norske sjømannsstand en stor fordel. Så la han ut om hvordan trafikken vilde stige og overskuddet på fyr- og lasteavgiftene vilde øke fram gjennom årene.

Bergesen fikk med seg noen av Stortingets skipsfartsinteresserte folk. Forslaget gikk også igjennom bare med den forskjell, at grensen blev satt noe høyere før overskuddet skulde begynne å gå til sjømannsstanden.

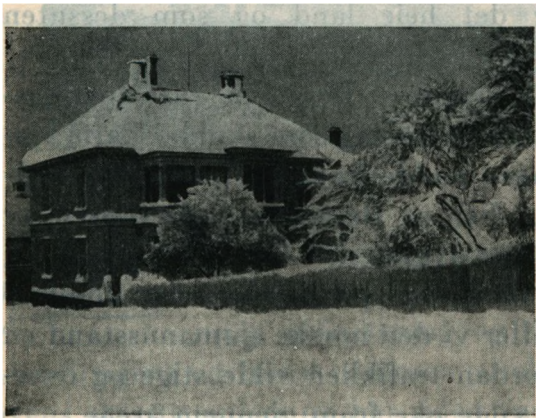
Finansdepartementet var senere gang på gang ute etter å få denne beslutning omgjort og det lot sjømannspengene stå i statskassen uten renter i flere år. Saken var upopulær hos finansledelsen. Men Bergesen var på nakken av dem til det blev orden på det og sjøfolkene fikk sitt. Det er utrettet meget godt for gamle sjøfolk med denne pensjonering.

En annen gang gjaldt det Amerikalinjen. Det var under aksjetegningen.

Bergesen var forarget. Han syntes at Kristianiafolk var for slappe. Når de får seg villa på Drammensveien og har råd til å supere på «Speilsalen» etter teatertid, gidder de ikke mere, sa han hånlig. Også i Amerikalinjen gjorde han et stort arbeid.

Hans hovedinteresse framfor andre har vært å få Rogalands kommunikasjoner slik ordnet, at landsdelens hele produksjonsevne kunde komme landet til gode, med Sørlandsbanen som hovedåre.

Her har han utfoldet en imponerende virksomhet. Hvad har han ikke samlet av materiale og hvordan har han ikke nyttet det i en glimrende anlagt agitasjon. Forsøkte man å yttre den ringeste tvil fikk

Sigval Bergesens privatbolig, Bergeland.
Fra 1870-årene, oprinnelig opført av prost Sinding.

man straks et skred av argumenter over seg. De overvældet ved sin mengde og sin vekt. En blev slått døv og blind så det var ikke annet å gjøre enn å gi seg.

Det kunde man godt gjøre, for Rogalands sak var i virkeligheten en stor sak for Norge. Ingen tapte på at Bergesen vant.»

«Stavangeren» 1. april 1933.

S. I.: —

«Hele hans livs virksomhet er knyttet til Stavanger og Rogaland, hvor hans slekt har sin rot, og hvor hans bestefar drev sin kjøbmanshandel og hans far som prost og formann i misjonsselskapets styre var en ledende skikkelse i byens menighetsliv og det kristelige arbeid.

Med jernhård vilje til å rydde sig vei har han utviklet sin forretning til å bli en av de ledende forretninger i sin bransje på Vestlandet.

Men hans betydningsfulle innsats i sin bys og sitt lands forretningsliv er ikke bare begrenset til hans egen forretning. Han har også tatt ledende del i en lang rekke finans-, handels- og industriselskaper.

Han har dessuten vært medlem av bystyre og formannskap, og i en rekke faglige organisasjoner har man gjort bruk av hans innsikt og arbeidskraft.

Han hører også til 1905-mennene. Han var i to perioder, 1903–09, stortingsmann fra Stavanger, og var som stortingsmann bl. a. med-

lem av Pariser-delegasjonen i 1904. I 1905 hadde han sete i den forsterkede justiskomit . Men forøvrig var hans arbeid på Stortinget i første rekke knyttet til næringspolitiske spørsmål og til utviklingen av landets kommunikasjoner. Han var i 1906 blitt medlem av Stortingets jernbanekomit , og han utførte her et grunnleggende arbeid for Sørlandsbanen. Det blev noen år senere belønnet med Olavsordenens ridderkors. Hans navn er for alle tider knyttet til den betydningsfulle oppgave som er uttrykt i dette store jernbanearbeid. I en mannsalder har han kjempet for den, talt for den, slitt for den, latt sig skjelle ut for den, og hver morgen har han på ny gått i ilden for den. Hans kjærlighet til oppgaven er som en skogplanters. Han planter for den slekt som kommer, og den dag Sørlandsbanen bruser inn på Stavanger stasjon vil hans navn være en flyvende fane over byens fest.

Bergesen har ikke bare venner. Hans sterke personlighet, hans h rde, seige vilje, hans uslitelige pågåenhet skaper ikke bare venner. Det kan ikke være anderledes. Men han har besjelet en stor oppgave med sin energi.

Han skjenket engang Stavanger Domkirke dens vakre klokkespill som et minne om sin fars virksomhet i denne by. Men klokkespillet er sikkert for ham personlig noe mer. Det er et kj rlighetspant til den by, hvis fremtid han har viet et mannsverk.»

På sin 80-årige fødselsdag, den 3. april 1943, fikk Sigval Bergesen en rekke hilsener fra fjern og n r med takk for hans store byggende arbeid for vårt land og for vårt folk. Vi gjengir her et brev fra fhv. sogneprest til St. Petri menighet i Stavanger Johannes Ristesund.

Stavanger 3. april 1943.

Hr. konsul Sigval Bergesen senior,

Stavanger.

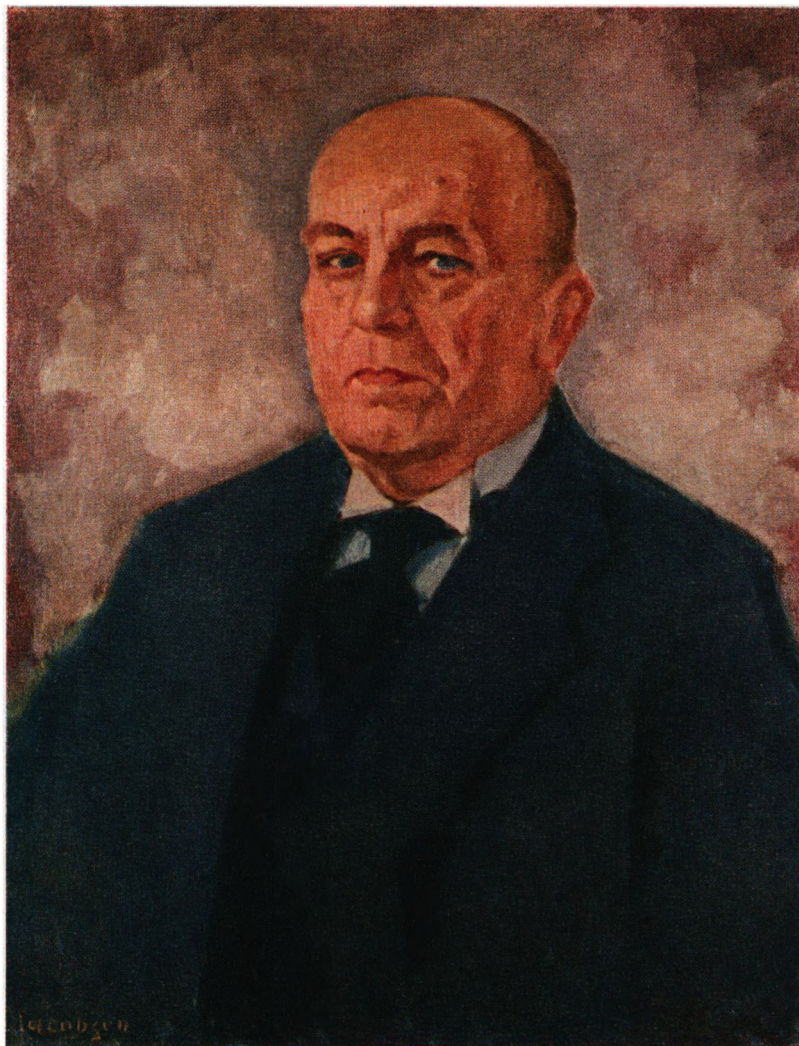
På din 80 årsdag hilser jeg dig med det beste jeg vet: Guds fred! Fred over minnedagen, over fremtiden og evigheten. Så vil jeg minne dig om et og annet Gud har gitt dig — og så om hvad du har gitt Gud. Han har gitt dig rik utrustning både på defensiven og især

på offensiven. Konfer. ditt forsvar for slektsbokens ordning. Og hvad offensiven angår henviser jeg til hele ditt dådrike liv både som offentlig mann og som forretningsmann. Gud har gitt dig både evnen og styrken. Til de grå hår og den høie alderdom har du av ham fått en usedvanlig åndskraft. Du bryter jo nye veier for ditt land og folk som 80 åring! Og denne opdrift ser ut til å øke med årene. — Din heim er et kjært tilfluktssted, som gjestes av dine åndsfrender fra inn- og utland. Dine barn og øvrige desendenter er en fager samling som nok vil innrisse sine navn i arbeidets historie i vårt folk.

Du har gitt Gud et liv i intens arbeid for mange munner på hav og land. I en skjebnestund i vårt lands historie har du i Stortingets høie hall satt din popularitet på spill for en beslutning som viste sig å føre frem ad en hurtig handlingens linje til Norges lykke, som fjernet hatet mellem to broderfolk. Aldri har der vært så inderlig godhet mot Sverige som i tiden efter 1905. Det var en av grunnene til landsvekkelsen i og efter dette år.

Som prestesønn har du alltid sett op til Jesu Kristi kirke i vårt fedreland. Du visste at den betød folkets moralske og religiøse frelse i tiden og seier i evigheten. Men særlig vistes ditt sinnelag for den under gjenreisningen av Stavanger gamle bispestol. Det er Gjerløws og ditt verk. Og som den drivende motor i «Domkirkens venner» har din kirkelige virketrang fått et verdig objekt. — Det var også ditt svar på min forespørsel om det nyttet for mig å foreta en privat innsamling til forandring og utsmykning av St. Petri kirkes kor, siden menighetsrådet ikke turde gjøre noe — ditt råd førte frem. På 3 dager var beløpet sikret.

Ditt hjertelag mot de fattige og nøden i det hele er et kapitel for sig, som jeg ikke skal komme inn på her. Det blir åpenbaret en gang. — Du har også hatt syn for fedrene som har bygget op det gode i vårt folk. Bjørnson sier det så: «Hvor godt folk går, der er Guds veie.» Og Vinje fremholder en annen side: «Stor arv det er for mannen av godt folk vera fødd.» Og et fromt ønske for dine barn og deres efterkommere vil jeg bruke Ivar Aasens ord til: «Lat oss inkje for-

BERGE SIGVAL NATANAEL BERGESEN
1863-

RACHEL BERGESEN

født Racine

1866-1936

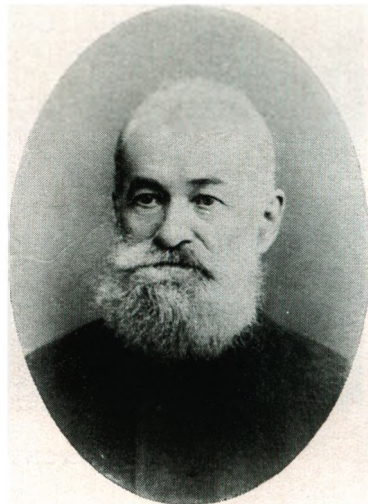
MARIE MARGUERITE RACINE

født Grau
1798–1877

MARIE RACINE

født Berentsen
1835–1897

CHARLES RACINE

1826–1896

federne gløyma under alt som me venda og snu, for dei gav oss ein arv til å gøyma, han er større enn mange vil tru.» — Veien vet du: «Tro på den Herre Kristus, så skal du bli frelst du og ditt hus.»

Johannes Ristesund.

Gift 18. juli 1888 med *Rachel Racine*, født i Stavanger 25. november 1866, død 3. februar 1936, datter av grosserer Charles Samuel Racine og Marie Berentsen.

Familien Racine stammer fra landsbyen Lamboing i kantonen Bern i det nordvestlige fransktalende Sveits. Det er en gammel sveitserfamilie, nu spredt ut over det nordvestlige Sveits, særlig i kantonene Bern og Neuchâtel. Den tidligere antagelse, at det skulde være en utvandret fransk hugenottfamilie, er ifølge statsarkivar Arthur Pioget, Neuchâtel, ikke riktig. Slekten var bosatt i Sveits før hugenottene måtte utvandre.

I forbindelse hermed kan også nevnes den antagelse som tildels har vært rådende: at slekten Racine skulde ha jødisk innslag. Heller ikke dette stemmer med virkeligheten. Ved de slektsundersøkelser som er foretatt har der ikke, hverken i familien Racine eller den med ætten beslektede familie Grau, kunnet påvises noe fremmed blod.

Familien er overmåte tallrik, men tiltross for at kirkebøker og offentlige dokumenter er godt bevart, kan man ikke med sikkerhet føre Charles Samuel Racines gren av slekten nevneverdig langt tilbake. Fornavn og data avviker ikke meget fra hinannen, og de nye ættledd er ofte flyttet ut og har bosatt sig i andre kommuner. Det vil her bare bli tatt med de ledd som kan dokumenteres.

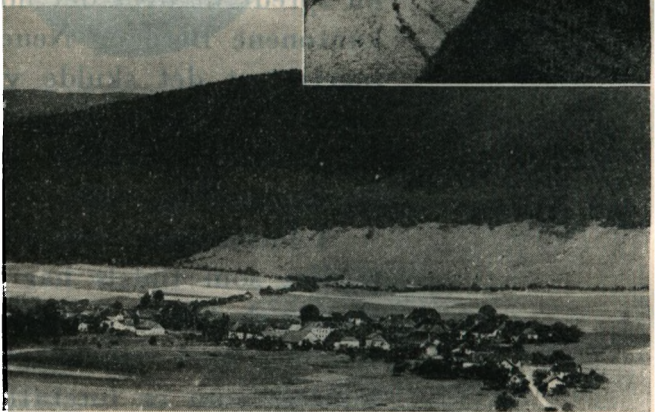

Øverst til venstre: Landeron, søre byport.

Øverst til høire: Landeron, nordre byport, som viser hvorledes alle husene var bygget tett inntil hinannen. Gamlebyen står ennu i dag, og det er sannsynlig, at Charles Racine er født i et av disse hus.

Nederst til venstre: Landeron i dag med vinhagene rundt. Lengst til høire ligger «gamlebyen». De 2 tårnene representerer de to byporter.

Lamboing, liten landsby i Jura-fjellene, på grensen mellom Sveits og Frankrike. Her bodde slekten Racine i flere hundre år, før den begynte å spre seg over større deler av det nordvestlige Sveits.

Jean Jacques Racine, født i Lamboing i kantonen Bern, bodde i Landeron i kantonen Neuchâtel. Han var død før 1825. Hans tre nærmeste forfedre bodde i Lamboing, hvor bestefaren var møller. De hette antagelig alle Jean Jacques. Gift med *Madelaine Fontaine*, født i Lamboing i kantonen Bern.

Sønn:

Jacque Charles Racine, født i Landeron 25. mars 1797, død samme sted 27. september 1852 av hemoragie (blodsturt). Drev et vinberg i Landeron. Han var protestant og tilhørte den protestantiske kirke Blanche Eglise i Neuveville, kantonen Bern, hvor han også blev gravlagt; Landeron var ennå på den tid katolsk og fikk først i 1864 en protestantisk kirke.

Gift i «hans fedres kirke» i Diesse i kantonen Bern 29. oktober 1825 med *Marie Marguerithe Grau*, født i Landeron, men døpt i Neuveville 21. november 1798, død 21. april 1877 kl. 16 av kronisk bronkitt og gravlagt i Neuveville, datter av Jean Grau og Susanne Schwaab fra Oberried i kantonen Freiburg, født 1765, død 1844. 2 barn: datteren Rosette Uranie Racine, født 9. januar 1831 i Landeron, døpt 23. januar i Neuveville, samt sønnen:

Charles Samuel Racine, født i Landeron 24. januar 1826, død i Stavanger 5. mars 1896. Den 9. september 1844 fikk han utlevert sitt pass for å reise til Danmark.

Grunnen til at Charles Racine utvandret fra Sveits og holdt sig avsondret fra sin familie, til tross for at moren levde like til 1877, vil antagelig aldri bli helt opklart. Den forannevnte statsarkivar Pioget mener man med sikkerhet kan gå

ut ifra, at Racine utvandret på helt legitim måte, siden han har søkt om pass og fått det innvilget. Hadde han hatt noe utestående med samfundet eller sine omgivelser, vilde han ikke fått innvilget pass og kunde for så vidt ha reist uten. Det var i den tiden ikke almindelig og heller ikke påkrevd med pass. Det kan ha vært religiøse grunner, fordi majoriteten av innbyggerne i Landeron var katolikker. Noen religiøs konflikt innen familien kan det jo ikke ha vært, da foreldrene også var protestanter.

Landeron, hvor Charles Racine er født, blev anlagt som by og festning i 1335 av grev Rudolf av Neuchâtel. I 1786 hadde byen 685 innbyggere. Før 1707 var Neuchâtel et fyrstedømme under Frankrike, fra 1707 til 1804 fyrstedømme under Prøissen. I 1804 kom det under Napoleon og blev regjert av hans berømte general Berthier. I 1815 blev det en kanton tilknyttet Sveits under prøissisk overhøihet. I 1830 kom det til oprør innen kantonen av krefter som vilde løsrive sig fra Prøissen og la Neuchâtel utelukkende bli en kanton av Sveits, likestillet med de øvrige. Oprøret blev slått ned, og først et nytt oprør i 1848 lyktes.

Charles Racine utvandret i 1844, og det kan være interessant å merke sig, at historien sier, at spliden innen folket økte sterkt mellem 1830 og 1848. Republikanerne økte i tall, og det blev vanskeligere og vanskeligere for tilhengerne av status quo å finne sig til rette. Da revolusjonen var fullført i 1848, var det mange familier som forlot Neuchâtel, fordi de blev hundset og sett ned på av det seirende parti. Det heter videre, at borgerskapet ved

sine organiserte korps i byen Neuchâtel og Landeron like til 1848 spilte en betydelig rolle i landets liv.

Det skulde være grunn til å tro, at det var politiske grunner, som fikk Charles Racine til å forlate sitt hjemland.

Han reiste først til Brødremenighetens skole i Christiansfeld i Sønderjylland og derfra som språk- og tegnelærer til Brødremenighetens skole i Stavanger, som var ledet av Stephan Due. Det er sagt av en av Racines elever, som hadde hatt ham som lærer i hele sin skoletid, at han var den snildeste av alle lærerne. Denne sin godhet for barn beholdt han like til sin død. Barnene på gaten hengte sig gjerne ved ham på hans regelmessige tur 6 ganger om dagen til og fra reberbanen. Racines regelmessighet var forøvrig blitt til et ord-sprog. Hans gang til reberbanen kunde befolkningen stille sine klokker efter: «Nå går Racine!»

Charles Racine var en dyktig sproglærer og en god tegner. Der var fine blyantstegninger efter ham. De burde ha vært innrammet og ophengt. Det hadde vært et smukt minne om den gamle hedersmann, som møtte så liten forståelse i det kolde nord.

Han var meget religiøs og meget økonomisk. Ved sin virksomhet hadde han lagt sig op 3000 daler, som han skjød inn i sin svigerfars forretning. Denne hadde hittil vesentlig vært basert på bondehandel. Firmaet sendte den varmbloedige sydlending om vinteren til sildesalteriene nordpå, til Kinn og Batalden. Han frøs sikkert ofte i de kolde sjøhuser.

Under Tysklands krig med Danmark om Slesvig-Holstein var havnene blokert. De fleste turde derfor ikke salte sild det året. Bare Racine saltet alt

han kunde betale for og kjøpte dessuten på kreditt det lille enkelte hadde våget sig til å salte. Straks efter at fisket var slutt blev blokaden hevet. Firmaet E. Berentsen var omtrent alene om å sende sild til Østersjøen og gjorde glimrende forretninger. Det blev det grunnlag hvorpå firmaet reiste sin store bedrift.

Racine uttråtte av firmaet i 1892.

Gift 27. april 1858 med *Marie Berentsen*, født i Stavanger 27. april 1835, død 8. oktober 1897, datter av kjøpmann Erik Berentsen og Rachel Serine Fosse. Om hennes ætt se slektsboken «Berentsen-ætten», Stavanger 1932.

6 barn:

1. Erik Racine, født 15. august 1859, død 22. november 1906. Kjøpmann i Stavanger (firma Joh. Rasmussen & Racine). Gift med Laura Berthea Rasmine Rasmussen, født 12. november 1861, død 9. januar 1940. 2 barn.
2. Caroline Racine, født 9. april 1861, død 13. april 1872.
3. Marie Margarete Racine, født 21. juni 1863, død 28. april 1892.
4. Rachel Racine, gift med Sigval Bergesen — se foran.
5. Olga Racine, født 19. mai 1868. Gift 19. mai 1892 med Cornelius Middelthon, født 12. april 1869, død 6. april 1934. Dampskibsekspeditor, konsul, stortingsmann, statsråd. 5 barn.
6. Fredrik Racine, født 27. august 1873, død 28. februar 1904. Fabrikkeier i Stavanger. Gift 22. desember 1896 med Anna Wesnes, født 22. oktober 1874.

6 barn (VIII 1—VIII 6):

VIII. 1. **MARIE RACINE BERGESEN**, født 8. juni 1889. Artium 1912. Hallings Akademie, Oslo. 1 års pensjonsskole, Lausanne.

Gift 1) 28. oktober 1913 med *Knut Madsen Strand*, født 16. januar 1889, sønn av skogeier Mads Knutsen Strand i Sigdal og Jørand Haugan. Ingeniør. Ekteskapet oppløst 1925.

Gift 2) 18. desember 1935 med *Lars Berentsen*, født 22. desember 1893, død 23. mars 1940, sønn av kjøpmann Lars Berentsen og 2. hustru Elisa Haaland. Artium 1913. Butikksjef hos E. Berentsen. Konsul for Estland fra 1939. Formann i Stavanger krets av Norges Røde Kors fra 1933. Formann i styret for Stavanger Preserving Co. fra 1938. Medlem av arbeidsutvalget i Turisttrafikkomiteén for Stavanger og Rogaland. Belgisk R.K. orden 1939.

3 barn i 1. ekteskap:

IX. 1. **MADS KNUTSEN STRAND**, født i Stavanger 5. april 1918. Artium 1938. Stud. jur. Ansatt hos E. Berentsen 1941.

Gift 1. august 1942 med *Astrid Pedersen*, født 30. september 1917, datter av grosserer Trygve Pedersen og Astri Mathea Johnsen. Artium 1937. Sprogskoler Tyskland og England 1938–39.

Barn:

X. 1. **ASTRID STRAND**, født 20. juni 1943.

IX. 2. **RACHEL RACINE BERGESEN STRAND**, født i Drammen 24. mai 1922. Artium 1940. Stud. jur.

IX. 3. **JORUNN MARIE STRAND**, født i Drammen 9. august 1924. Artium 1942. Uldals Handelsskole. Kunst- & Håndverksskolen, Oslo.

VIII. 2. **OLE BERGESEN**, født 17. januar 1891. Efter flerårig utdannelse i Norge og utlandet blev han i 1911 ansatt i firmaet Sigval Bergesen, fikk prokura i 1912 og blev medinnehaber i 1918. Fra 1937 har han vært eneinnehaber av firmaet, som omfatter rederi — ca. 102 000 tonn d. w. —, damp-

skibsekspedisjon og reisebyrå. Russisk visekonsul inntil 1917. — Han er formann i styret for Stavanger Preserving Co. A/s, Stavanger Margarin A/s, A/s Trelastkompaniet, De Forenede Norske Låse- og Beslagfabrikker A/s, representantskapets ordfører i Det Stavangerske Dampskibsselskap og medlem av styret i flere andre foretagender.

Ole Bergesen har vært sterkt benyttet i det offentlige liv, bl. a. som medlem av bystyret 1922–1940, derav 1937–1940 viseordfører. Han tok initiativet til byggingen av Stavanger flyveplass og flyvehavn og har vært formann for dennes styre fra arbeidets begynnelse i 1933. Formann i Stavanger Havnestyre 1931–1941. Formann for og deltatt i styrene for de organisasjoner som firmaet har vært knyttet til, bl. a. Norsk Arbeidsgiverforening, Dampskibsekspeditørenes Arbeidsgiverforening. For tiden i Centralstyret for Norges Rederforbund, hovedstyret for Nordisk Skibsrederforening, formann for Stavanger Rederiforening, Stavanger Handelskammer, Samferdselsnevnden for Rogaland bygder og byer og Turisttrafikkomitéen for Stavanger og Rogaland.

Ridder av den franske Æreslegion og har N.R.K. hederstegn.

Gift 23. september 1913 med *Ingerid Wetteland*, født 30. september 1891, datter av fabrikkeier Christoffer Wetteland og Josefine Nielsen.

5 barn:

IX. 1. **BERGE SIGVAL NATANAEL BERGESEN** (Sigval Bergesen O. S.), født 6. september 1914. Artium 1934. Licencié es sciences commerciales et économiques avec mention honorable 1936 ved Universitetet i Neuchâtel, Sveits. Dispasjøreksamen 1941.

Praksis i spedisjons-, assurance- og skibsmeglerforretninger i Hamburg og London. Prokura i firmaet Sigval Bergesen fra 1. september 1937.

Gift 28. august 1937 med *Ragny Michaelsen*, født 7. oktober 1914, datter av boktrykker, ordfører i Stavanger Michael Malvin Michaelsen og Knudhild Marie Lindtner. Handelsgymn. 1933.

2 barn:

X. 1. **INGER MARIE BERGESEN**, født 14. mai 1940.

X. 2. **RAGNHILD BERGESEN**, født 12. mars 1943.

- IX. 2. OLE BERGESEN JR., født 22. august 1916. Artium 1936. Juridisk embetseksamen med laudabilis 1941.
- IX. 3. JOSEFINE WETTELAND BERGESEN, født 16. april 1919. Husmorskole, vevskole.
- IX. 4. CHARLES RACINE BERGESEN, født 21. april 1922. Artium 1942. Gartnerlærling hos O. A. Lærdal & sønn A/s fra 1942.
- IX. 5. RACHEL MARIE BERGESEN, født 4. desember 1924. Uldals Handelsskole.
- VIII. 3. CHARLOTTE RACINE BERGESEN, født 18. mars 1892. Artium 1912. Studert musikk i Tyskland. Utdannet sanitetssøster. Gift 6. august 1918 med dr. *Ragnvald Maartmann-Moe*, født i Oslo 13. august 1883, sønn av bankfullmektig Oscar Fredrik Schibsted Moe og Kathrine Maartmann. Artium 1902, kand. philos. 1903, kand. med. desember 1910. Etter omfattende utdanning, praksis ved flere norske sykehus og studier i Wien og Stockholm, assistentlæge fra 1916 og reserve-læge fra 1920 til 1922 ved Rikshospitalets øre-, nese- og hals-avdeling. Fra 1915 praktiserende læge i Oslo som spesialist i øre-, nese- og halssykdommer. 1923–1927 konsultativ spesialist i disse sykdommer ved Oslo kommunale sykehuser. 1929–1937 tilsynslæge ved Oslo off. skole for døve.
- 4 barn:
- IX. 1. RAGNVALD MAARTMANN-MOE, født 16. juni 1919. Artium 1936. Arbeidet $\frac{1}{2}$ år ved Thunes mek. Verksted og leste matematikk og mekanikk $\frac{1}{2}$ år ved Universitetet i Oslo. Begynt tekniske studier ved Høiskolen i Stuttgart og fortsatt disse ved The Massachusetts Institute of Technologi, Boston.
- IX. 2. SIGVAL BERGESEN MAARTMANN-MOE, født 23. mai 1921. Artium 1940. Treiders Handelsskole.
- IX. 3. ERIK MAARTMANN-MOE, født 21. november 1923. Artium 1942.

- IX. 4. **KNUT FREDRIK MAARTMANN-MOE**, født 27. mai 1928.
- VIII. 4. **SIGVAL BERGESEN D. Y.**, født 27. april 1893. Christiania Handels­gymnasium 1911. Etter flerårig opphold i Tyskland, Frankrike og England blev han i 1916 ansatt i firmaet Sigval Bergesen. Medinne­haver fra 1918 til 1935, da han stiftet sitt eget firma: Aksjeselskapet Sig. Bergesen d. y. & Co., rederi og assuranseagentur og Lloyds agent, Stavanger. Fransk konsularsekretær siden 1916, fransk konsularagent siden 1931, gresk visekonsul siden 1919.

Sigval Bergesen d. y. var formann i Stavanger Rederiforening 1922–1932. Formann i Arbeidsutvalget for opprettelse av Stavanger Sjøfartsmuseum 1926, styrets formann til 1930. Han har vært medlem av Norges Rederforbunds hovedstyre, av Norges Skibshypoteks representantskap, av Rederforbundets finansutvalg og av Eftersynskomiteén i Norges Banks Stavangeravdeling. Medlem av styret i Rosenberg mek. Verksted 1935 og formann 1942. Medlem av representantskapet i Stavanger Preserving Co. A/s. Stiftet Vest-Indiagruppen under Norges Rederforbund og var formann 1922–1932. Stifter av Alliance Francaises avdeling i Stavanger og formann til 1929.

Den 1. juni 1935 trådte han inn i ledelsen av A. P. Møllers rederier i København og Odense Staalskibsverft i Odense, og frasa sig da de fleste av sine tidligere tillitshverv. Under oppholdet i Danmark var han medlem av styret for Eiendomsselskabet av 15. juni 1935, København, og av styret i Cie Coloniale de Navigation S. A., Paris. Han fra­trådte stillingene i Danmark 1. november 1939.

Sigval Bergesen d. y. er ridder av den franske æres­legion og av den greske frelserens orden og innehar de fran­ske ordener Les Palmes d' Officier de l'Instruction publique og La Croix de Chevalier de l'Ordre du Sauveur. «Sjøfartsmuseets æresplate» i sølv 1935.

Gift 21. desember 1916 med *Ingerid Sømme*, født 1. august 1895, datter av direktør ved Reknes sanatorium, læge Jacob Dybwad Sømme og Helene Sofie Sørensen.

5 barn:

IX. 1. HELENE SOFIE BERGESEN, født 28. september 1917. Artium 1937. Studert økonomi ved University college of Nottingham og Universitetet i Oslo. Landbruksselev på «Bygdø Kongsgård».

Gift 7. november 1942 med dr. *Christian Grüner Sundt*, født 10. april 1913, sønn av ingeniør Christian Peter Sundt (Brødrene Sundt Verktøimaskinfabrikk A.s), og Karen Mariane Grüner. Læge juli 1940.

IX. 2. BERGE SIGVAL BERGESEN D. Y., født 25. september 1918. Oslo Handelsgymnasium 1939. British Certificate of English language and business ved University College of Nottingham 1939.

IX. 3. RACHEL RACINE BERGESEN, født 7. januar 1921. Kjøbmannsskolen i København 1939. Død 11. april 1940 av hjerteslag under evakueringen.

IX. 4. INGERID SØMME BERGESEN, født 25. februar 1923. Artium 1942. Stud. ark.

IX. 5. CHARLOTTE RACINE BERGESEN, født 16. februar 1926.

VIII. 5. MARTHE MARIE ESSENDROP BERGESEN, født 3. januar 1896. Kunstveving i Oslo hos Frida Hansen og ved Kunstindustri- og Håndverkskolen. Studert kunst og sprog i Paris, Versailles og England.

Gift 3. oktober 1924 med *Anders Henrik Bull*, født i Oslo 5. februar 1881, død i Stavanger 21. mai 1940, sønn av stiftskapellan Rasmus Rosing Bull og Thea Helmine Andersen. Skibsfører. Bestyrer av Dampskibsekspeditørenes arbeidskontor, Stavanger.

3 barn:

IX. 1. RACHEL RACINE BULL, født 26. desember 1925.

- IX. 2. ANDERS HENRIK BULL, født 14. september 1927.
- IX. 3. MARTHE MARIE BULL, født 6. juni 1931.
- VIII. 6. RUTH BERGESEN, født 25. november 1900.
 Gift 1921 med *Carl-Erik Gehrman*. Ekteskapet opløst.
 2 barn:
 IX. 1. RAGNAR BERGESEN, født 2. januar 1929.
 IX. 2. ROLF BERGESEN, født 15. mars 1933.
- VII. 3. ERVINE PETRINE BERGESEN, født i Farsund 11. desember 1865.
 Gift 15. april 1886 med *Axel Bremer Ebbesen*, født 6. desember 1854, død 26. februar 1898, sønn av doktor Christian Engelbreth Ebbesen og Johanne Abigael Bing. Kjøpmann i Oslo.
 Ervine Ebbesen blev enke da hun var 32 år og fikk sitt 6. barn straks etter mannens død, i trange økonomiske kår. Hun tok sin syke mor til sig, og foruten sine egne 6 ganske små barn holdt hun 18 studenter med full pensjon. Hun skaffet sig på den måte en eksistens og utdannelse for sine barn.
 6 barn:
- VIII. 1. MARIE EBBESEN, født i Stavanger 18. januar 1887, død 12. juli 1943. Farmasøiteksamen 1906, apotekereksamen 1909. Utnevnt 1938 til apoteker ved Arna apotek, Ytre Arna.
 Gift 14. april 1927 med *Ole Atneosen*, født 26. august 1881, sønn av Ole Severin Atneosen og Karine. Ingeniør, ansatt 1912 ved Norges Vassdrags- og Elektrisitetsvesen, Elektrisitetstilsynet.
- VIII. 2. KRISTIAN ENGELBRETH EBBESEN, født i Stavanger 2. oktober 1888, død i Trondheim 4. januar 1913. Artium 1907, eksamen fra Krigsskolen 1910, student ved Norges Tekniske Høiskole 1910 til sin død.

AXEL BREMER EBBESEN

1854-1898

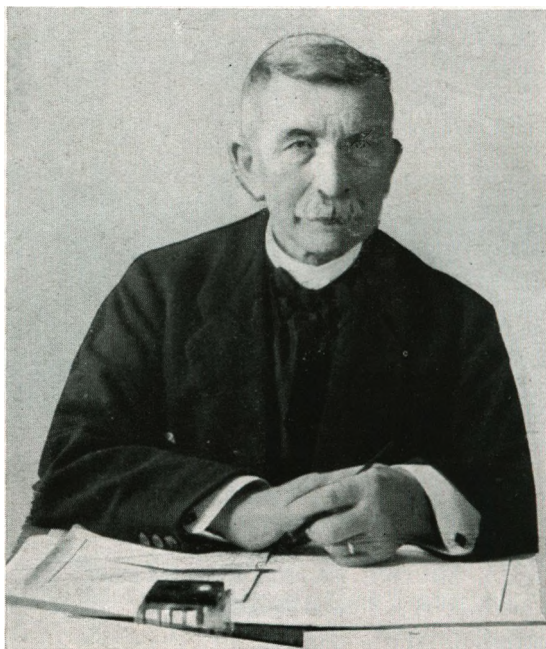
ERVINE PETRINE EBBESEN

født Bergesen

1865-

OLGA MEYER
født Bergesen
1867–

JOHAN JOACHIM MEYER
1860–1940

- VIII. 3. **OLGA BERGESEN EBBESEN**, født i Oslo 14. november 1891. Eksamen fra Oslo Handelsgymnasium 1912. Ansatt hos Pay & Brinck 1913–1916, i Andresens Bank 1916–1923, i Oslo Sparebank fra 1923.
- VIII. 4. **JOHANNE BING EBBESEN**, født i Oslo 6. november 1893, død 20. august 1942. Artium 1913. Ansatt i Norske Lloyd 1914–1922, i Storebrand fra 1922.
- VIII. 5. **HANS EBBESEN**, født i Oslo 22. desember 1895, død 27. november 1926. Artium 1913, eksamen fra Oslo Handelsgymnasium 1915. Ansatt hos Carl Kierulf.
- VIII. 6. **LILLA EBBESEN**, født i Oslo 28. mars 1898.
 Gift 11. mai 1921 med *Emil Wulff-Pedersen*, født i Oslo 29. oktober 1895, sønn av skibsreder Gabriel Wulff-Pedersen og Fredrikke Simonsen. Realartium 1914, diplom fra Handelshögskolan i Stockholm 1918, statsautorisert revisor 1934. Fra 1. januar 1939 kontorsjef i A/s Revision, Oslo.
 4 barn:
- IX. 1. **LAJLA WULFF-PEDERSEN**, født i Oslo 24. mars 1922.
- IX. 2. **UNNI WULFF-PEDERSEN**, født 15. juli 1925.
- IX. 3. **INGER WULFF-PEDERSEN**, født 20. juni 1933.
- IX. 4. **CHRISTIAN GABRIEL WULFF-PEDERSEN**, født 20. februar 1940.
- VII. 4. **OLGA BERGESEN**, født i Farsund 5. april 1867.
 Gift 2. mai 1889 med *Johan Joachim Meyer*, født i Finnås 29. oktober 1860, død 23. januar 1940, sønn av prost Wollert Dankertsen Meyer og Christiane Bolette Wesenberg. Teknisk eksamen i Trondheim 1880, teknisk Høiskole i Hannover 1880–1882. Arkitekt i Oslo til 1910, lærer ved Håndverk- og Kunstindustriskolen og Den kvinnelige Industriskole, Oslo, overlærer ved Kristiania tekn. skole. Professor ved

Norges Tekniske Høiskole i ornament- og formlære samt den norske bygningskunst fra 1. oktober 1910 til 1930.

Medlem av styret for Oslo Kunstindustrimuseum 1890–1910 og av direksjonen i Foreningen til Norske Fortidsminnesmerkers Bevaring og dens avdeling i Trondheim. Medlem av styret for Folkemuseet for Trondheim og Trøndelagen. Medlem av Videnskapsselskapet i Trondheim.

Fagorganet «Norges Håndverk» skrev ved professor Meyers død bl. a.:

«Det er ikke bare kunsthistorien, arkitekturen og bygningsarkeologien som har lidt et tap ved professor Johan Meyers bortgang. Han gjorde også en stor innsats på et felt hvor hans arbeide ikke blev så ofte og så sterkt påaktet: I arbeidet for norsk håndverk og håndverkshistorie, for innarbeidelse av det rette syn på det gamle bondehåndverk som faghåndverk. Han etablerte derved faktisk det syn på det gamle håndverk og kunsthåndverk i bygdene som forhåpentlig vil bli grunnleggende for myndighetenes videre arbeide med håndverkslov og opplæringsordning.

I sitt hovedverk «Fortids kunst i Norges bygder» trakk han ikke bare frem gjenstander, men også det miljø og først og fremst den håndverker som hadde skapt den. Han la frem for oss hele rekker og «dynastier» av fremragende faghåndverkere i bygd efter bygd og brøt effektivt staven over den vanlige misforståelsen at det var «bonden selv» som var mester for det ypperlige håndverk som fortids kunst i Norges bygder representerer. — —*

I sin Oslo-tid arbeidet han også som privatarkitekt og var her en av de første som søkte bort fra «Holmenkollstilen» til den klassisistiske norske panelarkitekturen fra omkring 1800. Karakteristisk for hans innstilling er det at han i denne tid, selv i perioden før han var kommet «i gang» økonomisk, kunde sette som betingelse for at han påtok sig byggeopdrag, at arbeidet skulde utføres av bestemte førsteklasses håndverkere. I Trondheim kom professor Meyer til å gjøre en stor innsats som formann i tilsynskomiteén for Nidarosdomens gjenreisning.»

Professor Johan Meyer blev 28. oktober 1910 utnevnt til ridder

* Et av dette verks 4 bind blev i 1943 på en offentlig bokauksjon solgt for vel 900 kroner.

av St. Olavsordenen «for fortjenstfull kunstnervirksomhet» og 9. desember 1930 til kommandør av samme orden «for langt og fortjenstfullt arbeide ved restaureringen av Nidaros domkirke og for bevarelsen av norske kulturverdier». Han var æresmedlem av Foreningen til Norske Fortidsminnesmerkers Bevaring.

5 barn:

VIII. 1. WOLLERT WESENBERG MEYER, født 21. mars 1891, død 22. november 1917. Stud. ark., Norges Tekniske Høiskole.

VIII. 2. OLE BERGESEN MEYER, født 12. november 1892 i Oslo. Misjonsprest i Kina, senere sogneprest i Halden.

Gift 22. mai 1918 med *Ruth Fretheim*, født i Skien 20. juli 1892, datter av distriktslæge Haakon Phillip Fretheim fra Sogn og Wilhelmine Constanze Christensen.

5 barn:

IX. 1. JOHAN JOACHIM MEYER, født i Kiangsi, Kina, 1. august 1919. Stud. med.

IX. 2. WILHELMINE CONSTANZE MEYER, født i Hunan, Kina, 16. februar 1921. Student med lærereksamen.

IX. 3. OLGA-MARIE MEYER, født i Hunan, Kina, 4. mai 1924. Gymnasiast.

IX. 4. HÅKON FRETHEIM MEYER, født i Hunan, Kina, 14. februar 1926. Gymnasiast.

IX. 5. WOLLERT MEYER, født i Hunan, Kina, 14. februar 1926. Gymnasiast.

De to siste er tvillinger.

VIII. 3. KRISTIAN MEYER, født 20. april 1894. Gårdbruker, Råpr. Bergen.

Gift 23. november 1918 med *Gudrun Johnsgaard*, født i Øyer 9. mai 1898, datter av Johannes M. Johnsgaard og Lisabeth Enge.

5 barn:

IX. 1. JOHAN JOACHIM MEYER, født i Nes, Hedmark, 21. september 1919. Stud., Norges Tekn. Høiskole.

- IX. 2. LIV JOHNSGAARD MEYER, født 29. mars 1921. Sykepleierske, Røde Kors.
- IX. 3. HANS ANTON MEYER, født i Fana 20. februar 1925.
- IX. 4. JENS JOHNSGAARD MEYER, født 11. februar 1927.
- IX. 5. OLGA MEYER, født 8. august 1930.
- VIII. 4. JOHAN MEYER, født i Oslo 19. august 1897. Eksamen fra Norges Tekniske Høiskole våren 1923. Privatpraktiserende arkitekt i Oslo.
 Gift i Oslo 27. juni 1924 med *Ester Hauge*, født i Larvik 29. april 1896, datter av sogneprest Gustav Johannes Hjalmar Alfred Hauge og Hildegard Kielland. Tannlæge ved Oslo skoletannklinikker.
- VIII. 5. MARIE MEYER, født 7. juni 1899, død 25. august 1923. Sykepleierske, N. K. S.
- VII. 5. BERNHARD ESSENDROP BERGESEN, født 25. juni 1869. Reiste til Amerika i 18-årsalderen og blev uteksaminert som teologisk kandidat ved Luther Seminar, Robbinsdale, Minnesota, i 1891. Han var prest i Boston til 1906, i Chicago til 1910, i Seattle til 1921 og siden i Zions menighet i Minneapolis.
- Den norsk-amerikanske biografiske forfatter John Hjelum skriver om pastor Bergesen bl. a.:
- «Bergesen er en overmåte dyktig taler og foredragsholder og er meget benyttet som sådan av det norske folk i Amerika. I 1905 blev han av det Geografiske Selskap i Washington, D.C., innbudt at holde foredrag om den norsk-svenske konflikt. Som følge derav sendte statsminister Michelsen gjennom Bergesen en takk til det norsk-amerikanske folk for den støtte de gav Norge i de dager. — Under 100-års festen i 1925 var Bergesen Programkomitéens formann. For det utmerkede arbeide han der utførte, mottok han mange anerkjennende skrivelser og påskjønnelser. I egenskap av leder

BERNHARD ESSENDROP BERGESEN

1869-

ADELAIDE SOPHIA BERGESEN

født Ruh

1869-

CARL BIRGER OLAF BERGESEN

1862-1882

BIRGIT JOHANNE BERGESEN
1875–1905

av møtene i den veldige forsamling hadde han rik anledning å gjøre bruk av sin medfødte takt, sitt lyse humør og sitt spillende vidd og lune.

Han er ridder av St. Olavsordenens 1. klasse.

Gift 28. august 1895 med *Adelaide Sophia Ruh*, født 17. august 1869, datter av pionerpresten M. P. Ruh. Lærerinne. Sekretær i Lutheran Women's Missionary Federation.

3 barn:

VIII. 1. ALF OLE RUH BERGESEN, født 24. juni 1897. Kommandørløitnant i Marinen. Professor i orlogsvitenskap og taktikk ved sjøoffisersskolen ved Northwestern Universitet i Evanston, Illinois.

Gift 18. april 1923 med *Virginia Echols*, født 22. september 1901.

3 barn:

IX. 1. ALF ECHOLS BERGESEN, født 9. mai 1924.

IX. 2. DAVID ECHOLS BERGESEN, født 12. august 1928.

IX. 3. JOHN MILNER BERGESEN, født 30. mars 1932.

VIII. 2. BERNHARD ESSENDROP BERGESEN II, født 18. september 1901. Medinneholder av firmaet Educational Test Bureau og bestyrer av dets avdeling i Filadelfia.

Gift med *Carol Nelson*.

Barn:

IX. 1. BERNHARD ESSENDROP BERGESEN III, født 30. juni 1934.

VIII. 3. ADELAIDE RUH BERGESEN, født 31. mars 1904. Lærerinne i Minneapolis.

VII. 6. BIRGIT JOHANNE BERGESEN, født 7. mai 1875, død 12. november 1905.

Birgit Bergesen pleiet sin far på dødsleiet, blev sterkt interessert for sykepleien og gikk ind i Røde Kors. Efter

utdannelsen der blev hun satt til å pleie en tæringssyk prestefamilie i Bamle, hvor alle døde. Hun blev smittet og lå 2—3 år på Gjøseengårdens Sanatorium før hun døde, 30¹/₂ år gammel.

V. 8. ELI BERGESDATTER, døpt 5. juni 1803.

Gift med *Mons Mikkelson Nådland*, død 1888.

Bodde på Leikvoll i Randaberg.

Deres sønn skipper Berge Monsen døde i 1935, nær 100 år gammel.

IV. 2. BRYNILDA HALLDORSDATTER ØVREHUS, født 1739, død 1779.

Ugift.

IV. 3. LARS HALLDORSON ØVREHUS, født 1744.

Gift.

IV. 4. JONAS HALLDORSON SIGMUNDSTAD, født 1748, død 11. januar 1830. Bonde på Sigmundstad i Fister.

Gift 28. juni 1774 med *Siri Svendsdatter Fister*, født 1754, datter av Sven Svenson Fister og Siri Larsdatter Øvrehus. Se Fister 36.

9 barn. Noen av etterkommerne har tatt navnet Sigmond.

IV. 5. JOHANNES HALLDORSON DØVIK, født 1752. Bonde på Døvik i Fister.

Gift 24. juni 1786 med *Siri Larsdatter Mjølhus*, døpt 29. januar 1764.

8 barn.

IV. 6. HALLDOR HALLDORSON ØVREHUS, født 1754. Var reist til sjøs da skiftet etter moren blev holdt.

IV. 7. ELEN SOFIE HALLDORSDATTER ØVREHUS, født 1756.

Gift 1) 30. juni 1776 med *Johannes Paulson Kleiveland*, født 1739, død 1796. Bonde på Kleiveland i Hjelmeland.

Gift 2) 20. juni 1800 med *Jone Jonson Tøtlandsvik*, født 1776. Bonde på Kleiveland.

6 barn.

IV. 8. ERIK HALLDORSON SKADBERG, døpt 13. januar 1761, død 3. november 1829. Flyttet i desember 1800 til Håland sogn på Jæren og drev siden gårdsbruk på Skadberg.

Gift 23. juni 1799 med *Kristi Larsdatter*.

3 barn.

III. 2. JOHANNA LARSDATTER ØVREHUS, født 1712.

Gift 1) med *Ola Ivarson Hetland*, født 1706, gravlagt 1. september 1763. Bonde på Hetland i Fister.

Gift 2) 23. juni 1765 med *Torstein Danielson Mæle*. Bodde på Nedre Mæle i Årdal i 1770, men nevnes ikke siden og er formentlig **fraflyttet** bygden.

Datteren Brynilda Torsteinsdatter var gift og bodde på Hetland.

III. 3. SIRI LARSDATTER, født 1714, gravlagt 21. november 1790.

Gift med *Sven Svenson Fister*. Se Fister 36.

Prost Ole Bergesens
signet.

INGER MARIE BERGESEN

1940-

10. ledd agnatisk linje. 20. ledd lengste kognatiske linje.

KOGNATISKE LINJER

For å lette henvisningen fra ætt til ætt har hver av de kognatiske linjer fått løpende nummer: 1, 2, 3 o. s. v.

STOKKA.

1. I. **KNUT STOKKA** var bonde på Stokka i Vats og lensmann i Vats skibreide. Han bosatte sig senere på gården Nising.
2. Datter: *Brynilda Knutsdatter*, født omkring 1585, giftet sig ca. 1605 med

3. II. **JOHANNES ÅSMUNDSON STOKKA**, som visst oprinnelig var kommet fra Vikedal og var født i siste halvdel av 1500-tallet. Han er i 1606 nevnt som bonde på Stokka og var senere lensmann til 1620. Han døde omkring 1658. Enken levde ennå i 1666.

I Vats kirke henger et bilde, som skal være malt av Peiter Reimers, og som fremstiller mann og kone med 9 voksne barn og 19 småbarn. De 4 sønner stemmer også med det antall vi kjenner. Av de 5 døtre kjenner vi bare 4. Den store mengde av småbarn i tillegg til de mange voksne virker noe apokryfisk, men kanskje kan de opfattes som barnebarn.

Lensmann Johannes Åsmundson
Stokka med familie.

Epitafium i Vats kirke malt av
Peiter Reimers.

4. III. 1. **KNUT JOHANNESON LOVRA**, født 1619, død 1703. Bonde på Lovra i Erfjord og lensmann i Jelsa skibreide.

Gift 1634 med *Marita Gudmundsdatter*, datter av lensmann i Hetland skibreide Gudmund Toreson Fosen og Marita Larsdatter Hogganvik. Se Håland 11.

Blandt deres barn var:

5. IV. BRYNILDA KNUTSDATTER LOVRA.
Gift med presten *Jonas Jensson Hielm*. Se Hielm 6.
6. III. 2. ÅSMUND JOHANNESSEN SKIKELSTRAND. Bonde på Skikelstrand i Vikedal.
Gift med *Liva Jonsdatter Tøtland*, datter av Jon Jonson Tøtland. Se Aukland 41.
Deres datter:
7. IV. BRYNILDA ÅSMUNDSATTER SKIKELSTRAND.
Gift med *Gudmund Olson Ile*. Se Håland 16.
8. III. 3. OLA JOHANNESSEN STOKKEDAL, født 1630. Bonde på Stokkedal og senere på Nising i Vats.
9. III. 4. JONAS JOHANNESSEN FISTER, født på Stokka omkring 1622, død mellom 1691 og 1701. Han gjorde i 1659 makeskifte med *Olav Henrikson Blank* og overtok dennes fra moren arvede bruk i Nedre Fister; Olav Blank fikk i stedet Stokkedal i Vats. Se Bjøreim 8.
Gift med *Lisbet Oddsdatter Hauge*, som levde i 1690, datter av Odd Jonson Hauge. Se Aukland 43.
Sønn:
10. IV. 1. JOHANNES JONASSON FISTER, født 1652, skifte 2. november 1691. Bonde på Nedre Fister.
Gift med *Siri Eriksdatter Byre*, datter av Erik Olavson Byre. Se Bjøreim 9. Hun giftet sig siden med Sven Svenson Skeie. Se Fister 33.
Johannes og Siri Fister hadde 7 barn:
11. V. 1. LISBET JOHANNESDATTER FISTER, født 1669, gravlagt 19. januar 1740.
Gift med *Børge Olson Mosnes*, på Kvame i Finnøy, født 1670, gravlagt 30. mai 1740.
12. V. 2. MARITA JOHANNESDATTER FISTER.
Gift 1) med *Ola Skartveit* på Halsnøy i Fister. 2) med *Stein Skartveit*.

13. V. 3. **BRYNILDA JOHANNESDATTER FISTER**, skifte 26. november 1731.
 Gift med *Lars Halldorson* på Øvre Fister. Se Den agnatiske linje.
14. V. 4. **MARITA JOHANNESDATTER FISTER**.
 Gift med enkemannen *Ivar Ivarson Halsne* i Fister, født 1685.
15. V. 5. **MALENA JOHANNESDATTER FISTER**, født 1678.
 Gift med *Jakob Guttormson Sæbø* på Fogn, født 1671, gravlagt 4. august 1739.
16. V. 6. **ERIK JOHANNESSEN VOLL**, født 1686. Bonde på Voll i Rennesøy.
 Gift med *Berta Larsdatter*.
17. V. 7. **SIRI JOHANNESDATTER FISTER**.
 Gift med *Ola Olson Vignes*, født 1690, gravlagt 26. februar 1751. Bonde på Søre Vignes i Finnøy.
18. III. 5. **KARI JOHANNESDATTER STOKKA**.
 Gift med *Ola Vormestrand*. Bonde på Vormestrand i Vikedal.
19. III. 6. **ELI JOHANNESDATTER STOKKA**. Nevnt omkring 1651; hun hadde da en rettssak med Åge Tøtland.
20. III. 7. **ASTRID JOHANNESDATTER STOKKA**.
 Gift med *Olav Gunnarson Tørsdal*, født ca. 1602, sønn av presten Gunder Michelsen i Skjold. Bonde på Tørsdal i Vats.

BJØREIM.

1. I. **LEIV («LEFF») BJØREIM** var bonde på Øvre Bjøreim i Strand i 1519.
 Sønn antagelig:
2. II. **LAURITS LEIVSON**, skifte 1596.
 Vi kjenner 3 barn:
3. III. 1. **MARGRETE LAURITSDATTER**.
 Gift med *Olav Knutson Håland*. Se Håland 1.

4. III. 2. BJØRN LAURITSSON BJØREIM.

Gift med *Sissela Sæbjørnsdatter Nord-Talje*.

5. III. 3. OLAV LAURITSSON NESEIM. Bonde på Neseim i Sjernerøy, nevnt 1563. Han var antagelig den «Olluff Lauritzenn vdj Ryffølche» som Torstein Ottesen slo i hjel og for dette i 1563 måtte ut med 18 daler «for tegenn och fridkiøp».

Gift med *Margrete Olavsdatter Neseim*, muligens sønne-
datter av «hustru Margrete», som bor på Neseim i 1519. Hvem hustru Margrete var har ennå ikke sikkert kunnet påvises. Margrete Olavsdatter var 2. gang gift med foged i Ryfylke Nils Skandelborg og 3. gang med Daniel Olavson.

Hennes datter i 1. ekteskap:

6. IV. 1. ANNA OLAVSDATTER NESEIM. Hun fikk i arv etter sin far ca. 10 lauper smør, deriblandt hele Nedre-Fister.

Gift med *Henrik Henrikson Blank*, født ca. 1560, død ca. 1630. Sagnet vil vite at han var kommet fra Skottland og var av god ætt. Men etter Asgaut Steinnes var Blank-navnet ukjent i Skottland. Derimot finner en navnet i formen Blanche på Shetland. Det er derfor kanskje mest sannsynlig at han var derfra. Han bodde i 1591 på Fister og var lagrettesmann. I 1603 og i alle fall til 1610 bodde han på Erøy i Erfjord.

Utenom det at han var lagrettesmann og således var holdt for en av de gjeveste i bygden, er det ikke stort vi finner om ham i de gamle protokoller. Av Stavanger domkapitels protokoll for 9. november 1588 ser vi, at hans mors tredje mann, Daniel Olavson, hadde klaget over sin kone og over hennes sønn Henrik Blank, som «met hug oc slag offuerfaldet hannem oc vilde slaget hannem vdj hiell». Steinnes bemerker hertil: «Det kan ikkje godt leggjast Henrik

Blank til last om han har fari noko uvyrde fram den gongen. Efter det som elles er meldt om Daniel Olavson, ser det ut til at han fortente den juling han fekk».

De hadde 2 sønner og 4 døtre:

7. V. 1. HENRIK HENRIKSON BLANK. Bonde på Våga i Imsland fra 1611 og lensmann i Vikedal skibreide. Skifte 21. mars 1656.

Gift med *Ingeborg Larsdatter*, datter av lensmann Lars Knutson Hogganvik. Se Håland 13.

8. V. 2. OLAV HENRIKSON BLANK. Bonde på Fister; han hadde arvet størsteparten av farens bruk. Gjorde i 1659 makeskifte med Jonas Johannesson Stokka, som flyttet til Fister.

Han var antagelig gift med en datter av Erik Jakobson Byre, av Koll-ætten. Se Koll 5. I 1668 bodde han hos sønnen på Byre, mens konen bodde hos datteren på Atletveit.

Barn:

9. VI. 1. ERIK OLAVSON BYRE, født 1606. Bonde på Byre. Gift med Lars Asgautson Jørstads datter. Se Aukland 36.

Deres datter Siri Eriksdatter var gift med Johannes Jonasson Fister. Se Stokka 10.

10. VI. 2. LAURITS OLAVSON VELDE. Bonde på Velde i Vats, senere på Hidle i Sjernerøy.

11. VI. 3. ANNA OLAVSDATTER.

Gift med *Knut Olavson Atletveit* på Ombo.

12. V. 3. MARITA HENRIKSDATTER BLANK.

Gift med *Olav Galtæger* i Imsland.

13. V. 4. BARBARA HENRIKSDATTER BLANK.

Gift med *Laurits Sande*. Bodde først på Sande i Hjelmland, senere på Erøy i Erfjord.

14. V. 5. KARI HENRIKSDATTER BLANK.

15. V. 6. MAGNILDA HENRIKSDATTER BLANK.

AUKLAND.

1. I. ODD FEVOLL var bonde på Fevoll i Hjelmeland. Han betalte i 1519 50 mark i «botsskatt», som var høieste skatt i Hjelmeland sogn ved siden av Jon på Tøtland.
2 døtre, Magnilla og Siri.
2. II. SIRI ODDSDATTER FEVOLL.
Gift 1) med *Sevat*.
Gift 2) med *Olav*, som bor på Nedre Fevoll i 1563, og som muligens var sønn av ovennevnte Jon på Tøtland.
1 barn av 1. og 3 av 2. ekteskap:
3. III. 1. BIRGITA SEVATSDATTER.
Gift med *Orm Olavson Skiftun*. Bonde på Skiftun i Hjelmeland. Se Bagge 16.
4. III. 2. TORMOD OLAVSON. Bonde på Foss i Hjelmeland.
Gift med *Anna Ormsdatter Byre*, datter av Orm Anundson Byre, se Fister 4, og enke efter Jon Sørenson.
5. III. 3. MAGNILDA OLAVSDATTER.
Gift med *Erik Jakobson Koll* på Byre. Se Koll 2.
6. III. 4. JON OLAVSON, født omkring 1540, skifte 8. januar 1625. Bonde på Tøtland og senere fra omkring 1608 på Foss i Hjelmeland. Lagrettesmann og i 1591 en av skipreidets utsendinger til kongehyllingen i Oslo.
Gift 1) med *Birgita Tollaksdatter Aukland*, født omkring 1545, datter av Tollak Jonson Aukland.
7. *Tollak* var født omkring 1450 og bor på Aukland i Hjelmeland i 1521. Han må nettop være tilflyttet, da han ikke finnes i manntallet for 1519. Der er mulighet for at han er den samme som Tollak Vareberg, som i 1519 bor på Vareberg i Aske skipreide. Skifte efter Tollak Aukland var holdt i 1522. Han efterlot 2 sønner, Jon Aukland og Tollak Øye,

den siste gift med Guri Torjusdatter Øye, og 1 datter, gift med Olav Sigvatson Bandaberg.

8. *Jon Tollakson Aukland* er nevnt bonde på Aukland i 1519 og 1521.

9. *Tollak Jonson Aukland*, født omkr. 1525, nevnt 1563 og 1590. Hans datter Birgita Tollaksdatter var gift med en Vilhjelm og derefter med Jon Olavson Tøtland eller Foss — se nr. 6 ovenfor.

Gift 2) med *Marit Ingebretsdatter*.

Jon Tøtland hadde 8 barn i 1. og 2 i 2. ekteskap. Av disse 10 barn har følgende 3, alle av 1. ekteskap, videre interesse for denne ættehistorie:

10. IV. 1. INGEBORG JONSDATTER TØTLAND.

Gift med *Lars Olavson Håland*. Se Håland 2.

11. IV. 2. OLAV JONSON AUKLAND, født omkring 1578, skifte 23. juli 1655. Bonde på Aukland og lensmann i Hjelmeland skibreide i over 40 år, fra omkring 1608 til 1652. Han var utsending til hyllingen 1610.

Gift 1) med *Marit Bjørnsdatter*.

Gift 2) med *Margrete Pedersdatter*, enke efter fogden Mats Nilsson og muligens datter av sogneprest Peder Jensson i Høyland.

4 barn, alle av 1. ekteskap:

12. V. 1. TOLLAK OLAVSON, født omkring 1595. Sogneprest i Vikøy, Hardanger.

Gift med *Karen Kristensdatter Lind*, som var prestedatter fra Hå på Jæren. Deres barn tok navnet Lind.

13. V. 2. LAURITS OLAVSON. Var lensmann i Leirang skibreide og bodde en tid på Leirang i Nedstrand og senere i Hogganvik i Vikedal.

Gift omkring 1627 med *Ingeborg Pedersdatter Kåda*, datter av Peder Toreson Kåda og Kari Toresdatter.

Deres datter Marit var først gift med Jon Ågeson Tøtland og senere med Børge Børgeson Aubø på Tøtland. Se Bagge 45.

14. V. 3. BJØRN OLAVSON AUKLAND, født 1610, skifte 17. mars 1687. Bonde på Aukland.

Gift med *Kari Gudmundsdatter Fosen*, datter av Gudmund Toreson Fosen. Se Håland 10.

6 barn:

15. VI. 1. GUDMUND BJØRNSON AUKLAND, født 1645, skifte 6. november 1691. Bonde først på Bergeland i Jelsa, siden på Aukland:

Gift med *Johanna Kristensdatter*, som efter mannens død flyttet tilbake til Bergeland.

Sønn:

16. VII. 1. JENS GUDMUNDSON AUKLAND, født 1680, skifte 3. juli 1726. Bonde på Aukland.

Gift med *Brynilda Olavsdatter Håland*, skifte 8. juni 1734, datter av Olav Gudmundson Håland. Se Håland 24.

Datter:

17. VIII. KIRSTEN JENSDATTER AUKLAND.

Gift 1) med *Børge Olson Nådland*, skifte 14. juni 1743 — se Fister 11.

Gift 2) med *Torkell Nådland*.

18. VII. 2. KRISTEN GUDMUNDSON BERGELAND, født 1687. Bonde på Bergeland.

Gift med *Malena Ormsdatter Fister*, født 1678, datter av Orm Olson Fister. Se Fister 30.

Barn:

19. VIII. 1. JOHANNA KRISTENSDATTER, f. 1710.

Gift 1) med *Sjovat Sjovatson Sandviken*, født 1705, skifte 11. oktober 1742. Bonde på Sandviken i Jelsa.

- Gift 2) med *Ola Anenson Sandviken*.
20. VIII. 2. ANNA KRISTENSDATTER, født 1715.
Gift med *Olav Gudmundson Håland*. Se Håland 19.
21. VIII. 3. ORM KRISTENSON BERGELAND, født 1718. Bonde på Bergeland.
Gift med *Malena Svønsdatter Fister*, født 1714. Se Fister 35.
22. VII. 3. GUDMUND GUDMUNDSON. Var visst død kort tid efter faren.
23. VII. 4. ANNA GUDMUNSDATTER.
24. VI. 2. OLAV BJØRNSON FOSS, født 1647, gravlagt 14. juni 1719. Bonde på Foss og lensmann i Hjelmeland, bodde senere på Fister.
Gift 1) med *Kari Jonsdatter Tøtland*, død 1685, datter av Jon Jonson Tøtland, se nr. 46, og enke efter lensmann Jon Person Foss.
Gift 2) 1687 med *Anna Oddsdatter Hauge*, gravlagt 15. september 1719, datter av Odd Jonson Hauge — se nr. 44 nedenfor — og enke efter Orm Olavson Fister — se Fister 8.
25. VI. 3. LARS BJØRNSON SANDANGER, født 1650, død 1709. Bonde på Sandanger i Fister og lensmann 1706–1709.
Gift med *Margrete Jensdatter Morsing*, skifte 1759, datter av presten Jens Simonson Morsing og antagelig av hans 3. hustru Siri Gudmundsdatter Fosen — se Håland 9. Fra dem nedstammer bl. a. Jelsa-ætten (Lars Jelsa).
26. VI. 4. MARITA BJØRNSDATTER AUKLAND, født ca. 1635.
Gift med *Nils Åmundson Øye*, født 1629. Se Koll 16.
27. VI. 5. SOFIA BJØRNSDATTER AUKLAND.
Gift med *Jone Jonson Vadla*, se nr. 46.

28. VI. 6. BØRILDA BJØRNSDATTER AUKLAND, skifte 14. mars 1687.
 Gift med *Johannes Jonson Vadla*, se nr. 47.
29. V. 4. SIRI OLAVSDATTER AUKLAND.
 Gift med *Lars Asgautson Jørstad*, død omkring 1655. Bonde på Jørstad på Ombo og lensmann i Jelsa skibreide 1637–40. Når lensmannsyrket hans blev så kortvarig, skyldes det antagelig en forandring i skibreidegrensene, hvorved gården Jørstad blev overført til Sjernerøy skibreide.
 Det er ennå uklart hvem Lars Asgautsons foreldre var og hvor de bodde. Selv bodde han på Hamra i Erfjord i 1617. Det har vært gjettet på at hans mor var datter av Olav Knutson Håland (se Håland 1), men noe bevis herfor er ennå ikke funnet.
 Lars Asgautson Jørstad blev 2. gang gift med Birgitte Hadlesdatter Vanvik, datter av Hadle Torbjørnson Vanvik i Sand; hun giftet sig siden med Torbjørn Johannesson Hausken.
 Siri og Lars Jørstad hadde visst 8 barn:
30. VI. 1. BORGILDA LARSDATTER JØRSTAD.
 Gift med *Rasmus Gunnarson Tjelmeland* i Sand, født ca. 1611.
31. VI. 2. OLAV LARSSON BANDABERG, født ca. 1620. Bonde på Bandaberg i Jelsa.
 Gift med *Berit Torsdatter Bandaberg*.
32. VI. 3. OLAV LARSSON NOREIM, født omkring 1627. Bonde på Noreim i Sjernerøy.
 Gift med *Kari Børgesdatter Aubø*, datter av Børge Kristofferson Aubø. Se Bagge 42.
 De hadde 4 døtre: Birgitta, Siri, Torborg og Sissela. Den yngste:
33. VII. SISSELA OLAVSDATTER NOREIM.
 Gift med *Ola Ormson Fister*. Se Fister 9.
34. VI. 4. LARS LARSSON JØRSTAD, født ca. 1633, død 1722. Bonde på Jørstad.

- Gift med *Sigrid Steinsdatter Jelsa*, født ca. 1635, død 12. mars 1733.
35. VI. 5. **ASGAUT LARSSON SKJELSNES**, født ca. 1636. Bonde på Skjelsnes i Sjernarøy og lensmann i Sjernarøy skibreide 1666–1672.
 Gift med *Asa Trulsdatter Skjelsnes*, datter av Truls Nilsson Skjelsnes og Torborg Sjovatsdatter Furre. Fra deres sønnesønn Asgaut Olavson, som var bonde på Reilstad i Finnøy og gift med Dorothea Sophie Tanche, stammer bl. a. Eidsvolls-mannen Asgaut Olson Reilstad, Steinnes-ætten fra Finnøy og bankier Birger Osland i Chicago.
36. VI. 6. **LARSDATTER JØRSTAD**.
 Gift med *Erik Olavson Byre*. Se Bjøreim 9.
37. VI. 7. **RØNNAUG LARSDATTER JØRSTAD**.
 Gift med *Jon Gunnarson Røreim*, skifte 12. november 1694.
38. VI. 8. **LARSDATTER JØRSTAD**.
 Antagelig gift med *Peder Larsson Raunes* i Vats.
39. IV. 3. **JON JONSON TØTLAND**, født 1565 a 1570, død 1626. Bonde på Tøtland.
 Gift med *Kari Agesdatter Nessa*, datter av Åge Olavson Nessa og Liva Olavsdatter. Se Bagge 15.
 Blandt deres barn var:
40. V. 1. **ÅGE JONSON TØTLAND**, død før 1665. Bonde på Tøtland.
 Gift med *Siri Gudmundsdatter Fosen*, datter av lensmann Gudmund Toreson Fosen — se Håland 9.
 Deres sønn Jon Ågeson Tøtland var gift med Marit Larsdatter Leirang, som siden blev gift med Børge Børgeson fra Aubø. Se Bagge 45.
41. V. 2. **LIVA JONSDATTER TØTLAND**.
 Gift med *Åsmund Johannesson Skikelstrand*. Se Stokka.

42. V. 3. ODD JONSON HAUGE, født omkring 1600, død omkring 1692.
Bonde på Nedre Hauge i Hjelmeland.
Gift med *Lisbet(?) Torleivsdatter Noreim*, datter av Torleiv Bjørnson Noreim og Birgitte Nilsdatter Bugge. Se Bugge 5.
Barn:
43. VI. 1. LISBET ODDSDATTER HAUGE.
Gift med *Jonas Johannesson Fister*. Se Stokka 9.
44. VI. 2. ANNA ODDSDATTER HAUGE.
Gift 1) med *Orm Olavson Fister* — se Fister 8.
Gift 2) med *Olav Bjørnson Foss*. Bonde på Fister.
Se nr. 24 foran.
45. V. 4. JONE JONSON VADLA. Bonde på Vadla i Hjelmeland. Gift med *Siri Johannesdatter*. Skifte efter begge holdt i 1759.
Barn:
46. VI. 1. *Jone Jonson Vadla*, født 1638, skifte 8. juli 1700.
Bonde på Vadla. Gift med *Sofia Bjørnsdatter Aukland*.
Se nr. 27.
47. VI. 2. JOHANNES JONSON ØSTERHUS, f. 1645. Bonde på Østerhus i Hjelmeland.
Gift 1) med *Børilda Bjørnsdatter Aukland*, skifte 14. mars 1687. Se nr. 28.
Gift 2) navn ukjent.
48. V. 5. KARI JONSDATTER TØTLAND, død 1685.
Gift 1) med *Jon Person Foss*. Lensmann i Hjelmeland.
Gift 2) med *Olav Bjørnson Aukland*. Se nr. 24.

BUGGE.

Den norske Bugge-ætt stammer fra en Hans Bugge, som i begynnelsen av 1500-tallet bodde i eller ved Randers.

Det har i genealogiske verker vært hevdet, at Hans Bugge nedstammet fra de adelige Bugger i Danmark. Noe positivt bevis for at

så er tilfelle er ikke tilveiebragt. Men vi skal allikevel ta med en kortfattet oversikt over denne danske slekt Bugge.

1. Nils Bugge er nevnt i 1302 som medlem av det danske riksråd.

2. Bugge Nilssen, ridder. Han skal ha vært gift med en datter av Nils Gyldenstjerne til Ågård.

3. Niels Bugge til Hald, ridder, død 1359. Med sin 2nen hustru Ingeborg Vendelbo, datter av prost Peder Vendelbo og Sophie Andersdatter Hvide, hadde han bl. a. sønnen

4. Knud Bugge til Hald, riksråd, nevnt 1360 og 1362.

5. Jep Bugge «blev ødelagt i dronning Margretes vrede», men kom atter til rikdom ved å gifte sig «i privat stand».

6. Jon Bugge, væbner, nevnt 1411.

7. Lars Bugge i True «mistede 1460 sin arv i strid med de Flemminger, fordi hans moder ei var av adel». Han måtte også selv opgi sitt adelskap og i 1469 kalles han uttrykkelig bonde.

1. I. HANS BUGGE bodde antagelig i begynnelsen av 1500-tallet i eller ved Randers. «Mulig var han en sønn eller sønnesønn av Lars Bugge i True» heter det i P. C. B. Bondesens genealogiske arbeid «Slægten Bugge i Danmark og Norge». Bondesen opfører 4 sønner av Hans Bugge som alle var bosatt i Norge: Jens Bugge, Mogens Bugge, Nils Bugge og Mikkel Bugge. Den første må dog bortfalle, da han ikke hette Jens Hansson, men Jens Lauritsson. Noe helt sikkert bevis for, at Mogens og Mikkel er brødre av Nils Bugge foreligger heller ikke.

2. II. 1. MOGENS BUGGE, levde ennu i 1596, antagelig død i Bergen. Foged i Nordhordland 1567–94, borger i Bergen 20. juni 1594.

Gift i tiden 1566–71 med Kort Piils enke Anna. Om deres efterslekt er opplysningene meget uklare.

3. II. 2. NILS HANSSON BUGGE, født ca. 1545. Kom til Norge og blev i 1570 res. kapellan til Fana og 1603 sogneprest til Etne.

Hans hustrus navn kjennes ikke. Den i «Slægten Bugge» opførte Birgitte Nilsdatter er efter A. M. Wiesener* ikke hans hustru, men hans datter.

Barn:

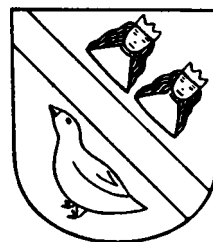
4. III. 1. HANS NILSSON BUGGE, født ca. 1589, død ca. 1639.
Sogneprest til Etne.
Gift 2 ganger, sist med *Anna Bjørnsdatter Koch*, datter av sogneprest til Vikør Bjørn Jensson Koch og Laurentia Bertelsdatter.
5. III. 2. SARA NILSDATTER BUGGE, død efter 1670.
Gift med *Anders Jensson Brose*, født i Kolding, død ca. 1660, sogneprest til Kinsarvik, senere til Fjelberg.
6. III. 3. BIRGITTE NILSDATTER BUGGE, født ca. 1575.
Gift før 1606 med *Torleiv Bjørnson Noreim*, født ca. 1570. Bonde i Etne. Hans far, Bjørn Torleivson Noreim, født ca. 1530, nevnes 1563–98, og hans farfar Torleiv på Noreim er nevnt 1518–21.
Flere barn, deriblandt 1 datter, Lisbet Torleivsdatter, gift med Odd Jonson Hauge. Se Aukland 42.**
7. II. 3. MIKKEL BUGGE, ifølge Bondesen «vistnok bonde, formentlig en sønn av Hans Bugge».
3 sønner; fra den ene av dem, Christen Bugge, stammer Mandals-Buggene, deriblandt dr. theol. Christian Aug. Bugge, samt biskop i Trondheim, stortingspresident Peter Olivarius Bugge, som i 1814 var Christian Frederiks rådgiver.

* «Noen vestlandske embedslekter fra 1600-tallet» i *Bergens Historiske Forenings skrifter* 1940.

** Som formentlig sønn av Nils Hansson Bugge er i «Slægten Bugge» også opført byfoged i Larvik Thomas Nilsson Bugge, født ca. 1630, død 7. juli 1691. Fra denne mann og hans hustru Annechen Alexandersdatter stammer professor Sofus Bugge og hans sønn professor Alexander Bugge. Thomas Bugge kan imidlertid, etter alderen å dømme, ikke godt være Nils Hansson Bugges sønn.

BAGGE.

Ætten til Olav Bagge på Valen har vært en hård nøtt å knekke for slektshistorikerne, og der har vært fremsatt en mengde hypoteser om denne ætts egentlige ophav. I siste bind av «Norsk Slegtshistorisk Tidsskrift» (bind VIII) har riksarkivar Asgaut Steinnes under titlen: «Matssønene og ætta deira» tatt dette spørsmål op til en grundig gjennomgåelse.

Bagge-ættens våpen.

På grunnlag av det resultat han er kommet til er det følgende ættetavle er oppsatt, spesielt for de første ledds vedkommende.

1. I. HOLTE GUNNARSON, nevnt 1343–71. Sønn:
2. II. JON HOLTESSON, nevnt 1391–1427. Sønn:
3. III. AMUND JONSON, nevnt 1442–75. Han må være identisk med Omunder Jonsson, som er nevnt først av utsendingene fra Romerike til kongevalgmetet i Lødøse 1442. Amundh Jonsson a wapn på Romerike nevnes i 1462.
På grunnlag av sine undersøkelser kommer hr. Steinnes til det resultat, at Amund Jonson har hatt disse barn (Erik og Mats dog med forbehold):
4. IV. 1. ERIK AMUNDSON, lagmann i Trondheim, nevnt 1458–97.
5. IV. 2. OLAV AMUNDSON i Holter, nevnt 1499.
6. IV. 3. ANDERS AMUNDSON, nevnt 1481–1513. Sammen med riksrådet, lagmennene (deriblandt hans bror Erik) og flere andre nordmenn «aff wabn» var han i 1489 i Kjøbenhavn og satte segl under brevet om, at riksrådet hadde valgt hertug Christiern (den senere Christian II) til å være konge over Norge når kong Hans døde.

Gift 1) med *Gudrid Fartegnisdatter*, datter av Fartegn Filippusson av Losna-ætten. Se Losna 12.

- Gift 2) 1481 med *Gunnhild Petersdatter*, enke efter islendingen Lopt Ormsson.
- Sønn:
7. V. JENS ANDERSSON. Hadde meget jordegods, bl. a. i Stavanger.
- Sønner:
8. VI. 1. NILS JENSSON, nevnt 1550, i live 1564. Lagmann i Stavanger.
 Gift med en datter av Gaute Ivarson *Dall*.
 Datter:
9. VII. 1. MAGDALENA NILSDATTER.
 Gift med *Christen Christenson Trane*, født 1533, død 12. juli 1600.
 Fra dem stammer Stavangerættene Godtzen, Kielland, Seehuusen, Smith, Zetlitz m. fl.
10. VI. 2. SAMSON JENSSON, eidde jordegods i Sogn.
11. VI. 3. OLAV JENSSON antas å være sønn av Jens Andersson. Han bodde antagelig på Hebnes i Jelsa.
 Barn:
12. VII. 1. ÅGE OLAVSON, født omkr. 1540, nevnt 1563, bodde da på Hebnes.
 Gift med *Liva Olavsdatter*, enke efter Jakob Koll. Se Koll 1.
 Barn:
13. VIII. 1. KNUT ÅGESON DALVA, død omkr. 1648.
14. VIII. 2. ANDERS ÅGESON INDRE NESSA, død omkr. 1607.
15. VIII. 3. KARI ÅGESDATTER.
 Gift med *Jon Jonson Tøtland*. Se Aukland 39.
16. VII. 2. ORM OLAVSON. Bonde på Skiftun.
 Gift med *Birgita Sevatsdatter*, født ca. 1540, skifte 20. februar 1626, datter av Sevat og Siri Fevoll. Se Aukland 3.

- Barn:
17. VIII. 1. OLAV ORMSON, var død 1624. Bonde på Birkeland i Imsland.
 Gift med *Marita*.
18. VIII. 2. INGERID ORMSDATTER.
 Gift med *Elling Simonson*. Rektor i Stavanger 1588, nevnt som prest i Finnøy 1597–1614.
 Barn:
19. IX. 1. SIMON ELLINGSON. Prest i Nedstrand ca. 1650–1669.
 Gift med *Lukretia Jørgensdatter*.
20. IX. 2. ANNA ELLINGSDATTER.
 Gift med 1) *Hans Hallvardson*. 2) *Henrik Pederson*. Bodde på Steinnes.
21. IX. 3. INGBORG ELLINGSDATTER.
 Gift med *Alv Olavson Håland*. Bonde på Alvseike i Vats. Se Håland 31.
22. IX. 4. MARITA ELLINGSDATTER.
 Gift med *Johannes Eivindson Få* i Finnøy.
23. IX. 5. ELLINGSDATTER, død omkring 1617.
 Ugift.
24. IV. 4. MATS (AMUNDSON?).
 Gift med *Anna Fartegnsdatter*, søster av Gudrid. Se nr. 6 foran.
 Barn:
25. V. 1. TORD MATSSON, nevnt 1512–1530, død omkr. 1530. Rådmann i Bergen.
 Sønn:
26. VI. 1. OLAV TORDSON, hvis skjebne vi ikke kjenner.
27. V. 2. FARTEN MATSSON, død ca. 1563. Bodde på Seim i Kvinnherad i 1519 og i 1532 på Ænes i samme bygd.

Gift 1) med *Karen Koll* til Nessa, enke efter Trond Sigvardson Rustung. Se Koll.

Gift 2) navn ukjent.

Vi kjenner disse barn, hvorav neppe mer enn det første er av 1. ekteskap:

28. VI. 1. FARTENSDATTER. Var i live 1578.

Gift med *Laurits Johannesson* på Valen, av Galtung-ætten. Levde omkr. 1560.

Barn:

29. VII. 1. JOHANNES LAURITSSON på Valen, født ca. 1540, død 1620. Er nevnt på Valen 1563–78, siden på Torsnes.

Gift med *Herborg Torbjørnsdatter Sandven*. Levde ennu 1632.

Deres sønn Laurits tok igjen op navnet Galtung, og hans sønner Johan og Laurits fikk i 1648 sitt adelskap fornyet.

30. VII. 2. MAGDALENA LAURITSDATTER.

Gift med *Gotskalk Samsonson* på Sunndal, nevnt 1574–80, død før 1612.

31. VII. 3. KAREN LAURITSDATTER, levde 1626.

Gift med *Jakob Knutson Jørstad*, død ca. 1617. Bodde på Jørstad på Ombo i Ryfylke og på Raunes i Vats, en tid også på Byre i Fister; han var da lensmann i Sæbø skibreide.

Hans datter i et tidligere ekteskap, Sissela Jakobsdatter, var gift med Farten Olavson på Valen. Se nr. 35 nedenfor.

32. VI. 2. MATS FARTENSON bodde på Skaga i Kvinnherad i 1590.

Gift med *Gyrid Jakobsdatter*.

33. VI. 3. SAMSON FARTENSON, bodde på Store-Linga i Strandebarm, nevnt fra 1563, død 1627.

Gift med *Herborg Samsonsdatter* fra Ænes, søster av Gotskalk Samsonson. Se nr. 30 ovenfor.

34. VI. 4. OLAV BAGGE, nevnt fra 1558, død omkring 1613. Bodde på Valen. Han møtte i 1591 i Oslo som en av Sunnhordlands representanter ved hyllingen av Christian IV.

Bagge-navnet som er festet til ham mener Asgaut Steinnes kommer av, at hans far har villet opkalle sin fetter riksråden Olav Nilsson Bagge, som ikke efterlot sønner. Se Losna 10.

Gift med *Birgita*, død omkr. 1620.

Sønn:

35. VII. 1. FARTEN OLAVSON på Valen.

Gift med *Sissela Jakobsdatter Jørstad*, datter av Jakob Knutson Jørstad, se 31 ovenfor, og enke efter en Arnbjørn, med hvem hun hadde 2 sønner: Tørres Lunde og Gunnar Haugland, begge bosatt i Ølen.

Datter:

36. VIII. 1. BIRGITA FARTENSDATTER, skifte 13. mars 1689.

Gift med *Børge Kristofferson*, født 1600, skifte 15. februar 1669. Bonde på Aubø i Sjernarøy og lensmann i Sjernarøy skib-reide.

Det har hittil ikke vært mulig å få full klarhet over Børges ætt. Vi kjenner 2 brødre:

37. 1. Klaus Kristofferson, født 1599, bonde på Kåda i Fister, gift med Peder Toreson Kådas enke Kari Toresdatter. Se Aukland 13.

38. 2. Hans Kristofferson, født 1616, bonde på Furre i Sjernarøy, gift 1) med enken Torborg Sjøvatsdatter Furre, født 1571, 2) med Sissela Thomasdatter, datter av sorenskriver Thomas Christenson og Karen Tornsdatter Schive.

Børge Kristofferson er nevnt i regnskaper 1624–25; han måtte bøte 3 daler for leiermål. Han synes da å være bosatt i Hesby skibreide. Til dette hørte også øyene Helgøy og Talge i Sjernarøy.

Til lagtinget 18. juni 1640 hadde en Sven Svenson stevnet inn borgermester Povel Knutson og meddommerne hans, fordi de hadde fri-dømt Børge Kristofferson «for ærerørige och mordische gierning» som Børge skulde ha beskyldt Sven for. Sven kunde ikke framføre bevis for, at Børge var kommet med noen sådan beskyldning. Det eneste som blev bevist var at Børge hadde «begiert at Suend motte tilholdes at bliffue tilstede jndtill Børes stiftfader bleff igien funden, som haffde werit j Suends selschab och om nattetide hannem fra kommen, effter ad di begge paa Kaade haffde verit j slagsmaall om dagen tilforn».

Hvem var nå Børges stefar? Kunde en finne det ut, vilde en kanskje dermed også ha løst spørsmålet om Børge selv.

Efter hvad skibsreder Jacob Odland meddeler mig tyder de seneste undersøkelser på, at Børge Kristoffersons foreldre har bodd på gården Birkeland, Feda i Vest-Agder. I hvert fall eier han i 1661 jordegods i Birkeland og andre gårder i nabolaget, og på Birkeland finner en til dels navn som går igjen i Børges efterslekt.

Børge Kristofferson hadde 8 barn:

39. IX. 1. KRISTOFFER BØRGESON, født 1640. Bonde på Aubø og en tid lensmann i Sjernarøy skibreide.
Gift 1) med *Lisbet Jonsdatter Raunes* fra Vats.
Gift 2) med *Kristi Mauritsdatter Birkeland* fra Bjerkreim.
40. IX. 2. METTE BØRGESDATTER.
Gift med *Villum Jonson Raunes*. Bonde på Eikenes i Vats og en tid lensmann i Vats skibreide.
41. IX. 3. SISSEL BØRGESDATTER.
Gift med *Olav Gudmundson Håland*. Se Håland 17.
42. IX. 4. KARI BØRGESDATTER.
Gift med *Olav Larsson Jørstad*, sønn av Lars Asgautson Jørstad. Bonde på Noreim i Sjernarøy. Se Aukland 32.

43. IX. 5. VALENTIN BØRGESON, født 1651. Bonde på Tjul i Sjernarøy og lensmann i Sjernarøy skibreide.

Gift med *Maren Mikkelsdatter Alantz*, datter av sorenskriver i Ryfylke Mikkel Nilsson og Kirsten Tornsdatter Schive. Blandt deres efterkommere er Stavangerfamilien Valentinsen og Rosenkilde.

44. IX. 6. ANNA BØRGESDATTER.

Gift med lensmann i Vats *Åsmund Gudmundson Stokka*. Se Håland 29.

45. IX. 7. BØRGE BØRGESON, født 1656, skifte 4. mai 1719. Bonde på Tøtland i Hjelmeland.

Gift 1) med *Marit Lauritsdatter Tøtland*, datter av lensmann Laurits Olavson Leirang, senere Hogganvik, og enke efter Jon Ågeson Tøtland. Se Aukland 40.

Gift 2) med *Elen Sofie Hielm*, født 1679, gravlagt 6. desember 1764, datter av presten Jonas Jensson Hielm. Se Hielm 9. Elen Sofie giftet sig efter Børges død med Michael Philipson Smith fra Neseim.

Der hadde hopet sig op meget jordegods på Børge Tøtlands hender. Først hans eget arvegods, og så Tøtland- og Aukland-godset, som Marit Lauritsdatter hadde arvet. Han var visstnok holdt for en av de rikeste bønder i Ryfylke. Men det ser ut til at han forstod sig bedre på å bruke penger enn å tjene penger. Godset fikk tidlig føtter å gå på. Allerede i 1686 pantsatte hans kone Marit Lauritsdatter sin arvede eiendom Hogganvik til stefaren for 200 daler, og pantet blev aldri innløst. Og bedre gikk det nok ikke da Elen tok styret. Hun hadde vel også tilført boet verdier, iallfall lot hun til å mene at deres rikdomskilde var uuttømmelig.

I slektsboken «Genealogiske optegnelser om familien Hielm», som kom ut for ca. 50 år siden, er denne historie fortalt: Elen Sofie var en dag på kirkeferd i en båt på Jøsenfjorden. Det var leilendingene deres som hadde skyssplikten

ved disse reiser. På ferden røk det opp med en kraftig storm, og der blev tale om i nødsfall å måtte lempe noe overbord. Så sies det at Elen Sofie forlangte, at en da skulde kaste ut en fattig kone, som hadde fått lov å følge med båten. Der blev protestert og fremholdt at Elen Sofie også en gang kunde bli fattig. Men da blev hun mektig vred, tok i sinne en gullring av fingeren sin og kastet den i sjøen med de ord: Like så litt som denne gullring kommer igjen kan jeg bli fattig! Men der gikk troll i ord: ringen fantes igjen i en torskemave. Og Elen blev så fattig, at hun til slutt bodde i en husmannshytte.

Selve den skildrede hendelse har neppe synderlig grunn i virkeligheten. Det er et vandresagn som også er blitt fortalt om andre. Men historien har allikevel en kjerne. Det gikk nedover med velmakten; den ene gård efter den andre blev pantsatt. Da Børge døde i 1719 var der visstnok igjen i boet 2697 riksdaler, og det var en bra formue på den tid. Men den blev ikke lenge ubeskåret. Efter at Elen Sofie hadde giftet sig med Michael Philipson Smith fortsatte pantsettelsene, både av den jord som var igjen efter Børge og Smiths eget arvegods. Michael Smith hadde overtatt Tøtlandsgården, som han hadde til 1732. Men så var også det slutt. Om det er riktig hvad bygdesagnet forteller, at Elen Sofie til slutt var helt forarmet og bodde i en liten hytte i Tøtlandsvik, derom gir ingen gamle dokumenter beskjed. Men *den* kjerne tør måskje ligge i det gamle sagn: Elen Sofie har vært en hovmodig og lite folkelig kvinne, og dette har så gitt folkefantasier frie tøiler.

5 barn:

46. X. 1. BØRGE BØRGESON TØTLAND, født 1704.
47. X. 2. JONAS BØRGESON TØTLAND, født 1707. Skipsfører i Stavanger.
Gift med *Anne Sofie Vendel*.
Barnene tok farmorens navn Hielm. Deres sønnesønn var den kjente høiesterettsadvokat og politiker Jonas Anton Hielm (husk Wergelands opsang!).
48. X. 3. MARTA BØRGESDATTER TØTLAND, født 1710.
Gift med *Hans Christopher Ohnsorg*, måler og veier i Stavanger.

Blandt deres efterkommere er statsråd, senere sendemann Urbye.

49. X. 4. **BRYNILDA BØRGESDATTER TØTLAND**, født 1714.
Gift med *Halldor Larsson Øvrehus*. Se Den agnatiske linje.
50. X. 5. **JENS BØRGESON LAUGALAND**, født 1716, gravlagt 1. februar 1783. Bonde på Laugaland i Hjelmeland.
Gift 1) med *Berte Hansdatter*.
Gift 2) med *Kari Hallvardsdatter*, født 1729, gravlagt 23. mai 1802.
51. IX. 8. **JAKOB BØRGESON**, f. 1656. Bodde på Valen.
Gift med *Kirsten Alantz*, datter av sorenskriver i Ryfylke Mikkell Nilsson og Kirsten Tornsdatter Schive.

LOSNA.

Den ætt som er blitt kalt Losna-ætten hadde for det meste sine ættegårder i Sogn. Hovedgården var Losna (Losnagård) i Sulen i Ytre Sogn. Ætten var visstnok beslektet med andre storætter i Sogn og Hordaland.

Ættens første kjente mann er:

1. I. 1. **FILIPPUS ERLENDSON**, født ca. 1270. Han bodde ikke på Losna, men på Odensland i Kirkebø og nevnes 1322–38.

Gift med *Ingebjørg Erlendsdatter*, som døde 1332. Det er mulig at det var hun som bragte Losna gård inn i ætten. Etter Yngvar Nielsen må han senere ha giftet sig igjen, muligens med en datter av Audun av Slinde. Datteren Margrete var av 1. ekteskap, de to sønner formodentlig begge av 2. ekteskap.

Barn:

2. II. 1. **MARGRETA FILIPPUSDATTER**.
Gift 1322 med *Arnold Josteinson*.

Losna-ættens våpen.

Som enke fikk hun med en korsbroder i Bergen Sira Halldor Jonson utenfor ekteskap en sønn Jon Halldorson, som hun i 1338 ættledet med sin fars samtykke.

3. II. 2. **ERLEND FILIPPUSON** til Losna, født omkring 1335, nevnt 1366, riksråd 1369, fehirde i Bergen 1370, 1382 og 1390, en tid også sysselmann i Nordfjord, død 1407. Han var i 1376 med i Kallundborg, da det norske riksråd var samlet hos Håkon VI for å underhandle med hanseatene om deres privilegier i Norge. De riksråder, som foruten Erlend var tilstede, var Narve Ingvaldson (Rømer), Ogmund Finnson av Hesby, Håkon Jonson, Gudbrand Alvson, Alv Haraldson Bolt, Eirik Ketilson og Ulv Jonson. Erlend kalles i «Islandske annaler» for «Norges merkeligste mann». Det sies at kongen vilde gjøre ham til ridder, men Erlend avsto denne tittel.

Gift med en søster av hr. Otte Svaleson Rømer, hvis hustru var Gjertrud Erlingsdatter, datter av hr. Erling Vidkunson av Bjarkøy.

De hadde datteren Sigrid Erlendsdatter, som var gift først med Håkon Sigurdson av Giske, som var en nær slektning av kongehuset, og derefter med en svensk adelsmann Magnus Magnusson, dessuten sønnen hr. Eindride Erlendson av Losna, ridder og riksråd. Med Eindrides sønn Erling, også ridder og riksråd, døde ætten ut på mannsiden.

4. II. 3. **FARTEGN FILIPPUSON** er lite kjent, men han må ha vært en rik mann. Døde ca. 1410.

Han var muligens gift med en søster av Sira Tord Fredrikson, som nevnes i Valdres 1438.

2 sønner:

5. III. 1. **FREDRIK FARTEGNSON**, død kort etter faren.
Gift med *Undena* og hadde med henne en sønn Tord, som døde etter faren.
6. III. 2. **FILIPPUS FARTEGNSON** nevnes 1411 og 1415 og var antagelig bosatt i Sogn.

Han hadde 2 sønner:

7. IV. 1. SAMSON FILIPPUSON, nevnt 1ste gang 1421, var væbner 1436 og riksråd 1444. Døde på Øye i Hjelmeland antagelig i 1451.
Gift med Brynilda Olavsdaughter.
De hadde ingen efterslekt.
8. IV. 2. FARTEGN FILIPPUSON, nevnt 1415, var i 1424 bosatt på gården Semelenge i Valdres, som like til våre dager har tilhørt ætten.
Gift med *Magnilda Jogrimsdaughter*, datter av Jogram Audunson, som nevnes som lagrettesmann i Valdres i 1422, og som må ha hatt en meget fremtredende posisjon.
De hadde bare 3 døtre, og med Fartegn Filippusson utdøde således hans ætt på mannsiden:
9. V. 1. MARGRETA FARTEGNSDATTER.
Gift med *Nils (Bagge)*. Han er ikke nærmere kjent.
Sønn:
10. VI. 1. OLAV NILSSON BAGGE, nevnt 1488, riksråd 1489, lagmann på Steig i Nordland 1514, død 1525.
Gift med *Anna Pedersdaughter*, datter av ridderen hr. Peder Karlson og Bodil Svalesdaughter Smør. Han fikk med henne gårdene Hatteberg i Kvinnherad og Hananger på Lista.
De hadde bare 2 døtre: Anna og Magdalena, som begge var ugifte.
11. V. 2. ANNA FARTEGNSDATTER.
Gift med *Mats Amundson*. Se Bagge 24.
12. V. 3. GUDRID FARTEGNSDATTER.
Gift med *Anders Amundson*. Se Bagge 6.

KOLL.

Navnet Koll har vært i bruk av flere ætter, og Koll-navnet bæres i historisk tid av flere personer som var knyttet til Stavanger: Halldor Koll, lagmann, Stavanger omkr. 1286; Jon Koll, Stavanger 1297,

Bergen 1307, Avaldsnes 1322; Torkell Koll, Stavanger 1322; Tore Koll, lagmann, Stavanger 1489. Der er grunn til å tro at der er ættesammenheng mellom disse forskjellige bærere av navnet Koll, men denne sammenheng lar sig ikke påvise. Vi skal imidlertid, på grunnlag av riksarkivar Asgaut Steinnes' undersøkelser,* opstille en ætterekke, med alt mulig forbehold.

HALLDOR KOLL, lagmann i Ryfylke, nevnt 1286 og 1295. Hans sønn antas å være:

JON KOLL, som er nevnt 1297 som ombudsmann for Basse Guttormson.

En TORKELL KOLL er nevnt 1322. Han kan ha vært bror eller sønn av Jon Koll, efter tidsforskjellen helst det siste.

TØRE TORKELLSON KOLL var lagmann i Stavanger fra 1458 til ca. 1490. Han kan ha vært sønnesønnssønn eller sønnesønnssønnesønn av Torkell Koll.

På Nessa i Nedstrand bodde der i 1500-tallet flere personer med navnet Koll, og det er rimelig at de alle tilhørte samme ætt. Det kan tenkes, at de er ættet fra foran nevnte lagmann Tore Torkellson Koll. Men noe sikkert herom vet vi ikke.

Det ser ut til at Koll-ætten har eiet Ørkesvågs fiskeri.

To av disse personer har interesse for denne ættebok: Karen Koll til Nessa og Jakob Koll. KAREN KOLLS forbindelse med ætten, som er nevnt foran under Bagge, er dog — som det vil ses — noe usikker.

1. I. JAKOB KOLL bodde på Indre Nessa og døde der før 1563. Samtidig med ham bodde Peder Koll, sannsynligvis hans bror, på Ytre Nessa.

Jakob Koll var gift med *Liva Olavsdatter*. Hennes far hette Olav Eivindson og skal ha vært sønn av en Eivind Arnbjørnson, som er nevnt i 1438. Vi kjenner ikke noe til Olav Eivindson, men han må ha vært en mann av betydning. Livas sønn Erik Byre hadde en lang strid med presten Anders Kjeldsen på Nedstrand, og derunder hånte han presten med, at alle visste hvem *hans* mor

* Asgaut Steinnes: «Koll-ætti i Ryfylke». 1925.

var, men ingen visste noe om prestens avstamning. — Liva blev senere gift med en Åge Olavson, som bodde på Hebnes i 1563, se Bagge 12, og hadde med ham flere barn.

Jakob Koll hadde disse 5 barn, som vi vet sikkert er hans, om Liva Olavsatter er mor til alle er dog måskje uvisst:

2. II. 1. ERIK JAKOBSON KOLL bodde i 1586 på Hauge i Hjelmeland og senere på Byre i Fister og var en tid lensmann i Sæbø skibreide. Døde omkring 1650, ca. 90 år gammel.

Gift med *Magnilda Olavsatter*, datter av Olav på Fevoll. Se Aukland 5.

Barn:

3. III. 1. JAKOB ERIKSON KOLL. Bodde først på Øverland og fra 1628 på Ringe i Nedstrand. Var død før 1645, da nevnes hans enke.

4. III. 2. OLAV ERIKSON KOLL. Bonde på Nessa 1610–1638. Var i noen år lensmann i Leiranger skibreide. Fra ham stammer bl. a. lensmannsætten Øverland i Nedstrand.

5. III. 3. ERIKSDATTER KOLL.

Gift med *Olav Henrikson Blank* på Fister. Se Bjøreim 8.

6. III. 4. BIRGITA ERIKSDATTER KOLL, død 19. mars 1674. I Årdal gamle kirke finnes ennu hennes stoldør, hvorpå der står: «Kirchestoelen til Rishedal Berette Erichsdatter 1636».

Gift 1) med *Anders Bjørnson Riskedal*, født 1590, var død før 1645. Han var sønn av Bjørn Torson Riskedal, født omkring 1570, nevnt 1603–36, antagelig død sistnevnte år; hans enke levde ennu i 1645.

Gift 2) med *Holger Tollakson Barkeland*, født 1614, skifte 28. april 1677, sønn av Tollak Larsson Barkeland og Ingerid Reiardsatter. Bonde på Riskedal i Årdal.

Barn i hennes 1ste ekteskap:

7. IV. 1. BJØRN ANDERSSON, var gift, men døde før moren.
8. IV. 2. ERIK ANDERSSON, født 1624, var død før moren. Bonde på Nåden i Finnøy.
9. IV. 3. ANDERS ANDERSSON, f. 1629. Bonde på Tjentland i Årdal. Han er stamfar til Wallem-ætten i Bergen.
10. IV. 4. DANIEL ANDERSSON, født 1632, skifte 2. juni 1679. Bonde på Ullestad i Årdal.
 Gift 1) med *Anna Reiardsdatter Sedberg*, skifte 2. desember 1665.
 Gift 2) med *Udbjørg Bjørnsdatter Mæle* fra Høgsfjord.
 Gift 3) med *Siri Lauritsdatter*, som senere blev gift med Jon Torsteinson fra Pundsnes.
11. IV. 5. MALENA ANDERSDATTER.
12. IV. 6. INGELEIV (INGER) ANDERSDATTER.
 Gift med *Lars Åsulvson Steinsland*, født 1611, sønn av Åsulv Lauritsson Steinsland i Hjelmeland, som var født ca. 1575 og døde før 1636. Bonde på Riskedal.
 Sønn:
13. V. 1. ANDERS LARSSON RISKEDAL, født 1654, skifte 23. februar 1730. Bonde på Riskedal.
 Gift med *Malena Nilsdatter Øye*, født ca. 1656, skifte 23. februar 1730, datter av Nils Åmundson Øye.
14. *Erik Øye* nevnes som bonde på Nord-Øye i Hjelmeland i 1603 og 1613–24.
 Sønn:
15. *Åmund Erikson Øye*, født ca. 1600, er nevnt i 1667.
 Sønn:
16. *Nils Åmundson Øye*, født 1629.
 Gift med *Marita Bjørnsdatter Aukland*, født ca. 1635, levde i 1706, datter av Bjørn Olavson Aukland. Se Aukland 26. Datter: Malena Nilsdatter, gift med Anders Larsson Riskedal. Se 13 ovenfor.
 Anders og Malena Riskedal hadde 5 barn:

17. VI. 1. INGER ANDERSDATTER, født 1683, gravlagt 21. mars 1769.
 Gift 1) med *Rasmus Jonson Svadberg*, død før 1763. Bonde på Svadberg i Årdal.
 Gift 2) med *Rasmus Nilsson Svadberg*, født 1687, grl. 25. januar 1783.
18. VI. 2. ELI ANDERSDATTER, født 1685.
 Gift med *Sven Svenson Fister*. Se Fister 33.
19. VI. 3. MARTA ANDERSDATTER, født 1688.
 Gift med *Knut Olavson Atletveit*. Bonde på Atletveit i Sjernarøy.
20. VI. 4. LARS ANDERSSON, født 1692, var visst død før 1758. Bonde på Riskedal.
 Gift med *Berte Bjørnsdatter Noreim*, skifte 29. juli 1732.
21. VI. 5. NILS ANDERSSON, født 1694. Bodde i 1730 på Fiskå i Strand.
22. III. 5. PEDER ERIKSON KOLL nevnes i 1642, da han sammen med Erik Byre er selger av jordegods i Støle, Nedstrand. Han bor på Byre i 1645 og ennu i 1665, han kalles da husmann.
23. II. 2. KAREN JAKOBSDATTER KOLL.
 Gift 1) med *Peder Olavson Leiranger*.
 Gift 2) med *Knut Villumson* på Sigmundstad i Fister.
24. II. 3. ELEN JAKOBSDATTER KOLL.
 Gift med *Orm Nilsson* i Bokn, Fister.
25. II. 4. INGEBOG JAKOBSDATTER KOLL.
 Gift 1) med *Peder Syvertson Fister*. Om hennes ulykkelige ekteskaphistorie er fortalt i Stavanger Domkapitels protokoll ved Brandrud side 46 og 51.
 Gift 2) med *Just Hansson Bratt-Hetland* i Fister.
 Gift 3) med *Johannes Jakobson Vidvei* i Suldal.
26. II. 5. JOHANNA JAKOBSDATTER KOLL. Hun var døvstum og bodde fra omkring 1611 hos broren.

HIELM.

1. I. 1. Magister JONAS JENSSON var sogneprest og domprost i Stavanger 1610–21. Han døde sistnevnte år.

Om hans vita og familieforhold se artikkelen på side 111: «Mag. Jonas Jensson, Hielm-ættens far».*

Gift med *Margrete Svendsdatter*.

Vi kjenner 2 barn:

2. II. 1. Mag. LAURITS JONASSON, død omkr. 1650. Kapellan ved Stavanger domkirke.

Gift med *Anna Hansdatter*, født i Kvinesdal 1620, død i Avaldsnes 16. des. 1695, datter av Hans (Gabrielson?) og Sophie Danielsdatter; hun blev siden gift 2 ganger til: med foged på Utstein Kloster Iver Nilsson Lem og med historieskriveren Tormod Torfeus på Stangaland, Karmøy. (Se Finne-Grønn: Den vestlandske slekt Sundt. Side 26.)

3. II. 2. JENS JONASSON, død omkring 1648. Sogneprest i Hjelmeland fra 1639 til sin død.

Gift med *Margrete Jørgensdatter*, som døde 25. desember 1659; hun hadde som enke giftet sig med Jens Jonassons eftermann i embedet Jens Simonson Morsing.**

Av barnene, som alle antok ættenavnet Hielm, efter fødestedet Hjelmeland, kjenner vi 3 sønner:

4. III. 1. HANS JENSSON HIELM. Var skibsprest i 1670.

* Der foreligger ikke — såvidt vi vet — noe absolutt avgjørende bevis for at Jonas Jensson var stamfar til Hielm-ætten. Men der synes heller ikke å være noen rimelig grunn til å betvile dette.

** Det er i slektsboken «Genealogiske optegnelser om familien Hielm» og av Oluf A. Løwold i hans «Præstehistorier og sagn fra Ryfylke» sagt at Margrete Jørgensdatter var datter av biskop Jørgen Erikson. Der foreligger ikke noe bevis for dette, og hr. arkivar Finne-Grønn har i «Den vestlandske slekt Sundt» (Kristiania 1916) betegnet det som meget tvilsomt, da Margrete ikke nevnes blandt biskopens arvinger ved det skifte av hans efterlatte eiendommer i Stavanger, som blev tinglyst 4. desember 1627. Men den gamle formodning går ennå igjen som faktum i nyere publikasjoner, således i Tor Skiftuns bok om Hjelmeland (Stavanger 1938).

5. III. 2. **JØRGEN JENSSON HIELM.** Student, skal ha vært med i 1658 ved Kjøbenhavns forsvar.
6. III. 3. **JONAS JENSSON HIELM,** død 26. juni 1697. Han var først kapellan hos stefaren og blev siden hans eftermann som sogneprest. Gift med *Brynilda Knutsdatter Lovra*, død 1711, datter av Knut Johannesson Lovra. Se Stokka 5.
4 barn:
7. IV. 1. **MARGRETE HIELM,** født 11. februar 1674, død omkring 1740.
Gift med farens eftermann *Peder Sørenson*.
Barnene brukte morens ættenavn Hielm. Blandt etterkommerne kan nevnes slekten Winter-Hiellm og Roald Amundsen.
8. IV. 2. **MARITA HIELM.**
Gift med *Gudmund Olavson Håland*. Se Håland 18.
9. IV. 3. **ELEN SOFIE HIELM,** født 1679, gravlagt 6. desember 1764.
Gift 1) med *Børge Børgeson Aubø*, Tøtland, født 1656, skifte 4. mai 1719. Se Bagge 45.
Gift 2) med *Michael Philipson Smith*, levde 1762–1763.
10. IV. 4. **KNUD HIELM,** født 1673, død 1746. Var først klokker i Hjelmeland, siden forstander for Stavanger Hospital.
Gift med *Karen Hase*, født 1684, død 1762, datter av sogneprest i Suldal Jakob Andersson Hase og Elisabet Eliasdatter; hun overtok etter mannens død hans stilling som hospitalsforstander.

HÅLAND.

1. I. **OLAV KNUTSON HÅLAND** var bonde på Håland i Erfjord i annen halvdel av 1500-tallet. En Olav Knutson Håland vant i 1578 en odelssak om Fevoll, og det er sannsynlig at dette er den samme mann.

Gift 1) med *Margreta Lauritsdatter Bjøreim*, datter av Laurits Leivson — se Bjøreim 3.

Gift 2) med *Gudrun Sæbjørnsdatter Randa*, enke efter Hallvard, var i 1611 gift med Olav Toreson Randa.

1 barn kjennes av 1. og 3 av 2. ekteskap:

2. II. 1. LARS OLAVSON HÅLAND, født omkring 1570, død 1625. Bonde på Håland. Var en av Ryfylkebøndernes tillitsmenn på herredagen i Skien 1619 i saken mot lensherren Gabriel Kruse.

Gift med *Ingeborg Jonsdatter Tøtland*, død omkring 1647, datter av Jon Olavson Tøtland. Se Aukland 10.

Blandt barn kan nevnes:

3. III. 1. KAREN LARSDATTER HÅLAND.

Gift med *Henrik Pederson Sand*, sønn av prest i Jelsa Peder Henrikson Hørlich. Bonde på Sand og lensmann i Suldal skibreide.

4. III. 2. LARSDATTER HÅLAND.

Gift med *Peder Pederson Sand*, Henrik Sands bror.

5. III. 3. OLAV LARSSON HÅLAND, født omkring 1606, død 1677. Bonde på Fosen i Hetland skibreide ca. 1630–1635. Nevndemann 1630 og fra 1633–1635 lensmann i Hetland skibreide. Flyttet derefter til sin fars gård Håland og var i en rekke av år lensmann i Jelsa.

Gift 1) med *Marit Larsdatter Fosen*, datter av lensmann Lars Knutson Hogganvik i Vikedal og enke efter lensmann i Hetland Gudmund Toreson Fosen.

1.

6. *Gudmund Gismarvik* var stor jordeier på Gismarvik i Hetland skibreide i 1563. Sønn antagelig:

7. *Tore Gudmundson Fosen*, lensmann i Hetland skibreide fra før 1591 og til omkring 1616.

Sønn:

8. *Gudmund Toreson Fosen*, bonde og lensmann som faren 1617–1627. Gift med *Marit Larsdatter Hogganvik*, datter av lensmann Lars Knutson Hogganvik — se nedenfor. Blev senere gift med Olav Larsson Håland — se nr. 5 ovenfor. Barn:
9. 1. *Siri Gudmundsdatter*. Gift 1) med Åge Jonson Tøtland — se Aukland 40. 2) med presten Jens Simonson Morsing — se Hielm 3.
10. 2. *Kari Gudmundsdatter*. Gift med Bjørn Olavson Aukland — se Aukland 14.
11. 3. *Marita Gudmundsdatter*. Gift med Knut Johannesson Lovra — se Stokka 4.

2.

12. *Lars Knutson Hogganvik* er nevnt lensmann i Vikedal skibreide 1591–1625.
Gift 1) med N. N.
Gift 2) med *Katrine Johannesdatter*, enke efter presten Rasmus Olavson i Rennesøy.
Barn:
13. 1. *Ingeborg Larsdatter*. Gift med farens eftermann Henrik Blank — se Bjøreim 7.
14. 2. *Marit Larsdatter*. Gift 1) med Gudmund Toreson Fosen, lensmann i Tysvær (Hotland skibreide). 2) Olav Larsson Håland — se nr. 5 ovenfor.
15. 3. *Malli Larsdatter*. Gift med lensmann i Vats Jon Villumson Raunes.
Gift 2) med *Anna Clausdatter Koch*, datter av Stavangerborgeren Claus Olsen og enke efter byfoged og rådmann i Stavanger Jakob Tomasson Hvatz.

Olav Håland og Marit Larsdatter hadde sønnen:

16. IV. GUDMUND OLAVSON ILE, født 1633, død 1675. Bonde på Ile i Vikedal og lensmann i Vats skibreide 1665–1671. Han var en meget rik mann. I 1690, da enken skiftet med sine barn, eide boet ikke mindre enn 47 gårder på tilsammen 58 lauper smør til verdi av 3383 riksdaler, dertil var der meget sølv og andre verdigjenstander.

Gift med *Brynilda Åsmundsdatter Skikelstrand*, datter av Åsmund Johannesson fra Stokka. Se Stokka 7.

10 barn, deriblandt:

17. V. 1. OLAV GUDMUNDSON HÅLAND, født 1654, død 1721, skifte 18. mars. Bonde på Håland, var dessuten eier av flere gårder.

Gift med *Sissel Børgesdatter Aubø*, datter av Børge Kristofferson. Se Bagge 41.

6 barn:

18. VI. 1. GUDMUND OLAVSON HÅLAND, født 1679, skifte 11. mai 1739. Bonde på Li i Fister 1706, på Økstra i Jelsa 1721, siden på Håland.

Gift med *Marita Hielm*, skifte 20. juni 1741, datter av presten Jonas Jensson Hielm. Se Hielm 8.

Barn:

19. VII. 1. OLAV GUDMUNDSON HÅLAND, født 1706, skifte 14. april 1773. Bonde på Håland.

Gift med *Anna Kristensdatter Bergeland*, født 1715, datter av Kristen Gudmundson Bergeland. Se Aukland 20.

Datter:

20. VIII. 1. MARITA OLAVSDATTER, f. 1741.

Gift med *Ola Olson Sandanger*, født 1725. Se Fister 13.

21. VII. 2. SISSELA GUDMUNDSDATTER, født 1708.

Gift 1) med *Sven Olson Fuglastein*, født 1701, skifte 19. juli 1741.

22. Gift 2) med *Johannes Osmundson*, født 1723.
 VII. 3. BRYNILDA GUDMUNSDATTER, født 1709, død 31. mars 1769.
 Gift 1) med *Rasmus Olson Laland*, f. 1690, skifte 27. desember 1735, sønn av Ola Monsson Øksnevad i Klepp og Kari Rasmusdatter Utsola. Underoffiser, bosatt på Jelsaneset i Jelsa.
23. Gift 2) med *Lars Larsson Barkeland*, født 1708, skifte 3. april 1773.
 VII. 4. JONAS GUDMUNDSON, født 1716, død 1785. Bonde på Venja, Sjernarøy.
 Gift med *Margreta Nilsdatter Nessa*, født i Årdal 1723.
24. VI. 2. BRYNILDA OLAVSDATTER HÅLAND, skifte 8. juni 1734.
 Gift med *Jens Gudmundson Aukland*, født 1680, skifte 3. juli 1726, sønn av Gudmund Bjørnson Aukland. Se Aukland 16.
25. VI. 3. BERIT OLAVSDATTER HÅLAND.
 Gift med *Odd Jonson Hauge*, født 1672, skifte 24. mai 1725.
26. VI. 4. MARITA OLAVSDATTER HÅLAND, skifte 18. juli 1742.
 Gift med lensmann i Jelsa *Lars Larsson Barkeland*, født 1660, skifte 11. august 1722.
27. VI. 5. SISSELA OLAVSDATTER HÅLAND, skifte 5. mars 1726.
 Gift med lensmann i Jelsa *Anen Marvik*, født 1684.
28. VI. 6. LIVA OLAVSDATTER HÅLAND.
 Gift med lensmann i Jelsa *Jakob Sørensen Hoffmann*, født 1655.
29. V. 2. ÅSMUND GUDMUNDSON STOKKA. Bonde på Stokka og lensmann i Vats 1703–1730.
 Gift med *Anna Børgesdatter Aubø*, datter av Børge Kristoferson. Se Bagge 44.

30. V. 3. **LARS GUDMUNDSON ILE**, født 1666, død februar 1730.
 Bonde på Ile og lensmann i Vikedal skibreide 1700–28.
 Gift 1) navn ukjent, men hun hadde initialene A. M. T. og var formodentlig datter av foged i Ryfylke Fredrik Pederson *Tønder* og Agnete Sørensdatter Godtzen. Sønnen Peder antok navnet *Tønder* og var byfoged i Kragerø.
 Gift 2) med enken *Kirsten Jakobsdatter*.
31. II. 2. **ALV OLAVSON HÅLAND**. Bonde først på Skiftun i Hjelmeland, siden på Alvseike i Vats.
 Gift med *Ingeborg Ellingsdatter*, datter av presten Elling Simonson. Se Bagge 21.
32. II. 3. **SISSELA OLAVSDATTER HÅLAND**.
 Gift med *Peder Tormodson Foss*, sønn av Tormod Olavson på Foss. Se Aukland 4.
33. II. 4. **MARITA OLAVSDATTER HÅLAND**, døde før moren.

FISTER.

1. I. **ORM ANUNDSON BYRE**, født omkring 1510/1520. Kalles i 1586 Orm på Stokka i Vats. Bodde senere som leilending på Byre i Fister, hvor han døde omkring 1601.
 Barn:
2. II. 1. **ANUND ORMSON**. Bodde visstnok i Marvik, Jelsa.
3. II. 2. **OLAV ORMSON**. Bodde 1617 og 1624 på Vatland i Jelsa.
 Død omkring 1640.
4. II. 3. **ANNA ORMSDATTER BYRE**.
 Gift 1) med *Jon Sørensen*.
 Gift 2) med *Tormod Olavson Foss*. Se Aukland 4.
5. II. 4. **MARITA ORMSDATTER BYRE**.
 Gift med Nils Fister. Bonde på Fister i 1563.
 Hun var muligens senere gift med Jakob Knutson Jørstad. Se Bagge 31.
 Sønn:
6. III. **NILS NILSSON FISTER**, som levde ennå i 1645.

Sønn:

7. IV. OLAV NILSSON FISTER. Bonde på Midt-Fister 1645, var død før 1661.

Gift med *Anna Olavsdatter Kilane* fra Jelsa, senere gift med Daniel Asserson Mæle i Årdal.

Sønn:

8. V. ORM OLAVSON FISTER, født 1635, skifte 12. mai 1686. Bonde på Fister.

Gift med *Anna Oddsdatter Hauge*, datter av Odd Jonson Hauge. Se Aukland 44. Hun blev senere gift med sin tremenning Olav Bjørnson Foss, som bosatte sig på Fister og var lensmann i Hjelmeland skibreide.

Barn:

9. VI. 1. OLA ORMSON FISTER, født 1681, skifte 22. mai 1755. Bonde på Midt-Fister, lensmann i Hjelmeland skibreide.

Gift 1) med *Sissela Olavsdatter Noreim*, skifte 16. juli 1722, datter av Olav Larsson Noreim fra Jørstad; hun kalles i skiftet «fornemme kvinde». Se Aukland 33.

Gift 2) med *Siri Svendsdatter Fister*, født 1708, gravlagt 3. mai 1796, datter av Sven Svenson Fister — se nr. 34 nedenfor. Siri blev senere gift med Jone Knutson Tøtland fra Fevoll.

Ola Ormson hadde 4 barn i 1. og 8 i 2. ekteskap. Av 1. ekteskap kan nevnes:

10. VII. 1. ORM OLSON BJELLAND, født 1710, skifte 4. oktober 1736. Bonde på Bjelland i Fister.

11. VII. 2. BØRGE OLSON NÅDLAND, født 1712, skifte 14. juni 1743. Bonde på Nådland i Jelsa.

Gift med *Kirsten Jensdatter Aukland*, født 1710, skifte 10. juli 1749; hun hadde giftet sig igjen med Torkell Nådland, med hvem hun hadde 3 barn.

Børge Olsons eneste barn var:

12. VIII. BRYNILDA BØRGESDATTER, født 1733.
Gift med *Sven Svenson Fister*, født 1728 — se nr. 39
nedenfor. Bonde på Nådland.
Av Ola Ormsons 2. ekteskap kan nevnes:
13. VII. 3. OLA OLSON SANDANGER, født 1725, gravlagt 14. april 1804.
Bonde på Sandanger i Fister.
Gift 1) med *Margrete Jonasdatter Sandanger*, død før 1760,
datter av Jonas Oddson Sandanger fra Segedal.
Gift 2) med *Marita Olavsdatter Håland*, født 1741, grav-
lagt 4. juni 1811, datter av Olav Gudmundson Håland. Se
Håland 20.
14. VIII. 1. SIRI OLSDATTER SANDANGER, født 1756, gravlagt
16. februar 1786.
Gift med *Børge Halldorson Øvrehus*. Se den
agnatiske linje.
15. VIII. 2. ELI OLSDATTER SANDANGER, født 1758, gravlagt
28. februar 1796.
Gift 6. juli 1777 med *Ola Sjurson Breivik*, født'
1747, gravlagt 19. desember 1809. Bonde i Brei-
vik, Hjelmeland.
16. VIII. 3. MARGRETE OLSDATTER SANDANGER, døpt 2. juli
1761, gravlagt 6. desember 1783.
Ugift.
17. VIII. 4. ANNA OLSDATTER SANDANGER, født 1764, død 27.
august 1830.
Gift 3. juli 1782 med *Roald Bellestson Byre*,
født 1759. Bonde på Byre i Fister.
18. VIII. 5. MARTA OLSDATTER SANDANGER, døpt 16. februar
1768.
Gift 2. juli 1789 med *Jens Jonson Neseim*, født
1767. Bonde på Neseim i Sjernarøy.

19. VIII. 6. **OLA OLSON SANDANGER**, døpt 15. september 1770. Bonde på Bjelland i Fister, hvor ætten fremdeles bor. Gift 24. juni 1790 med *Anna Andersdatter Fevoll*, døpt 23. desember 1770.
20. VIII. 7. **SOFIA OLSDATTER SANDANGER**, døpt 19. februar 1775. Gift 18. juli 1791 med *Kristoffer Børgeson Li*, født 1758. Bonde på Li i Fister.
21. VIII. 8. **OLA OLSON SANDANGER**, døpt 6. april 1777. Bondé på Sandanger. Gift 28. juni 1804 med *Malena Knutsdatter Fister*, døpt 21. januar 1787.
22. VIII. 9. **MALENA OLSDATTER SANDANGER**, døpt 1. januar 1780, gravlagt 15. mai 1832. Ugift.
23. VIII. 10. **ORM OLSON SANDANGER**, døpt 18. april 1788. Gift 26. juni 1816 med enken *Ingeborg Valentinsdatter Hauskje*, født 1771, datter av Valentin Hovda i Fister og enke efter Svein Johannesson Hauskje, se 27.
24. VII. 4. **SISSEL OLSDATTER FISTER**, født 1727. Gift med *Åge Bjørnson Noreim*. Bonde på Noreim i Sjernarøy.
25. VII. 5. **ELI OLSDATTER FISTER**, født 1735, gravlagt 3. desember 1812. Gift med *Åge Jonson Hauge*, født 1710, gravlagt 11. desember 1789. Bonde på Hauge i Hjelmeland.
26. VII. 6. **SVEN OLSON RANDA**, født 1736, død 22. januar 1823. Bonde på Randa i Fister. Gift 2. juli 1768 med *Malena Olsdatter Randa*, enke efter Ola Nilsson.
27. VII. 7. **MALENA OLSDATTER FISTER**, gravlagt 12. juni 1788. Gift med *Svein Johannesson Hauskje*, født 1738, gravlagt 3. april 1814. Bonde på Hauskje i Hjelmeland.

28. VII. 8. **SOFIA OLSDATTER FISTER**, født 1743, død 29. februar 1820.

Gift med *Ola Ormson* fra Eggland i Årdal, født 1726, død 1799. Bonde på Ålgård og lensmann i Gjestal 1757–68.

De har en mengde etterkommere på Jæren, deriblandt tidligere ordfører, bonde på Store Vatne i Høyland og bankdirektør Søren M. Østraat.

29. VI. 2. **KARI ORMSDATTER FISTER**.

Gift med *Olav Svenson Fuglastein*, født 1658, skifte 2. mars 1730. Bonde på Fuglastein i Jelsa. Se 32 nedenfor.

30. VI. 3. **MALENA ORMSDATTER FISTER**, født 1678.

Gift med *Kristen Gudmundson Bergeland*, født 1687, sønn av Gudmund Bjørnson Aukland. Se Aukland 18.

-
31. I. **SVEN OLAVSON SKEIE**, født 1618. Bonde på Skeie i Sand. Han var tilflyttet denne gård og var muligens sønn av Olav Knutson Fuglastein i Jelsa, født 1576.

Sven Olavson hadde 2 sønner som vi kjenner nærmere til:

32. II. 1. **OLAV SVENSON**, født 1658, skifte 2. mars 1730. Bonde på Fuglastein i Jelsa.

Gift med *Kari Ormsdatter Fister*, datter av Orm Olavson Fister — se nr. 19 ovenfor.

33. II. 2. **SVEN SVENSON FISTER**, født 1660, skifte 2. oktober 1737. Bonde på Fister.

Gift 1) med enke *Siri Eriksdatter Fister*. Se Stokka 10.

Gift 2) med *Eli Andersdatter Riskedal*, født 1685, gravlagt 27. mai 1762; hun hadde odelsskifte med barnene 14. januar 1757, datter av Anders Larsson Riskedal. Se Koll 18.

Sven Svensons første ekteskap var barnløst, men med Elen Andersdatter hadde han 6 barn. Eli fikk av sin far et gavebrev på 1 laup smør i Nedre Fister, datert 1. juli 1711.

Barn:

34. III. 1. SIRI SVENSDATTER FISTER.
Gift med enkemannen *Ola Ormson Fister*. Se nr. 9 ovenfor.
35. III. 2. MALENA SVENSDATTER FISTER, født 1714.
Gift 1) med *Johannes J. Hausken* i Hjelmeland.
Gift 2) med *Orm Kristenson Bergeland* i Jelsa, født 1718.
Se Aukland 21.
36. III. 3. SVEN SVENSON FISTER, født 1717, gravlagt 16. mai 1802.
Bonde på Fister.
Gift 1) med *Siri Larsdatter Øvrehus*, født 1714, død 1790, datter av Lars Halldorson. Se Den agnatiske linje.
Gift 2) med *Kari Jensdatter Laugaland*, født 1742; hun giftet sig siden med Nils Guttormson.
37. III. 4. ANDERS SVENSON ØKSTRA, født 1718. Bonde på Økstra i Jelsa.
Gift 3 ganger.
38. III. 5. NILS SVENSON KINGESTAD, født 1722, gravlagt 1. september 1804. Bonde på Kingestad i Finnøy.
Gift 1) med *Margrete Jakobsdatter Få*, født 1723.
Gift 2) med *Anna Gunnarsdatter Hauskje*, født 1715.
39. III. 6. SVEN SVENSON NÅDLAND, født 1728. Bonde på Nådland i Jelsa.
Gift med *Brynilda Børgesdatter Nådland*, født 1733, datter av Børge Olson Nådland — se nr. 12 foran.
Barn:
40. IV. 1. ELEN SOFIE SVENSDATTER NÅDLAND, døpt 22. mai 1763, gravlagt 11. mai 1809.
Gift 11. juli 1787 med enkemannen *Børge Halldorson Øvrehus*. Se Den agnatiske linje.
41. IV. 2. BERGE SVENSON NÅDLAND, født 1767. Bonde på Nådland, medhjelper.
Gift med *Sissela Johannesdatter*, født 1774.

MØLLENDAL.

1. I. PETER OLSON JÅTUN er bonde på Jåtun i Hetland 1645.
Barn:
 2. II. 1. JENS PEDERSON. Bosatt i Stavanger.
 3. II. 2. HENRIK PEDERSON JÅTUN, født 1622, skifte 20. oktober 1770. Bonde på Jåtun.
Gift med *Anna Jonsdatter*.
6 barn, deriblandt:
 4. III. 1. PETER HENRIKSON JÅTUN, født 1661. Bonde på Hinna i Hetland.
Gift med *Lisbet Trulsdatter Sveinsvoll*, datter av Truls Endreson Sveinsvoll i Klepp og Marit Eivindsdatter Braut. (Gift 2) med Kristoffer Kristoferson Håland i Randaberg, født 1664.)
4 barn, deriblandt:
 5. IV. HENRIK PEDERSON Bø, født 1690. Bonde på Indre Bø i Randaberg 1723–1743.
Sønn:
 6. V. PETER HENRIKSON Bø, født 1717. Bonde på Bø.
Gift 13. juni 1748 med *Guri Jonsdatter Viste*, født 1724.
Barn:
 7. VI. 1. INGEBORG PEDERSDATTER Bø, døpt 25. juli 1756, død 6. februar 1841.
Gift 17. juni 1784 med *Tollak Rasmusson Bras*, døpt 28. oktober 1755, død 19. april 1835. Skomakermester i Stavanger.
 8. VI. 2. GURI PEDERSDATTER Bø, født 1759.
Gift med *Ola Olson Møllendal*, født 1764, skifte 24. oktober 1812.

Husmann på Møllendal eller Vaulene under Madla gård.

Barn:

9. VII. 1. KRISTINE OLSDATTER MØLLENDAL, født 1790.
Gift 26. juli 1812 med *Anders Annanias-son Sømme*, døpt 23. august 1778. Bonde på Madla.
10. VII. 2. GURI OLSDATTER MØLLENDAL, døpt 28. oktober 1792, død 1830.
Gift med *Anders Høines*. Bonde i Skudenes.
11. VII. 3. OLENA OLSDATTER MØLLENDAL, døpt 4. januar 1795.
Gift med *Berge Bergesen*. Se Den agnatiske linje.
12. VII. 4. ELEN GURIE OLSDATTER MØLLENDAL, døpt 28. juli 1799, død 1854.
Gift med *Håvard Høines*, Skudenes.
13. VII. 5. HELENE OLSDATTER MØLLENDAL, døpt 14. mars 1801.
Gift med *Ivar Rasmusson Leikvoll*. Bonde på Leikvoll i Randaberg.
14. VI. 3. JOHANNA PEDERSDATTER Bø, døpt 19. oktober 1760, død 10. juli 1813.
Gift 11. november 1786 med *Steen Torgierson Nedrebø*, født 1764, død 23. desember 1836. Småhandler i Stavanger.
15. VI. 4. JON PEDERSON Bø, født 1763. Bonde på Bø.
Gift med *Ingeborg Knutsdatter*, født 1763, skifte 26. september 1807.
16. III. 2. ANNA HENRIKSDATTER JÅTUN.
Gift med *Omund Rasmusson Jåtun*, skifte 15. september 1717.

ESSENDROP.

Slekten er av dansk opprinnelse og har tatt navnet sitt fra landsbyen Essendrop i Laurbjerg sogn i Nørrehald herred i Jylland.

1. I. SØREN JENSSON er det første medlem av slekten som kjennes i Norge. Vi vet ikke når han døde, men hans enke *Gunnhild* blev gravlagt i Oslo 12. februar 1665. Hun kalles Gunnhild Fredriks og hadde visstnok først vært gift med en hollender Fredrik van Wærdt.
Sønn:
 2. II. JENS SØRENSON, som antas å ha bosatt sig i Oslo i slutten av 1670-årene. Han kalte sig Essendrup og var kjøpmann og rådmann. Død 1741.
Gift 1) 28. september 1679 med *Inger Nilsdatter*, gravlagt 29. juli 1691.
Gift 2) 7. september 1692 med *Anna Sandersdatter Makrop*, døpt 18. desember 1657, gravlagt 25. juni 1695, datter av gullsmed Sander Pederson og Boel Nilsdatter.
Han må ha giftet sig også for 3. gang, da hans enke ifølge en stamtavle i familien Essendrop blev gravlagt i Kristiania 11. august 1718.
Der var 5 barn i 1. og 1 i 2. ekteskap. Av barnene i 1. ekteskap var bare disse 2 gifte:
 3. III. 1. ANDERS JENSSON SCHOUBYE, døpt 23. august 1682, død 9. april 1732.
Gift 19. mars 1715 med *Barbara Svendsdatter Wold*, født på Voll i Bærum ca. 1677, død 8. mai 1748. Ekteskapet var meget ulykkelig.
 4. III. 2. MAREN JENSDATTER, døpt 4. august 1686, gravlagt 18. april 1724.
Gift 6. november 1709 med *Ole Willumson*, døpt 30. januar 1689, død 1732.
Sønn av 2. ekteskap:
 5. III. 3. SØREN EBERHARD JENSSON ESSENDROP, født i Kristiania 7. april 1695, død i Trøgstad 15. august 1741.

Immatrikulert ved Københavns universitet 1715, teologisk kandidat 1718, opholdt sig det år i Essendrop, en kort tid huslærer, lærer ved latinskolen i Kristiania fra 1721 og sogneprest i Trøgstad fra 1734. Han var en dyktig prest og får de beste skussmål av biskoppene Hersleb og Dorph. Søren Essendrops økonomiske forhold var gode. Han var eier av et meget rikholdig bibliotek, mest teologisk litteratur, men også en stor del av geografisk og historisk innhold.

Gift 18. mars 1722 med *Pauline Gerhardine Holst*, født 1700, død 30. mai 1740, datter av Gert Hansson Holst og Inger Paulsdatter Arneberg. Se Arneberg 11.

De skal ha hatt 16 barn, hvorav 2 dødfødt, men bare disse 4 har noen efterslekt:

6. IV. 1. **JENS ESSENDROP**, døpt i Kristiania 24. november 1723, død på Kongsberg 12. desember 1801. Teologisk kandidat 1750, overbergamtsforvalter. Justisråd og interessert jordbruker, kjent topografisk forfatter; han utga således en beskrivelse over Lier (Kjøbenhavn 1761).

Gift 25. september 1765 med *Else Marie Svell*, døpt 24. september 1727, gravlagt 4. juli 1811. En datter Anna Severine var gift med bergmester Erik Otto Knoph.

7. IV. 2. **GERHARD (GERT) ESSENDROP**, født i Kristiania 17. oktober 1724, død i Rollag 8. februar 1795. Teologisk kandidat 1751, kapellan og senere sogneprest i Hole på Ringerike 1754–1787, siden sogneprest i Rollag.

Gift 1) 18. oktober 1762 med *Beate Hedevig Bjerck*, døpt 5. juni 1735, gravlagt 23. mars 1774. 2 barn.

Gift 2) 18. januar 1775 med *Gjertrud Styhr*, født 2. juli 1750, død 28. februar 1787. 1 barn.

Gift 3) 10. desember 1787 med *Abel Margrethe Schnitler*, født 1755, død 10. juni 1831. (Gift 2) 9. februar 1797 med generalauditor Jens Lorentz Flor, født 10. januar 1731, død 23. juni 1806.)

- a. IV. 3. ANDREAS ESSENDROP, født i Kristiania, døpt 3. februar 1733, død i Kjøbenhavn 30. desember 1782. Student ved Kjøbenhavn universitet 1753, teologisk kandidat med non 1756. Siden levde han som student og formodentlig lærer i Kjøbenhavn i trange økonomiske kår. Det er dog mulig, at han også en kort tid har vært hjelpeprest i Norge. Ifølge familien Essendrops stamtavle var han medlem av Agerakademiet.

Gift 1765 med *Susanna Katrine Gabrielsdatter*, døpt i Tønsberg 28. juli 1734, død i Hole på Ringerike 21. mai 1814, datter av Gabriel Christiansen og Berte Ørbech. Se Ørbech 12.

Av deres 9 barn kjennes bare følgende 3 nærmere:

- a. V. 1. PASCAL PAOLI, døpt i Kjøbenhavn 10. oktober 1770, død i Amerika 1828. Han var opkaldt etter den korsikanske frihetshelt og brukte bare dette navn. Pascal Paoli kom til å få en eventyrlig og noe omtumlet tilværelse. I ganske ung alder kom han i en handelsforretning i Kristiania, hvor han blev i 10 år. Senere etablerte han sig som kjøpmann og arbeidde på kort tid forretningen fram til en av byens største. Forretningen var allsidig og omfattet isenkram, manufakturvarer, krutt fra Sverige, salpeter, porter, glass og porselen fra England, silkevarer fra Frankrike, talg, smør, korn og meget annet. Dertil hadde han losji for tilreisende svensker. Ved sitt hell i forretningen fikk han mange misundere, som skjøv på da ulykken kom inn over ham våren 1799. Etter 10 tunge år fikk han i 1809 atter borgerskap i Kristiania. Men det gikk ikke så godt som han hadde ventet, og etter noen få år flyttet han til Trondheim, hvor han var bosatt i flere år. Siden utvandret han til Amerika, og der døde han i 1828.

Gift 11. januar 1811 med *Anne Bolette Regitze Lehne*, datter av kommandant på Munkholmen oberst Mogens Lehne og Petrine Christine Cecilie Bay. Flere av

Flinto 1814

MARTHA MARIA ESSENDROP

født Søborg

1784-1861

barnene kalte sig Essendrup. Den eldste sønn, Martin Andreas Essendrup, var lensmann i Nedre Stjørdalen. En sønn, Gerhard Styhr Christian Hiort Paoli, døde som professor ved Rush College i Chicago, en annen sønn, Pascal Paoli, var læge i Amerika.

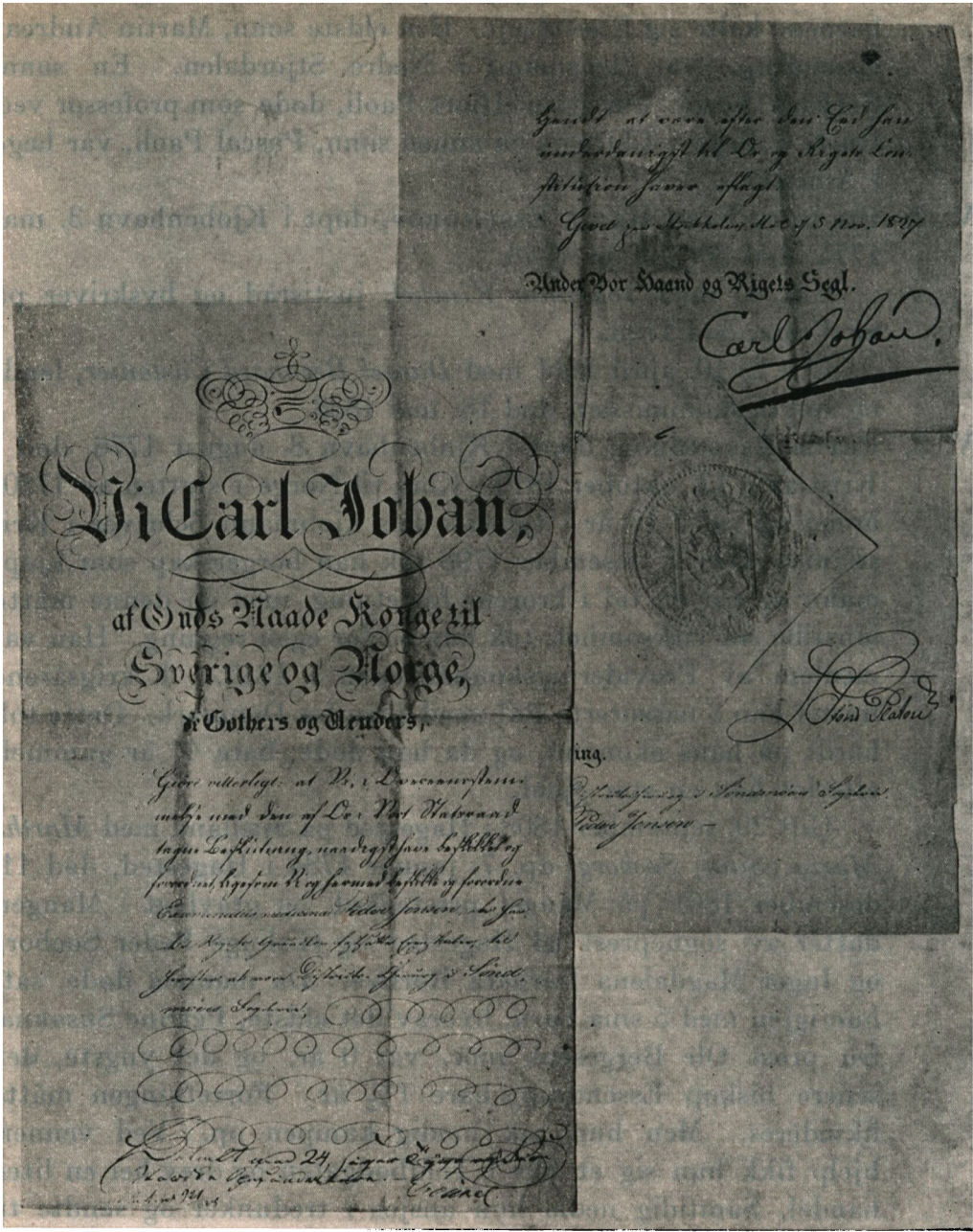
BIRGITTE ELSE MARIE ESSENDROP, døpt i Kjøbenhavn 3. mai 1774, død 30. januar 1848.

Gift 1) med *Johannes Kinckel*, justisråd og byskriver på St. Croix, død 1799.

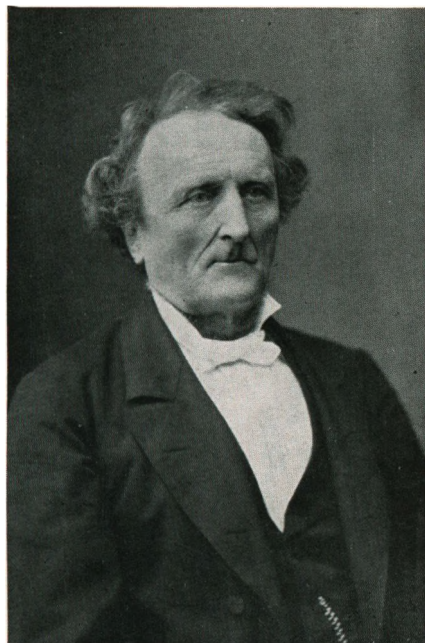
Gift 2) 10. april 1811 med *Daniel Bernhard Castonier*, land- og sjøkrigskommissær, død 18. mai 1838.

PETER ESSENDROP, døpt i Kjøbenhavn 8. august 1776, død i Kristiania 13. oktober 1819. Kom til Norge i slutten av 1780-årene og var i 10 år i tjeneste hos kjøbmann Schrifer i Kristiania. Den 7. desember 1798 tok han borgerskap som kjøpmann og var en tid i brorens forretning, men da denne måtte innstille sin virksomhet, tok han til for egen regning. Han var medlem av Provideringskommisjonen i 1812. I krigsårene mistet han 3 uassurerte skib med korn fra Danmark. Dette tok hårdt på hans økonomi, og da han døde, bare 47 år gammel, etterlot han en stor gjeld.

Gift 29. september 1808 i Hagedsted på Sjælland med *Martha Maria (Sina) Sæborg*, dp. 7. januar 1784 i Hagedsted, død 11. desember 1861 på Manger prestegård, og gravlagt i Manger, datter av sogneprest til Hagedsted og Gislinge Peder Sæborg og Inger Magdalena Barbara Rørbye. Da mannen døde, satt hun igjen med 5 små barn, hvorav det eldste, Petrine Susanna, fru prost Ole Bergesens mor, var 9 år, og det yngste, den senere biskop Essendrop, bare 1½ år. Forretningen måtte likvideres. Men hun tok modig kampen op. Ved venners hjelp fikk hun sig et hus i Toldbodgaten og drev her en liten handel. Samtidig nedla hun ansjos i tredunker og sendte til Hamburg. Hun er måskje den første norske ansjoseksportør.

Peter Øllbye Jensens bestillingsbrev.

BERNHARD LUDVIG ESSENDROP
1812-1891

CARL PETER PARELIUS ESSENDROP
1818-1893

PETER ØLLBYE JENSEN
1799–1832

PETRINE SUSANNE JENSEN

født Essendrop

1810–1854

PETRINE SUSANNE JENSEN
efter fotografi

Hun klarte å forsørge sin store familie og etterlot sig en del aktier i Norges Bank og adskillig sølvtøi. En del av aktiene og sølvtøiet er fremdeles i familiens eie. Ved siden av å klare sin egen økonomi ydet hun kreditt til studenter til hjelp under deres studietid.

Forfatteren Hans Hanson, farbror til den i Stavanger kjente tegnelærer Bernhard Hanson, var i sin tid ansatt som bokholder hos Peter Essendrop. I et utrykt rimbrev til en venn gir han P. E. og hustru følgende karakteristikkk:

« - - - - - en snurrig krop,
en vis skeeløiet Peter Essendrop,
der havde den fortræffeligste Kone,
som nogensinde endnu Skjørter bar,
og selv naar han var i det rette Lune
godlidende og god, ja ædelmodig var».

8 barn:

12. VI. 1. ANDREAS ESSENDROP, født 18. juni 1809, grl. 28. oktober s. å.
13. VI. 2. PETRINE SUSANNA ESSENDROP, født 18. juli 1810, død 19. september 1854.

Gift 25. januar 1828 med *Peter Øllbye Jensen*, født i Kjøbenhavn 5. mars 1799, død i Ålesund 5. mars 1832, sønn av brennevinsbrenner Lars Petersen Øllbye og Else Rasmusdatter, men opvokset hos godseier Hans Jensen i Vordingborg på Sjælland, hvis navn han antok.

Barn:

14. VII. 1. MARTHE MARIE SOPHIE JENSEN, født 12. desember 1830, død 26. september 1908.
Gift 30. november 1859 med *Ole Bergesen*, født i Hetland 30. november 1832, død i Stavanger 8. mai 1899. Se Den agnatiske linje.
15. VII. 2. PETER JENSEN, født 13. desember 1832, død 21. mai 1879. Sogneprest til Tromsøsundet og Beitstaden, prost i Tromsø. Stortingsmann 1868–76. Ordfører i Tromsøsundet 1867–75.

- Gift 1858 med *Fredrikke Amalia Mjøen*, født 27. september 1839.
16. VI. 3. PETER ANDREAS GERHARD ESSENDROP, født 7. desember 1811, gravlagt 25. februar 1812.
17. VI. 4. BERNHARD LUDVIG ESSENDROP, født i Kristiania 21. desember 1812, død der 13. mars 1891. Lærer ved Kristiania borgerskole, sogneprest i Baklandet og Strinda, stiftsprost i Trondheim. Ordfører i Strinda, forlikskommisær i 24 år, preses i Videnskapsselskapet i Trondheim. Stortingsmann i en rekke av år, president i Lagtinget 1872–73 og i Stortinget 1874–81. Et bilde av ham, utført av maleren Kolstø og gitt av konsul Sigval Bergesen, blev i 1918 ophengt i Stortingets portrettgalleri.
Gift 23. juni 1843 med *Charlotte Augustine Elisabeth Schenck*, født 16. august 1814, død 5. juni 1844, datter av brigadeløge Johan Gustav Ulrich Schenck og hans 1. hustru Karen Margrethe Rønning.
18. VI. 5. ANDREA ERVINE HENRIETTE ESSENDROP, født i Kristiania 19. april 1814, død der 9. januar 1898.
Gift 11. august 1837 med *Isak de Lange Kobro*, født i Bergen 18. desember 1810, død i Kristiania 14. april 1902, sønn av brygger Thomas Sommer Kobro og Anna Marie Lange. Sogneprest i Manger.
19. VI. 6. JULIE BERNHARDINE LISETTE ESSENDROP, født 25. september 1815, død 1866.
Ugift.
20. VI. 7. HULDA LAGERTHA ESSENDROP, født 1817, gravlagt 31. juli s. å., 13 dager gammel.
21. VI. 8. CARL PETER PARELIUS ESSENDROP, født i Kristiania 5. juli 1818, død 18. oktober 1893. Cand. theol. 1839. Sogneprest til Klæbu 1849, til Melhus 1859, biskop i Tromsø stift 1860, stiftsprost i Kristiania 1867, statsråd og chef for Kirkedepartementet 1872, biskop i Kristiania stift 1874. Møtte som varamann på Stortinget 1877–1879.

Essendrop var en høit ansett predikant og teolog. Ved Kjøbenhavns 400 års jubelfest i 1879 blev han kreert til dets æresdoktor ved det teologiske fakultet. Han har utgitt en utmerket predikensamling av egne taler.

Gift 16. juli 1849 med *Karen Ursula Fabritius*, født 2. september 1819 i Ullensaker, død 22. mai 1889 i Kristiania, datter av kaptein Hans Urban Wohlert Fabritius og hans 2nen hustru Andrea Ursula Ingier.

22. IV. 4. PETER HERSLEB ESSENDROP, født 9. februar 1738, gravlagt 22. mars 1806. Blev 1765 bokholder ved Hurdalens glasverk, 1774 forvalter ved Hadelands glasverk og senere i samme egenskap ved Hurdalens glasverk. Da staten i 1787 overtok den direkte drift av de norske glasverker, blev han sammen med kammerråd Wexels administrator for glasverkene.

Gift 13. februar 1765 med *Maximiliane Otzen*, døpt 2. juni 1734, død 22. september 1809.

ARNEBERG.

Ætten Arneberg har sitt navn fra gården Arneberg, Hoff i Solør.

1. I. ALF ARNEBERG, født ca. 1515, død ca. 1585, er den første av ætten som kjennes. Han nevnes som bonde på Arneberg i begynnelsen av 1560-årene.

Var antagelig gift med en datter av Torstein Audunson på Finnstad i Løten.

3 sønner: Berger, Arne og Knut.

2. II. ARNE ALFSON ARNEBERG, født ca. 1545, død efter 1618. Var bonde på Arneberg og lagrettesmann i 1591, men bosatte sig senere på Finnstad i Løten og nevnes som lensmann i Løten 1610.

2 barn:

3. III. 1. ARNE ARNESON, født ca. 1580, død ca. 1640. Bonde på Ingeberg i Vang, nevnes første gang 1620.
4. III. 2. MAREN ARNESDATTER, død ca. 1630.

Gift med *Arne (Helgesen) Gile*, født i 1550-årene, død 1626, antagelig sønn av Helge Olson Gile og bror av Paul Helgeson, lagmann i Bergen. Bonde på Gile i Vang, lagrettesmann. Han var en meget velstående mann og eier av meget jordegods.

Barn:

5. IV. 1. **HELGE ARNESON GILE**, født før 1600, død 1635.
Gift ca. 1628 med *Maren*, senere gift med Skaris Jensson, hvis datter av 1. ekteskap Åste Skarisdatter blev gift med Arne Torsteinson Arneberg, se nedenfor.
6. IV. 2. **BIRGITTE ARNESDATTER**, født ca. 1600, død 1669.
Gift ca. 1623 med *Torstein Kolbjørnson Arneberg*, som P. R. Sollied antar er sønn av Kolbjørn Berger i Grue, som nevnes 1593, men er død før 1605. Bonde på Arneberg og i mange år lensmann i Hoff og kirkeverge i Våler kirke. Torstein hadde antagelig vært gift før og blev efter Birgittes død gift igjen med en Cathrine som levde i 1701.
Birgitte og Torstein hadde 5 sønner:
7. V. 1. **ARNE TORSTEINSON ARNEBERG**, født 1624, død 1711.
Bonde på Arneberg og lensmann i Hoff.
Gift med *Åste Skarisdatter*, se ovenfor.
Fra dem stammer den ætt som ennå har beholdt Arneberg-navnet.
8. V. 2. **OLUF TORSTEINSON**, gravlagt 28. januar 1677. Kjøpmann i Kristiania.
Gift 24. juni 1653 med *Christence Nilsdatter*, født omkring 1630, gravlagt 28. desember 1708, datter av sorenskriver Nils Bastiansen.
9. V. 3. **KOLBJØRN TORSTEINSON**, født 1631, død 3. oktober 1720. Sogneprest til Sørum i 60 år.
Gift 1) med *Anna Jakobsdatter Bie*, født 1645, død 1673, datter av sogneprest i Sørum Jacob Christenson Bie og Sophie Hansdatter Kraft.

Gift 2) med *Cathrine Stub*, født 5. juli 1653, datter av presten Kjeld Stub og Maren Michelsdatter Aalborg.

Hans datter i 1. ekteskap var den historisk kjente preste-kone fra Norderhov prestegård Anna Kolbjørnsdatter, gift med sogneprest mag. Jonas Ramus (Green). Fra sønnen Jacob Kolbjørnsen stammer de berømte jurister Christian Colbjørnsen og Jacob Edvard Colbjørnsen. Hans sønner i 2. ekteskap var de like så kjente brødre Hans og Peder Kolbjørnsen i Fredrikshald.

10. V. 4. PAUL TORSTEINSON, død 4. februar 1692. Borger og handelsmann i Kristiania, kirkeverge.

Gift 30. august 1657 med *Inger Hallsteinsdatter*, gravlagt 31. desember 1678, datter av Hallstein Erikson Trandum og Åse Trulsdatter.

6 barn, deriblandt datteren:

11. VI. INGER PAULSDATTER, døpt 5. juni 1677, gravlagt 9. mars 1733.

Gift omkring 1696 med *Gert Hansson Holst*, født 1662, gravlagt 3. juni 1733, sønn av Hans Holst på Strømsø og Inger Hansdatter. Bonde på Lore i Hole.

Deres datter:

12. VII. PAULINE GERTSDATTER HOLST, født 1700, død 30. mai 1740.

Gift 18. mars 1722 med *Søren Jensson Essendrop*.

Se Essendrop 5.

13. V. 5. OLUF TORSTEINSON «den yngre», gravlagt 4. juli 1686. Trelasthandler i Kristiania.

Gift 1) med *Anne Iversdatter*, gravlagt 27. november 1666, datter av sogneprest i Eidsberg Iver Sørensen og Marthe Michelsdatter.

Gift 2) med *Susanne Kraft*, gravlagt 9. november 1680, datter av sogneprest til St. Petri kirke i Kjøbenhavn mag. Hans Kraft og Sophie Christophersdatter Knoph.

Gift 3) 5. september 1682 med *Maren Ottesdatter*, gravlagt 4. januar 1701, datter av sogneprest i Norderhov Otte Jacobsen og Marthe Lauritsdatter (Munk).

14. III. 3. ANNE ARNESDATTER, født ca. 1605.

Gift ca. 1630 med Arne Kolbjørnson Svenneby i Våler, som var bror av hennes søsters mann Torstein Kolbjørnson.

· ØRBECH.

1. I. JENS SØRENSEN ØRBECH, rådmann og tollskriver i Horsens i Danmark i 1630-årene.

Gift med *Anna Madsdatter Lime*.

Flere barn, deriblandt:

2. II. HANS JENSSON ØRBECH, født i Horsens 1616, død desember 1686. Foged i Finnmark 1641, rådmann i Bergen 1663, viseamtman i Finnmark 1681.

Gift før 1649 med *Christine Cunningham*, som levde ennå i 1692, naturlig datter av John Cunningham (Hans Kønningham), en skotsk adelsmann, som 26. mars 1619 blev lensherre på Vardøhus. Hun var lyst i kull og kjønn av faren, men var ikke adlet.

7 barn:

3. III. 1. ANNA HANSDATTER ØRBECH.

Gift med *Peder Hauwitz*. Kaptein.

4. III. 2. ELLEN HANSDATTER ØRBECH.

Gift med sorenskriver *Anders Søffrenson* (Heiberg).

5. III. 3. KIRSTEN HANSDATTER ØRBECH.

Gift med *Ludvig Christenson Paus*.

6. III. 4. HANS HANSSON ØRBECH. Sorenskriver i Romsdal.

7. III. 5. MAREN HANSDATTER ØRBECH.

Gift med *Dominicus Nagel*.

8. III. 6. JENS HANSSON ØRBECH, død ca. 1715. Sogneprest i Havslo.

Gift med *Margrete Pedersdatter Hanning*, født ca. 1649, død juni 1714, enke efter presten Hans Paulson Astrup.

9. III. 7. OTTO HANSSON ØRBECH, født 1665, død 1705. Sogneprest i Ringeby.

Gift omkring 1685 med *Maren Orloff*, født 1662, død 1749, datter av Nikolaus Orloff. Se 16 nedenfor.

Blandt deres 13 barn kan nevnes:

10. IV. 1. MARTE OTTESDATTER ØRBECH, født 1686, død februar 1770.

Gift med *Jakob Bull*, kjøpmann i Tønsberg.

Deres sønn var prost Jens Bull på Lye, fra hvem stammer bl. a. Alexander L. Kielland og Gustav A. Arentz og flere bondefamilier på Jæren.

11. IV. 2. BERTE OTTESDATTER ØRBECH, døpt 18. mai 1700, gravlagt 7. april 1750.

Gift med *Gabriel Christiansen*, født i Halden omkring 1698, død ved drukning 19. november 1738, sønn av Christian Pedersen og Else Svendsdatter. Kaptein i sjøetaten og overlos sønnenfjells.

Datter:

12. V. SUSANNA KATRINE GABRIELSDATTER, døpt 28. juli 1734, død 21. mai 1814.

Gift med *Andreas Essendrop*. Se Essendrop 8.

-
13. I. NILS BERTELSEN, toller på Bragernes, sorenskriver i Romerike og i Solør.

Gift med *Dorothea Øysteinsdatter*, datter av sogneprest i Rakkestad Øystein Bårdson, som døde ca. 1586.

Det antas almindelig, at hr. Øystein har vært sønn av presten Bård Rolfson i Stange (av ætten Rosensværd), og er dette tilfelle nedstammer han fra de gamle norske konger gjennom kong Håkon V. Magnussons uekte datter Agnes, som blev gift med Havtor Jonsson til Sudreim.

Ætten Rosensværd
våpen.

Sønn:

14. II. ØYSTEIN NILSSON, født 28. oktober 1589, død 10. oktober 1652. Sogneprest i Ringeby.

Gift 10. september 1620 med *Anna Andersdatter Skanke*, død 1660. Hun var datter av sogneprest i Ringeby Anders Lauritsson Skanke og Guri Lauritsdatter. Anders Skanke tilhørte en gammel norsk adelsætt, og en tror at bl. a.

ridderen Olav Nilsson av Tolga og biskop Eiliv Jonson av Stavanger har tilhørt denne ætt.

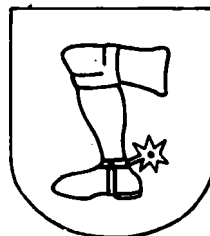
15. III. MARTHE ØYSTEINSDATTER, gravlagt 24. mars 1678.

Gift med *Nikolaus Paulson Orloff*, gravlagt 14. august 1668. Kasserer og bokholder på Kommissariatshuset på Akershus.

Datter:

16. IV. MAREN NIKOLAUSDATTER ORLOFF, født 1662, gravlagt 18. januar 1749.

Gift med *Otto Hansson Ørbeck*. Se nr. 9 ovenfor.

Skanke-ættens våpen.

WESSELTOFT.

1. I. SIMON JAKOBSON nevnes som borger i Stavanger i 1597. I 1604 er han opført som eier av hus og grunn. Han møtte ofte i retten på andres vegne, særlig for folk fra den vestlige del av Agder, og det gir en viss berettigelse til å anta, at Agder var hans oprinnelige hjemstavn. Hans barn kalte sig Schee, og det ligger nær å tenke sig, at hans fødested har vært gården Skeie i Hartmark sogn ved Mandal.

I 1621 optrådte han som fullmektig for kapitelsherrene og blev i den egenskap av og til betegnet med klengenavnet «Guds ords tjener».

Da han i 1605 hadde hatt sitt sammenstøt med presten Jonas Jensson på sin datters vegne (se artikkelen «Magister Jonas Jensson») søkte han domkapitlet om «et sannferdig prov og vidnesbyrd, hvorledes han sig i sitt levnet og omgjengelse skikket og forholdet

haver» og fikk dette skussmål: «Og haver han skicket sig imod os alle og hver, saa vi ikke ved hannem at beskyldte i nogen maade, ei heller haver vi hørt andet enten hos borgere eller bøndene, end han jo ogsaa haver et ærlig rygte hos dennem, og baade i ord og gjerninger uden og inden byen skicket sig som en ærlig mand vel sømmer og anstaar».

Døde mellem 18. februar 1632 og 6. november 1634.

Gift 1) med skifte 26. august 1601.

Gift 2) med *Johanne Pedersdatter*, brent for trolldom i Sandviken ved Stavanger i slutten av september 1622. Om hennes triste skjebne, se rektor A. E. Erichsens artikkel «Fra heksenes tidsalder» på side 123 i nærværende bok.

Gift 3) med *Margrete Helmiksdatter*.

3 barn i 1. ekteskap, hvorav de 2 døde før faren, og 1 sønn i 2. ekteskap:

2. II. 1. MARGRETE SIMONSDATTER.

Nærmere om henne i artiklen «Magister Jonas Jensson» på side 111.

3. II. 2. JØRGEN SIMONSON SCHEE, født i Stavanger 20. februar 1612, død i Witseltofta i Skåne 12. mars 1692. Gikk først i skole i Stavanger, derefter i Helsingør. Dimittert fra Viborg latinske skole 1636 og innskrevet ved universitetet som Georgius Simonis Stavangriensis. Var så en kort tid hører ved Stavanger skole. Efter opnådd testimonium i Kjøbenhavn og et par private stillinger i Danmark blev han i 1640 befordret til sogneprest i Witseltofta, hvor han blev værende i hele 46 år.

Det fortelles om ham, at han hadde et umåtelig kjennskap til Bibelen og kunde gjengi utenad hvilket kapitel man ønsket. Han var meget liten av vekst og meget rik, sies der.

Prestegårdens brand i 1674 og ulykkene under den skånske krig 1675–1679 blev ødeleggende for ham. Han viste sig mindre skicket for sitt embede, og der blev klaget over de mange uregelmessighetene i Witseltofta. Han trakk sig tilbake fra embedet i 1686, men blev boende i Witseltofta til sin død

Gift med *Anna Bøgh*, født 1622, død 1703, datter av hans formann i embedet hr. Peder Nielsen Bøgh.

Flere barn, som kalte sig Wesseltoft, blandt dem var:

4. III. 1. SIMON JØRGENSON WESSELTOFT, født omkring 1. september 1660, død i Skien og gravlagt der 4. januar 1740. Kjøpmann i Skien.

Gift med *Martha Holst*, født omkring 11. desember 1668, gravlagt 27. mai 1733, datter av kjøpmann og skibsreder Jørgen Pederson Holst og Amborg Rasmusdatter.

6 barn, deriblandt:

5. IV. SIMON SIMONSON WESSELTOFT, født i Skien 6. februar 1706, død 17. september 1782. Student fra Ålborg skole 1723, kandidat 1725, prest i Svallerup fra 1737 til sin død.

Gift med *Inger Malene From*, født omkring 1715, død 10. januar 1778, datter av overhoffrettsjustitiarius Ulrich Frederich From og Helle Seblad.

5 sønner og 6 døtre, deriblandt:

6. V. MARTHE WESSELTOFT, født 28. januar 1739, gravlagt 6. desember 1810.

Gift 27. juli 1759 med *John Rørbye*, født i Horsens 1725, død i Fuglede prestegård 19. august 1810, sønn av skipper Nils Jensen Rørby og Inger Svedstrup. Sogneprest i Svallerup.

Datter:

7. VI. INGER MAGDALENA BARBARA RØRBYE, født 1761, død 2. januar 1830.

Gift med *Peder Søbørg*, født 23. mai 1747, død 28. august 1818, sønn av smed Peter Søbørg i Kolding og Marie Madsdatter Frost. Sogneprest til Hagested og Gislinge på Sjælland.

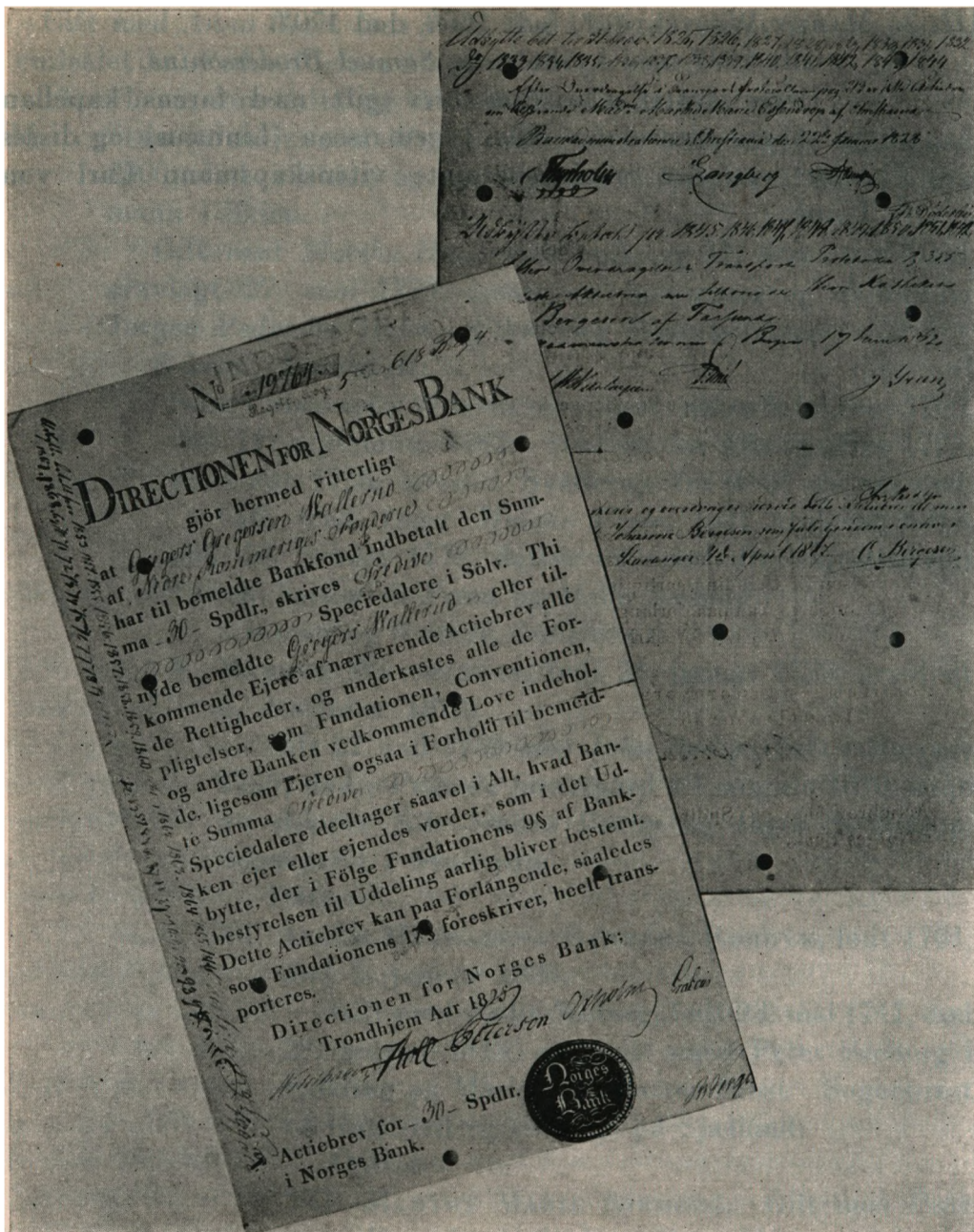
Datter:

- VII. MARTHE MARIE SØBØRG. Gift med *Peter Essendrop*. Se Essendrop 11.

8. III. 2. MAREN WESSELTOFT, født 1664, død 1703.

Gift 1687 med kyrkoherde *Samuel Brodersonius*.

Deres datter Christina blev gift med farens kapellan og senere eftermann Nils Ingemarsson (Linnæus) og disses sønn var den verdensberømte vitenskapsmann Carl von Linné.

«Efter Overdragelse i Transport Protocollen pag 213 er dette Actiebrev nu tilhørende **Madme Marthe Marie Essendrop** af Christiania. Bankadministrationen i Christiania den 22de Januar 1828». (Se side 97)

MAG. JONAS JENSSON, HIELM-ÆTTENS FAR

AV OLA AURENES

FRA HEKSENES TIDSALDER

AV REKTOR A. E. ERICHSEN

Dette billede, som finnes i Stavanger Museum, og som må ha dannet midtfeltet av et større epitaflum i Stavanger domkirke, er antatt å være av domprost Jonas Jensson og hans familie.

MAG. JONAS JENSSON, HIELM-ÆTTENS FAR

AV OLA AURENES*

Den kirkelige betjening i Domkirken i den aller første del av reformatjonen har vi intet kjennskap til. Den første sogneprest som vi kjenner av navn er *Jakob Matsson*, men han hadde først i noen år vært mester ved domskolen og nevnes ikke som sogneprest før enn i 1563. Da han et par år senere blev visebiskop for å bøte på biskop Jens Ribers uduelighet som administrator, innehadde den tidligere biskop *Jon Guttormson* sogneprestembedet i noen år. Antagelig var efter dennes død i 1577 embedet i et par år betjent av den tidligere skolemester *Michael Jacobson*. I 1579 er den tidligere kapellan *Jørgen Svønson* domkirkens sogneprest. Han efterfulgtes omkring 1586 av *Knut Mikkelson*, som hadde vært sogneprest i Strand siden omkring 1574.

* Trykt i «Mennesker og skjebner. Livs- og kulturbilleder fra Stavanger i begynnelsen av 1600-tallet.» Stavanger 1938.

De historiske kilder har lite bidrag å gi til disse presters karakteristikk. Helt anderledes er forholdet med Jonas Jensson.

Jon Jensson — eller *Jenssøn* — var navnet hans, og det kalles han også oftest i kapitelsboken. Men selv hadde han som studert mann etter tidens vis gitt sitt meget korte fornavn et slags latinsk endelse og kalte sig Jonas, og dette navn er som regel brukt av de kirkehistoriske forfattere.

Det sies at han var sønn av en hr. *Jens* i Stavanger. Denne opplysning finner vi i Helsingørs rådstuerettsprotokoll for 1599. Nå var der i siste halvdel av 1500-tallet flere prester i Stavanger med navnet Jens, og vi vet derfor i grunnen ikke annet om hans herkomst, enn at han var prestesønn fra Stavanger. At han har hatt ætterøtter i Ryfylke er sannsynlig; han opføres iallfall i en jordebok for 1617 som odelseier av en part av gården Brommeland i Sand, sammen med *Gunnar Blekre* fra Vats, som formentlig må ha tilhørt eller vært inngiftet i samme ætt.

Vi møter ham første gang i 1599. Den 3. juli nevnte år blev han ansatt som hører i sinkeleksen ved skolen i Helsingør. Han fikk anerkjennelse for sin virksomhet her, da han forlot skolen 4 år senere.

Hugen drog ham nok hjemover, og i fødebyen fikk han også snart et virkefelt: han blev gjort til medtjener eller nederste kapellan ved Stavanger domkirke. Sogneprest og domprost var den gang *Knut Mikkelson*, og residerende kapellan var *Christen Dagfinnson*, eller Daphindsøn som det oftest er skrevet i de gamle protokoller. Hr. Christen hadde tidligere i noen år vært rektor ved latinskolen.

Jonas Jenssons fødselsår kjenner vi ikke, men han må ved sin ansettelse ved Stavanger domkirke ennu ha vært en ganske ung mann. Det må vel derfor nærmest tilskrives ungdommelig tankeløshet, når han i begynnelsen av sin prestevirksomhet kom op i forhold, som unektelig stillet ham i et noe tvilsomt lys som en kirkens tjener.

I tjeneste hos hans eldre kollega Christen Dagfinnson var på denne tid, omkring årsskiftet 1605, piken *Margrete Simonsdatter*. Hun var datter av borgeren *Simon Jakobson*, en mann som hadde forskjellige

opdrag for kapitelsherrene og derfor av og til blev nevnt ved klengenavnet «Guds ords tjener».

Begivenheten som nu skal berettes kunde tyde på, at Margrete la an på den unge prest, og at hun ikke hadde noe imot å få sig en virkelig «Guds ords tjener» til ekteherre og bli prestefrue. Hun opsøkte ham i hans losji gang på gang, endog ved nattetid, og hun brydde sig visst ikke særlig om å skjule sine besøk heller. Iallfall kom det herskapet hennes for øre, og de forlangte en forklaring. Og Margrete forklarte, at forholdet mellem henne og den unge kapellan hadde vært meget intimt, og han hadde lovet henne ekteskap. Han hadde lagt en nøkkel i vinduet, for at hun skulde kunne komme uhindret inn til ham også om natten, fortalte hun.

På grunnlag av det som piken hadde fortalt kom Christen Dagfinnson med ærerørige beskyldninger mot sin unge kollega. Samtidig meldte han fra til domprosten, som i biskopens fravær var Domkapitlets øverste myndighet. Jonas Jensson på sin side stevnet Christen Dagfinnson inn for Rådstueretten for ærekrenkelse.

Og rett blev satt under ledelse av lagmannen selv, Mats Olson Svale. Her gjentok Margrete sin forklaring av forholdet. Jonas Jensson nektet ikke for, at Margrete hadde gått til ham i hans bopel, men det med nøkkelen var en løgn, og han svor en dyr ed på, at forholdet ikke hadde vært av den intime art, som pikens forklaring gav inntrykk av. Lagmannen fant ikke bevis ført for prestens skyld og frifant ham, «uden saa er, at det med lovlig prov og vidnesbyrd eller og skjønnet gjerning udi fremtiden kan bevises».

Pikens far fikk nu saken inn for Domkapitlet, som ikke fant grunn til å omstyrte lagmannens dom. Men en smekk måtte presten ha for den forargelse han hadde gitt, «det hellige predikeembede til hånlig eftertale», og han blev pålagt å bøte 10 gode daler til Stavanger hospital.

Pikens påheng blev han nok fri herefter, og noen «skjønnet gjerning» kom fremtiden ikke til å avdekke. Margrete blev ca. 25 år senere gift med enkemannen skredder *Hans Lauritsson*.

Jonas Jønsson slapp således forholdsvis billig fra affæren. Men det kunde ikke undgås, at et lite nag satt igjen hos ham til hans eldre embedsbror og dennes hustru *Magdalena Tomasdatter*, som jo hadde vært årsak til at saken kom offentlig fram. Og så vocket han for lite på sin munn og sa ting som han ikke burde sagt. Velvillige sjeler bar dette videre til hr. Christen — der er alltid dem som i slike tilfeller gjerne vil gjøre en «vennskapsgjerning» — og Domkapitlet måtte på ny ta affære, og tok hardt i. Hvis han oftere forurettet hr. Christen eller hans hustru, vilde han miste sitt embede. Så tok de to prester hinannen i hånden til forlik.

En kunde ventet at denne mindre lovende inngang til hans prestegjerning vilde virket hemmende på Jonas Jønssons embedsmessige fremgang. Men det ser ikke slik ut. Tvertimot kunde han glede sig ved en voksende tillit hos sine overordnede. 3 år senere avla han kapitelseden og var nu medlem av den domstol, som han tidligere selv hadde vært anklaget for. Fra nu av var han til stadighet med i Domkapitlets forhandlingsmøter og var bl. a. med i det store møte krossmessedagen 1612, som utarbeidet fundas for det gamle hospital.

Ved domprost Knut Mikkelsens avgang i 1608 blev sogneprest i Hammer ved Bergen *Jens Jørgenson* utnevnt til hans eftermann. Jens Jørgenson, som var sønn av den avdøde biskop *Jørgen Erikson*, blev bare 2 år i embedet. Han trakk sig da tilbake fra sin prestegjerning på grunn av svekket helbred og tilhørte senere i omkring 40 år byens forretningsliv. Jonas Jønsson meldte sig nu til embedet — og fikk det. Alle Christen Dagfinnsons anstrengelser for selv å komme i betraktning var nytteløse. Han måtte finne sig i å leve og dø som residerende kapellan; han døde i høi alder i begynnelsen av år 1625.

Som sogneprest og kannik fikk Jonas Jønsson inntektene av det såkalte Harvid præbende, som bestod bl. a. av en grunn ved Torvet i Stavanger og gården Horve i Høle som hadde gitt det navn.

Jonas Jønsson hadde i den første tid som nederste kapellan *Samuel Lauritsson Lind*, en prestesønn fra Klepp, som siden blev sogneprest

til Finnøy. I 1614 fikk han i stillingen en dansk mann *Nils Olufson Medelfar*, som på grunn av sitt trossige sinn og sin sterke hang til drukkenskap kom til å skaffe sin overordnede meget bry og mange ergrelser.

Niels Olufson — eller Olson — var dansk. Det etternavn som er blitt heftet til ham: Medelfar — han brukte det visst ikke selv — må være hentet fra den lille by Middelfart på Fyn. Tidligere hadde han vært prest i Rønne på Bornholm, men av en eller annen årsak måtte han forlate denne stilling. Så kom han i 1614 til Stavanger. — Det varte ikke lenge før hr. Nils kom op i vanskeligheter. Han var antatt i prestestillingen i mars, og allerede i september var han innkalt for Domkapitlet av en mann som han hadde skjellt ut for «en manndraber og lumsk morder». Denne anklage blev av kapitlet henvist til verdslig rett, og dens skjebne der kjenner vi ikke.

Men så blev der en søndag ballade ved Randaberg kirke, hvor presten hadde forrettet gudstjeneste. Randaberg lå nemlig den gang under sogneprestembedet i Stavanger. Presten vilde ha skussmål; det trengte han for å kunne delta i kappløpet om ledige sognekall. Men det var Randaberg-bøndene ikke villig å gi ham. Da eksploderte han og erklærte høilydt, at «djevelen og bøddelen herefter måtte preke for Randaberg menighet». Han måtte nå til Randaberg kirke likevel, men da han atter preket der 3. juledag, optrådte han på en ennu mer skandaløs måte. Han hadde i mellemtiden forgjeves meldt sig til presteembedet i Strand, og det gjorde ham naturligvis ennu mer irriteret. Etter at han hadde lest velsignelsen for alteret gav han i sterke ord uttrykk for sin harme over det skussmål han ikke fikk. Og nu lyste han i stedet forbannelsen over dem og erklærte, at de skulde måtte gi ham skussmål, om så djevelen skulde føre dem på steder hvor de måtte «svede blod» o. s. v.

Nå måtte domprosten — sannsynligvis etter krav fra Randaberg — ta sig av forholdet, og han innstevnet Nils Olufson for Domkapitlet. Det gjaldt ikke bare hans optreden i Randaberg, han hadde flere andre synder på samvittigheten. Han hadde således reist fra byen uten

domprostens tillatelse og uten at han hadde sagt fra på forhånd, som domprosten hadde forlangt. Han var av sin overordnede pålagt å gi den dødssyke Øyulv sakramentet, men da sykdommen var smittsom vegret hr. Nils sig å gå derhen, angivelig av hensyn til dem han bodde hos. En søndag ved froprekenen hadde han trolovet et par mot domprostens forbud; presten hadde vært meget drukken, og det var dessuten andre grunner. Flere ganger hadde han svoret ved djevelen, at han ikke oftere vilde komme på Domkirkens prekestol, hvis han ikke fikk enten Lye eller Strand sognekall.

Disse mange og dryge beskyldninger mot en prest skulde synes vanskelige å komme forbi og eftergi. Hr. Nils vilde imøtegå dem. Men bispen og hans medbrødre tok ordet fra ham og fikk saken forliket, på det vilkår at han ikke skulde optre trossig mot sin overordnede, og at han fra prekestolen i Randaberg kirke skulde be bygdefolket om tilgivelse for sin handlemåte. Så tok domprosten og hans tjener hinannen i hånden.

Lensherre *Jørgen Kaas* hadde i sin tid solgt til domprost Knut Mikkelson et stykke av Kongsgårdhaven til bebyggelse. Ved domprostens død blev eiendommen igjen overtatt av lensherren, som solgte den til den nye domprost. Lensherren og domprosten var nærmeste naboer, og de var også gode naboer.

Men tvingende grunner gjorde det nødvendig for *Jørgen Kaas* å forlate sitt len, efter 14 års ophold i Stavanger, og nu fikk *Jonas Jensen* en nabo på den andre siden av gjerdet, som det blev vanskeligere å holde sig godvenner med. Det var en dansk adelsmann *Gabriel Kruse* til Tullsted. Han stod øiensynlig i den formening, at alt og alle i byen og i lenet var til for hans skyld. Det er neppe for meget sagt, at aldri har der på Kongsgård residert en lensherre, som var hatet så sterkt, særlig fra bøndernes side, som *Gabriel Kruse*. Hans styre av lenet hadde i første rekke egen fordel for øie, og det er betegnende hvad der blev sagt om ham under en rettssak i 1619: Han bekymret sig ikke stort om Stavanger len — hadde han sagt — «for jeg har så meget at jeg ikke kan dø fattig.»

Det syntes sig snart, at lensherrens og domprostens interesser ikke kunde enes, og nu begynte en kamp mellem to sterke viljer, som kom til å holde på i det meste av Jonas Jenssons gjenværende levetid.

Efter kongens befaling hadde den forrige lensherre *Jørgen Kaas* reist nye hus på Bispegårdens gamle mur; gården blev nu hetende Kongsgård.

Dette arbeid blev fortsatt av *Gabriel Kruse*, som bygget en ny trebygning på muren i eiendommens vestre kant.

Men på sin kjøpte tomt tok domprosten også til å reise en våning. Huset blev bygt nær ved *Gabriel Kruses* nye bygning og tett ved det lille vann, *Breiavatnet*, som den gang lå i bygrensen.* Dette nære naboskap tiltalte ikke lensherren, det lå for nær hans eget hus. mente han, og det var ikke en gang rum for takdrypp, noe enhver huseier efter *Norske Lov* hadde krav på.

Der er grunn til å tro, at de to menn hadde hatt et eller annet alvorlig sammenstøt. At forholdet mellem lensherren og domprosten ikke hadde vært uten innflytelse på den kraftige preken *Jonas Jensson* holdt i *Stavanger domkirke* 1. søndag efter påske 1618 må en visst anse for gitt. Prekenen skurret svært ille i lensherrens øre, og han lengtet efter å få kneble denne fitalende prest og forbød ham endog å komme oftere på prekestolen. Men domprosten mente sig å ha

Huset i midten skal være det hus ved *Breiavatnet* som *Jonas Jensson* bygde.

* *Jonas Jenssons* hus lå ned mot *Breiavatnet*. Huset kom senere i presten *Hartvig Godtzens* eie (1649—1733) og blev på auksjon efter ham kjøpt av hans svigersønn presten *Morten Morup*. Dennes datter, *Ellen Morup*, gift med presten *Jens Taur*, solgte i 1773 eiendommen til *Radesykehus* for *Stavanger amt*. Ved bygging av nytt sykehus i 1842 blev huset solgt til konsul *Jacob Kielland*, og *Alexander Kielland* hadde her sitt hjem inntil han flyttet fra *Stavanger*. For vel 30 år siden, i årene 1909—11, blev det gamle hus revet og den nuværende posthusgård reist på tomten.

handlet rett og tok ikke hensyn til lensherrens maktbud. Og så møttes de for Domkapitlet den 27. april 1618. Her gjengav domprosten det viktigste av det han hadde sagt, og som lensherren hadde besvært sig over, omtrent slik: «Mange verdslige regenter trer predikeembedet og de rettsindige lærere under føtter. Før hadde en et pavelig keiserdømme, nu har en på mange steder et keiserlig pavedømme. Gud gi at den verdslige øvrighet både hos oss og andre steder vilde lese og tenke over Davids 2. og 82. salme og vår høie øvrighets kirkeordinans, da vilde fruktene kanskje være bedre».

De bibelvers han henviste til lyder så: «Og nu, I konger, handler viselig! La eder advare, I jordens dommere!» «Gud står i sin menighet og holder dom: Hvor lenge vil I dømme urettferdig og anse de ugudeliges personer? Dømmer den ringe og farløse, skaffer den elendige og fattige rett! Redd den ringe og trengende, utfri ham av de ugudeliges hånd!»

Domprosten erklærte, at teksten hadde gitt ham anledning til å omtale øvrigheten i sin almindelighet, og hans tale hadde ikke hatt noen bestemt adresse.

Kapitelsherrene bad lensherren innstendig å frafalle tiltale for denne gang, og dette gikk han, skjønt meget ugjerne, med på, men forbeholdt sig at saken skulde stå åpen, om presten oftere overfalt øvrigheten.

Men den andre sak lensherren hadde reist mot domprosten, angående huset, vilde han ha fremmet for verdslig rett. Og så kom saken inn for Rådstueretten 19. august 1618.

Lensherren anket over, at domprostens hus stod Kongsgård for nær. Dessuten hadde presten efter lensherrens mening ulovlig til-egnet sig av kronens eiendom ved å utfylle en del av Breiavannet; dette tilhørte nemlig Kongsgård.

På disse anker gav domprosten til svar, at han hadde kjøpt tomten av den forrige lensherre, og at det hele lå utenfor Kongsgårdsmuren; på muren hadde han ikke bygd «et stråbredd». Huset var dessuten bygd et helt år før Gabriel Kruse lot sette hus på den gamle øde Kongsgårds mur.

Retten dømte domprosten til innen 3 måneder å ha flyttet sitt hus inn på sitt eget område, «så vidt det stander kgl. majestets mur for nær». Dette skulde avgjøres ved lovlig skjønn. For det innhegnede og utfylte stykke av Breiavannet skulde han betale en årlig avgift til kongen.

Til det siste kunde domprosten ikke gjøre noen innvending. Men huset vilde han ha der det stod, og skjønnnet turde han nok ikke stole på. Og så reiste han med én gang til Kjøbenhavn for å søke sin rett hos kongen. Det lyktes ham også virkelig å få kongebrev på at huset skulde bli stående, mot at han skriftlig forpliktet både sig og senere eiere å være ansvarlig for skade ved takdrypp eller annet som hans hus kunde forvolde Kongsgårds mur og bygning.

Just i det øieblikk domprosten steg til hest for å tiltre sin ferd til kongen, hadde lensherren sendt ham en ny stevning på halsen, denne gang for Domkapitlet. Det gjaldt noen ord fra domprostens innlegg for retten. Han hadde om en del av lensherrens påstander sagt, at de «ikke kunde bestå med sannheten», og dette mente lensherren gikk hans adelige ære for nær og var hans rykte «til største forkleinelse». Han forlangte endog presten avsatt.

Krossmessedagen 14. september 1618 hadde Domkapitlet vanlig møte, og det skulde da bl. a. behandle lensherrens nye anklage mot domprosten. Denne som da var reist hadde ved sin fullmektig, kannik og skolemester *Gabriel Lauritsson Lind*, levert et skriftlig innlegg og forsvarte sine påklagede uttalelser som helt i overensstemmelse med almindelig rettergangspraksis: «Ti partene formener vel meget i deres tiltale og gjensvar, og tykkes vel at de begge har rettferdighet og sannhet å stå på, men dommeren sier endelig i sin sentens, hvilken av partene rett og sannhet følger». Dette innlegg hadde domprosten skrevet underveis; dokumentene i saken hadde han sendt i forveien til Kjøbenhavn.

Domkapitlet vilde ikke dømme i saken, før den så hårdt angrepne mann kunde ha anledning å svare for sig ved personlig nærvær. Kapitlet fant ikke noe uriktig i, at domprosten hadde reist til tross for

stevningen; han hadde jo sendt alle sine brev og beviser fra sig. Han syntes ikke å være reist *fra* sin rett, men *til* sin rett. Saken ble opsatt til domprosten kom tilbake; dette skjedde først etter nyttår 1619.

Da han vel var kommet tilbake og hadde tatt til igjen med sin embedsvirksomhet, kom der en ny stevning fra lensherren.

Straks etter sin hjemkomst holdt domprosten en fastepreken; det var onsdag den 17. februar. Med utgangspunkt fra dagens tekst om da Jesus blev ført frem for ypperstepresten Kaifas og der blev fremført falske vidner mot ham, omtalte han tidens forhold og drog sammenligninger. Efter en skriftlig fremstilling, som rådmann *Sven Hansson* hadde sendt inn, hadde domprostens ord falt omtrent slik: «Der finnes ennu mange, også i vår tid, som sitter hjemme i sitt hus og søker falsk vidnesbyrd mot næsten. Og der finnes også falske dommere som ligner skalken Kaifas. Om herren eller husbonden ikke selv har anledning til det, så bruker han «skarpsindige og besmitsige» tjenere til å gå hans erend og forfølger sin medkristen «med vold, tyranni og falskhet, uten skyld og brøde, på ære, liv og gods»; det hadde en daglig erfaring for. Vil så en fattig mann skyte sig inn under lov og rett, blir han utskjelt for en trossig og motvillig «compan»; han må ikke svare sin overordnede eller den som formår mer enn han. «Her — tilføiet presten — må ingen personsanseelse gjelde».

Rådmannen gav sin fremstilling for egen regning denne tilføielse: «Om noen øvrighetsperson her er ment, det får hr. Jonas selv uttyde og forklare».

Domprosten hadde seiret over lensherren i byggespørsmålet, og det hadde nok ikke gjort Gabriel Kruse blidere stemt mot presten. Han kjente sikkert domprostens fastepreken som en dom over ham selv, og han vilde gjerne ramme denne farlige motstander så hardt som mulig. Så fremla han skriftlige vidneprov i en over 2 år gammel historie.

Det var en kvinne, *Margrete Svendsdatter*, som hadde tatt sitt eget liv ved å henge sig. Hennes slekt bad om lov til å gravlegge henne i innvidd jord, men lagmann Povel Leth og borgermester Søfren Jens-

son, som i lensherrens fravær var hans stedfortredere, avslo denne bønn, «men den krop at jorde på de steder som sådanne fortvilede mennesker bør at nedsettes, andre til varsko og redsel». Dette kyniske avslag harmet domprosten, og fra prekestolen søndagen efter tok han bladet fra munnen. «Enhver — sa han — måtte be Gud bevare sig fra slike harde fristelser som hadde møtt denne kvinne. Menigheten burde huske på hennes livsførsel fra den tid, da hun var sig selv mektig. Ingen hadde nå noensomhelst rett til å dømme og fordømme henne». Sin omtale av den ulykkelige kvinne hadde han avsluttet med de ord: «Nå har jeg sagt det jeg vilde og vil stå ved det og er like glad enten man blir mig vred eller blid».

Domprosten hadde forbrutt sig mot kirkeordinansen, sa lagmann Leth i sitt vidneprov. Det samme syn hadde nok også lensherren. Skulde det ikke nu lykkes ham å kverke den forhatte prest? Dessverre for ham slo også denne aksjon feil. Domkapitlet synes ikke å ha tatt det minste hensyn til lensherrens ankemål.

Men alle disse års intense og oprivende kamp for å hevde sin rett overfor den hovmodige danske adelsmann gikk nok ikke sporløst forbi Jonas Jensson. Det tærer på både sjel og legem å stå i en stadig kampstilling, og det blev ham en altfor hard påkjønning. Han døde utpå sommeren 1621, noen få uker efter at han hadde fått sin magisterutnevning ved Kjøbenhavns universitet. Han var sikkert ikke meget over 40 år gammel.

Noen tid før domprostens død hadde Gabriel Kruse forlatt sin lensherreresidens og var vendt tilbake til Danmark. Der var visst efter hvert blitt altfor hett for ham i Stavanger. Hans efterfølger var *Henrik Bille*, som fikk sitt forleningsbrev 18. mai 1621.

Jonas Jenssons efterfølger som domprost og sogneprest ved Stavanger domkirke blev den tidligere nevnte kannik og skolemester *Gabriel Lauritsson Lind*, bror av den tidligere omtalte kapellan Samuel Lauritsson Lind.

Magister Jonas Jensson var gift med *Margrete Svendsdatter*. Der kjennes to sønner: magister *Laurits Jonasson*, kapellan i Stavanger

og lektor ved Stavanger skole, og *Jens Jonasson*, sogneprest i Hjelmeland. Den sistes efterkommere tok navnet *Hjelm* (eller *Hjelm*). Ætten er tallrik og har vært spredt på flere steder i Ryfylke, deriblandt på Tøtland og Laugaland i Hjelmeland, Øvrehus i Fister og Ugeli i Strand. En rekke av ættens menn har vært prester, derav ikke mindre enn 4 i Hjelmeland. Blandt etterkommerne kan forøvrig nevnes familien *Winter-Hjelm*, den kjente politiker *Jonas Anton Hjelm* (husk Wergelands opsang!) og *Roald Amundsen*.

En av Jonas Jenssons efterkommere skulde fra 1882 — 261 år efter Jonas Jenssons død og sikkert uten at han selv ante noe om slektskapet — i 17 år komme til å betjene Stavanger menighet og forkynde Guds ord fra prekestolen i den samme kirke, hvor hans oldefars tippoldefar en gang hadde holdt sine tordentaler. Det var den senere prost *Ole Bergesen*, som tilhørte Hjelm-ætten gjennom den kvinnelinje, der var kommet fra Tøtland til Øvrehus i Fister. Hans sønn er konsul og skipsreder *Sigval Bergesen*.

Et annet sammentreff med prost Bergesen kan det for resten også være verd å nevne. Hans hustru *Marthe Marie Sophie Jensen*, med hvem han blev gift i 1859, var datter av en danskfødt læge i Ålesund. Undersøker en denne ætt nøiere, viser det sig, at en linje fører tilbake til Stavangerborgeren Simon Jakobson, den mann som i 1605 stevnet Jonas Jensson for retten på sin datter Margretes vegne.

FRA HEKSENES TIDSALDER

AV A. E. ERICHSEN*

Troen paa Hekse og Troldmænd havde i det 16de og 17de Aarhundrede gjennemtrængt alle Samfundsklasser; den klogeste Statsmand og den lærdeste Professor mødtes her med den enfoldigste Almuesmand. Der var ikke den Mand eller Kvinde, som nærede Skygge af Tvil om, at der gik Individer omkring i Byen, som naarsomhelst kunde kaste en Ulykke over uskyldige Medmennesker ved sine Trolddomskunster eller endog bare ved et Ord. Naar en Person blev anklaget for Trolddom, var han saa at sige dømt paa Forhaand; det hørte vist til de allerstørste Sjeldenheder, at nogen Dommer tænkte sig Muligheden af den sigtedes Uskyldighed. Selve Lovgivningen opmuntrede til at gaa inkvisitorisk og ubønhørlig frem mod de formodede Hekse. Fredrik den 2dens Forordning af 1584 fastsætter Dødsstraf for saadanne Misdædere, og mildere Straf omtales aldrig. I Byerne var Dommermyndigheden lagt i Raadstuerettens Haand, den var altsaa betroet til Borgere, som ikke besad nogensomhelst juridisk Indsigt. Vistnok konsuleredes i Almindelighed Lagmanden; men man finder neppe noget Exempel paa, at han har udtalt en afvigende Mening, hvilket jo kunde udsætte ham selv for Mistanke.

For det 16de Aarhundrede er Bergen Hekseprocessernes rette Hjem; Absalon Pedersen opregner i sin bekjendte Dagbog en hel Del saadanne, og Aarhundredet endte med, at Absalons egen Hustru Anna Pedersdatter maatte bestige Heksebaalet. Fra Stavanger kjendes

* Offentliggjort i «Vestlandet» for 21. og 24. mars 1908. Trykt i Sigval Bergesøns stamtavle av 1916 med tittel: «Heksen Johanne Pedersdatters Historie».

neppe en eneste Hekseproces i det 16de Aarhundrede; men dette har kun sin Grund i Kildernes Mangelfuldhed. I det 17de Aarhundredes første Halvdel, da de bevarede Retsbøger kaster Lys over Tilstanden, var der neppe nogen By i Landet, hvor Heksebaalene tændtes hyppigere. I det Hele var Overtroen sterk i Stavanger i de Dage. Der var fuldt af Signekjærringer og Spaakoner, som havde nok at bestille baade i Byen og udoer Jæderen. Mod saadanne Kvinder gik man noksaa lempelig frem. Det hændte nok, at de fik en skarp Advarsel af og til, men de gjaldt i det hele taget for uundværlige og benyttedes endog af Byens bedste Folk, dog saavidt muligt i Hemmelighed.

Retsbøgerne begynder med 1617. Men af andre Kilder kjender vi lidt til en opsigtsvækkende Trolddomssag allerede nogle Aar før. Der levede i Byen en efter Stedets Forhold fornem og rig Dame, *Barbara Tronddatter*. Hun var fra Gudbrandsdalen og hørte til den Bondeadel, som boede paa de store Gaarde i Vaage. Til Stavanger var hun kommen som gift med Lagmand Martin Nilsen. Hun havde i mange Aar levet som en agtet Enke, da hun i 1610 kom i den yderste Fare, idet en «Troldkvinde» under pinligt Forhør «udi sin Smerte og Vildelse, formedelst adskillige Spørgsmaal overilet», fandt paa at nævne hende som medskyldig i Trolddom; men saasnart den pinte kom løs, tilbakkaldte hun sine Ord som aldeles ubeføiede. Samtidig havde «nogen Folk, som for Trolddom er blevne forbrændte» (altsaa flere paa engang) angivet Stavangerborgeren *Bernt Hermansens* fraværende Hustru som Troldkvinde. Baade Bernt Hermansen og Barbara Tronddatter henvendte sig i denne store Fare til selve Kongen, Kristian den 4de. Der kom da i betids Kongebreve til Lensherren i Stavanger, hvori denne paalægges at tage sig af disse Kvinder, at der ikke sker dem nogen Uret. Om Barbara ved man, at hun ikke senere blev forulempet; hun døde i høi Alder 1632. Dette er et af de yderst faa Exempler paa, at nogen, der var beskyldt for Trolddom, slap fra det med Livet.

Efterat det i nogle Aar havde været stilt med Trolddomssager i Stavanger, begav det sig i 1622, straks før St. Hans, at onde Rygter

begyndte at snige sig om i Byen. Den residerende Kapellan til Domkirken, Hr. *Nils Olufsen*, en danskfødt Mand, havde mistet sin Kone, og det havde ifølge Folkesnakket ikke gaaet ganske normalt til med hennes Død. Raadstueretten begyndte at behandle de omfarende Rygter i sit Møde den 1ste Juli under Ledelse af Borgermester *Søfren Jensen*, et Par Raadmænd og ikke mindre end 16 Lagrettesmænd. Selve Lensherren, den danske Adelsmand *Henrik Bille*, var tilstede, noget som ikke skede, uden naar særdeles vigtige eller interessante Sager var fore.

Byfogden førte da frem for Retten som den egentlige Anklager en Pige ved Navn *Karen Nilsdatter*, som havde Ord for at være frem-synt. Denne Karen bekjendte, at hun havde besøgt Hr. Nils's Hustru i hendes Sygdom. Hun havde da seet en hvid Skikkelse i Forstuen, og udenfor Vinduerne hørte hun nogen tude som en Graaben. Men den hvide, som hun saa i Forstuen, var ingen anden end *Johanne Pedersdatter*, gift med den Guds Ords Tjener *Simen Jakobsen*; derpaa vilde hun leve og dø.

Saaledes var da det ulykkelige Offer for Bysladderens offentlig sigtet, og hvad der hidtil var hvisket i Krogene, kunde nu uden Resiko drøftes paa Torvet og Gadehjørnene og i Hvermands Stue.

Simen Jakobsen var en ældre, agtet Borger og Handelsmand. Han havde ogsaa noget at bestille for Bispen og Domkapitlet, hvad det nu var, og hertil sigtede da det Klængenavn «Guds Ords Tjener». Hans anden Hustru, *Johanne Pedersdatter*, havde, som det fremgaar af Sagens Akter, en skarp Tunge, men hendes Rygte havde hidtil ingen antastet. Hun maatte nu fremstille sig for Retten, hvor Karen Nilsdatter lige op i hendes Øine erklærede hende skyldig i Prestekonens Død. Johanne negtede at forstaa sig paa nogen Slags Trolddom. Hun blev tilspurgt, om hun ikke havde noget udestaaende med den afdøde eller hendes Mand. Dertil forklarede hun, at dengang da Klaus Sagmesters Barn blev begravet, stod Prestens lille Datter i Bislaget og saa paa; da saa Johanne gik forbi, lo Barnet af hende; da blev hun ærgerlig og raabte til Barnet: «Le ad Tyve og ikke ad

ærlige Folk, din Landløberunge!» Desuden var hun engang i Trætte med Hr. Nils om en Kvice, som han købte og som hun vilde havt. Det var det hele. Karen Nilsdatter maatte indrømme, at hun aldrig førend idag havde seet eller talt med Johanne, men, tilføiede hun, hun skulde sige hende et Par Ord, som hun skulde baade rødme og blegne ved.

Blandt Vidnerne paa denne Dag var ogsaa Torkel Murmesters Kvinde. Hun forklarede, at hun en Nat sammen med Karen Nilsdatter vaagede hos Hr. Nils. Da hun engang vaagnede op af en liden Blund, hørte hun noget skreg udenfor Vinduet som en Kat. Hvad det var, vidste hun ikke. Engang i Nattens Løb sagde Karen til hende: «Ret nu kunde jeg ikke se dig, fordi Sengen stod i brændende Lue. Hun var her ved Sengen og spytted tre Gange paa mig, og hun spytted tre Gange i Stuedøren».

Karen Nilsdatters Opræden i denne Sag synes at maatte tilskrives en Forening af Hysteri og Ondskab, som maaske ikke er saa ganske sjelden. Men Byfogden fandt hendes Vidnesbyrd saa vegtigt, at han paa Kongens Vegne forbød Johanne Pedersdatter at forlade Byen indtil videre.

Den Dag, da det første Retsmøde holdtes, var Simen Jakobsen ude paa en Reise. Men den 5te Juli mødte baade han og hans Hustru for Raadstueretten. Simen erklærede, at han intet agtede paa Karen Nilsdatters Løgne; hun var jo baade en Tyv og det som værre var; det var Presten, Hr. Nils, han vilde holde sig til; thi fra hans Hus var de onde Rygter først komne, paastod han. Karen Nilsdatter benegtede, at hun havde hørt noget om denne Mistanke af Prestens Mund; men hun havde hørt det «al Byen omkring»; desuden havde den afdøde selv paa sit sidste sagt til hende, at hun havde Mistanke til Simen Jakobsens Kvinde. Forresten troppede i dette Retsmøde den ene Kone op efter den anden og vidnede løst og fast. Før Mødet hævedes, maatte Simen borge for sin Hustru med Hus og Gaard, at hun ikke skulde undvige.

Ved en senere Leilighed forklarede *Gjødert Guldsmed* for Retten, at han skjult havde været Vidne til, at da Simen Jakobsen kom

hjem fra sin Reise, red han, før han gikk ind i sit Hus, hen til et Vindue og slog paa dette med en Kvist. Johanne kom da hen til Vinduet. Simen sagde til hende: «Hvor staar det til, Konelil?» Hun svarede: «Mandlille, jeg ved ikke ret, hvor det staar til; de vil have mig brændt, og ingen er værre end mine egne Grander, — saa faa de Skam alle-sammen!»

Retten modtog selv et saa tarveligt Vidnesbyrd som *Mads Greger-sens*, som gik ud paa, at han for elleve Aar siden havde en Trætte med Simen Jakobsen og hans Kone. Siden den Tid havde Mads's Kvinde aldrig havt en Helbreds Dag. «Hvad enten Gud eller Mennesken det havde gjort, maatte Gud vide», — men han kunde ikke negte, at han jo havde Mistanke til Simens Kvinde.

Af lignende Art var *Jon Davidsens* Vidnesbyrd. For 5 Aar siden sendte han sin Stedsøn Kristen til Hjelmeland med Øl og andre Varer for 40 Daler. Der var ogsaa Simens Johanne med Øl og andet. De solgte til Bønderne. Der kom da en Katlebøder (Kjedelflikker) vandrende og vilde kjøbe Øl. Kristen fik ham til sig og solgte Øl til ham.

I det samme kom Johanne og sagde til Kristen: «Du skal faa Fanden, for du drager mine Kunder fra mig.» Ugen var ikke tilende, før denne Kristen blev rent afsindig, saa han vilde fare gjennem baade Væggen og Taget paa Huset. Jon Davidsen sagde ikke rent ud, men det var tydeligt nok, at han mente, at det maatte være Johanne Pedersdatter, som ved sine djævelske Kunster var Skyld i Stedsønnens Galskab. Jons Kone lagde ikke Skjul paa sine Tanker; thi da Gutten kom hjem til Byen, gik hun straks hen til Johanne og sagde: «Om jeg skal tigge gjennem fire Kongeriger, skal du paa Ilden, hvis du ikke skaffer mig min Søn god igjen.»

Blandt de vidnende Kvinder var der en, som berettede, at Johanne en Kveld havde været inde hos *Nils Skabo*, hvor der faldt heftige Ord, som rimeligt kunde være, da denne Mand var Fader til den Karen Nilsdatter, som fra først af var Skyld i den hele Fortrød. Da Johanne forlod Huset, raabte hun i Døren ind til Nils Skabo:

«Skal jeg paa Ilden, da skal du gaa med!» — en uhyggelig Spaadom, som paa det bogstaveligste skulde gaa i Opfyldelse.

Sagen var den 13de August kommet saa vidt, at Borgermester og Raad fandt det betænkeligt at lade Johanne Pedersdatter gaa løs, uagtet hendes Mand tilbød at sætte Gaard og Grund og alt, hvad han eiede, til Sikkerhed for hende. Men da to agtede Borgere tilbød sig at svare for hendes Tilstedeværelse med sit Liv og Blod og Gods, blev dette Tilbud taget for godt indtil videre.

To Dage senere var Raadstueretten tilligemed en hel Del Borgere samlet ifølge Lensherrens Befaling, for at udkaare en ny Borgermester ved Siden af Søjren Jensen, forat ingen skulde kunne beklage sig over Rettens Forvaltning. Man valgte Raadmand *Nils Høg*, i hvis Sted *Anders Rosenau* blev Raadmand.

Forhørene fortsattes. Der var en Mangfoldighed af Kvinder, som havde noget at vidne. De fornemmere af disse var efter Skik og Brug fritaget for at møde i Retten, men blev afhørt i sit Hjem af 2 udskikkede Lagrettesmænd, Peiter Kontrafeier og Peder Holm. Bispens Kone og Idken Bernt Kræmmers og Kirsten Trane og flere andre oplyste, at i Sygestuen hos Kapellanen Nils havde Samtalen dreiet sig om Forgjørelser og Hekse, og da havde den syge Prestekone udtalt, at mindst én Heks fandtes ogsaa i Stavanger, og det var Johanne Simen Jakobsens. «Hun bandede min Datter,» sagde hun, «fordi hun lo ad hende, og straks hun næste Gang kom her i Huset, vederfores mig ondt, først med min Ko, derefter paa mig selv.»

Gamle halvforglemte Historier droges frem; det var ligesom man nu først forstod, hvad der laa i dem. Saaledes kunde *Oluf Robertsens* Kvinde nu ikke tie med, at hun en Aften for 8 Aar siden tilligemed en anden Kone tittede gennem Plankerne ind i Simen Jakobsens Have. Der sad en Kone, som kaldtes Gro ved Skolebækken, og havde noget Smør paa en Tallerken paa sine Knæ. Hvad hun gjorde dermed, vidste hun ikke. Ogsaa *Søjren Smed* kunde berette en underlig Tildragelse, som hændte ham for nogle Aar siden. Han havde været i Trætte med Johanne Simens, og et Aar derefter traf det sig en Aften,

at hans Pige sad i Ildhuset med Barnet; da kom der en sort Gaas ind i Ildhuset, saa Pigen blev forfærdet og skreg. Søfrens Kone kom med Lys, og da løb den sorte Gaas ud gennem Døren. Men samme Nat fik Søfren Smed et Fang i sin venstre Side, saa han laa ved Sengen syv Uger. Den sterkt sigtede Kvinde og hendes Mand havde vel ikke meget Haab igjen. Det vidnede mere om Simen Jakobsens gode Vilje end om Klogskab, at han just i disse Dage afgjorde en ældre Gjæld til Byfogden, og at han ganske ligefrem tilbød den nye Borgermester Penge for at hjælpe hans Hustru fri.

Dommen faldt den 10de September. Lagmanden var tilstede. Foruden de 2 Borgermestre og 6 Raadmænd var Retten ogsaa forsterket med 4 Borgere. Byfogden førte den Anklagede frem og krævede Dom. Den ulykkelige Kvinde bad om Naade; hun vilde forpligte sig til at rømme By og Land og lade tilbage alt hvad hun eiede, naar hun bare maatte tage sine Børn og nogle af sine Klæder med sig.

Retten var snart paa det Rene med Afgjørelsen. Johanne Pedersdatter blev dømt til at have forbrudt Gods og Liv og til at straffes med Baal og Brand, medmindre velbyrdige Henrik Bille paa Kongens Vegne vilde benaade hende. Men Lensherren paa Kongsgaard var naturligvis ligesaa overbevist om, at hun maatte lide en Troldkvindes forfærdelige Død, som alle andre, Mænd og Kvinder, i Stavanger.

Nogle Dage derefter foregik det pinlige Forhør. Dette holdtes altsaa *efter* Domsafsigelsen og skulde ikke have nogen Indflydelse paa denne. Meningen var, at den Dømte skulde pines til at bekjende sin Skyld, forat hun ikke skulde gaa ind i Evigheden ogsaa med en Løgn paa Samvittigheden. Og Johanne bekjendte. Dog ikke straks; Pinen maatte gjentages nogle Gange. Hendes Bekjendelse opskreves og blev oplæst i Retten den 28de September. En eller to Dage derefter førtes hun til Baalet, som var reist i *Sandvigen*. Hun ledsagedes paa Embeds Vegne af Sognepresten Hr. Gabriel Lind, som ogsaa havde været tilstede ved det pinlige Forhør. Ved begge Leiligheder havde ogsaa en anden Prest, Hr. Otto Ravn, Kapellan paa Rennesø, ind-

fundet sig ukaldet, hvorfor han senere maatte døie en Irettesættelse af Biskopen.

Johanne Pedersdatter efterlod sig 4 Børn. Sønnen *Jørgen Simensen* var ved Moderens Død 10 Aar. Han blev sendt i Skole i Viborg i Jylland og blev derfra Student i 1636. Derpaa opholdt han sig en kort Stund hjemme i Stavanger og gjorde Tjeneste som Hører ved Latin-skolen. Allerede i 1640 blev han Sogneprest i Witseltofta i Skaane, hvor han døde i en høi Alder. Da han kaldte sig ved Familienavnet Schee, maa Slegten vist være kommen fra en Gaard af dette Navn (Skeie) ved Stavanger.* Han var, heder det, den mest bibelsterke Mand paa sin Tid; thi han kunde udenad Ord for Ord fremsige hvilket Kapitel af Bibelen, man forlangte. Hans Efterslegt kaldte sig Wesseltoft og blomstrer endnu.** Hans Datterdatter blev Moder til Sveriges store Botaniker Carl Linné.

* Forfatteren sikter vel til gården Skeie på Hundvåg i Hetland. Jeg er dog mer tilbøielig til å anta, at hans fødested var gården Skeie i Halså ved Mandal. Av rettsprotokollene fremgår iallfall ikke noe om særlige forbindelser i eller ved Stavanger, men han møtte flere ganger i retten med oppdrag for folk fra den vestlige del av Agder. O. A.

** Se stamtavlen.

PERSON-REGISTER

- Absalon Pedersen 123.**
Agnes Håkonsdr. g. Havtør Jonson 103.
Alantz, Kirsten g. Jakob Bergeson 71.
 — Maren g. Valentin Tjul 69.
Alvseide, Alv O. 65, 84.
Alvson, Gudbrand 72.
Amund Jonson 63.
Amundsen, Roald 79.
Amundson, Anders 63, 73.
 — Erik 63.
 — Mats 65.
 — Olav 63.
Anders Amundson 63, 73.
 — Kjeldson 74.
Andersen, Thea g. Bull 37.
Andersson, Jens 64.
Anna Bergesdr. g. Åsmund Stokka 69.
 — Ellingsdr. g. Steinnes 65.
 — Fartegnsdr. g. Mats 65, 73.
 — Hansdr. g. Laurits Jonasson 78.
 — Iversdr. g. Oluf Torsteinson 101.
 — Kolbjørnsdr. g. Ramus 101.
 — Pedersdr. 73.
 — Pederdr. g. Absalon Pedersen 123.
 — Pederdr. g. Olav Bagge 73.
Arentz, Gustav A. 103.
Arnbjørn i Ølen 67.
Arneberg, Alf 99.
 — Arne 99.
 — Arne Torsteinson 100.
 — Berger Alfson 99.
 — Birgitte g. Torstein Kolbjørnson 100.
 — Inger g. Holst 93.
 — Knut Alfson 99.
 — Torstein Kolbjørnsen 100, 102.
 — satten 99.
 — Åste g. Arne Torsteinson 100.
Arnold Josteinson 71.
Astrup, Hans Paulson 102.
Atletveit, Knut O. 53, 77.
Atneosen, Karine 38.
 — Ole 38.
 — Ole Severin 38.
Aubø, Anna g. Åsmund Stokka 69, 83.
 — Børge Bergeson 79.
 — Børge Kristofferson 58, 67, 82, 83.
 — Kari g. Olav Noreim 58, 68.
- Aubø, Kristoffer 68.**
 — Mette g. Raunes 68.
 — Sissel g. Håland 68, 82.
Audun av Slinde 71.
Audunson, Jogrim 73.
Aukland, Anna Gudmundsdr. 57.
 — Birgita g. Tøtland 54.
 — Bjørn Olavson 56, 76, 81.
 — Børilda g. Vadla 58, 60.
 — Gudmund Bjørnson 56, 76, 83, 88.
 — Gudmund Gudmundson 57.
 — Jens Gudmundson 56, 83.
 — Jon Tollakson 55.
 — Kirsten g. Nådland 56, 85.
 — Margrete g. Olav Jonson 55.
 — Marit g. Olav Jonson 55.
 — Marita g. Øye 57, 76.
 — Olav Bjørnson 60.
 — Olav Jonson 55.
 — Siri g. Jørstad 58.
 — Sofia g. Vadla 57, 60.
 — Tollak Jonson 54.
 — satten 54.
- Bagge, Farten Olavson 67.**
 — Nils 73.
 — Olav 63, 67.
 — Olav Nilsson 67, 73.
 — satten 63.
Bandaberg, Berit g. Olav 58.
 — Olav Larsson 58.
 — Olav Sigvatson 55.
Barbara Trondsdr. g. Martin Nilsen 124.
Barkeland, Holger Tollakaon 75.
 — Ingerid g. Tollak 75.
 — Lars Larsson 83.
 — Tollak Larsson 75.
Basse Guttormson 74.
Bastiansen, Nils 100.
Bay, Petrine g. Lehne 94.
Berentsen, Caroline g. Bergesen 20.
 — Erik 20, 32.
Berentsen, Lars 33.
 — Marie g. Racine 27.
Bergeland, Anna g. Håland 57, 82.
 — Johanna g. Aukland 56.

- Bergeland, Johanna g. Sjøvat 56.
 — Kristen Gudmundson 56, 82, 88.
 — Marita g. Sandanger 82.
 — Orm Kristenson 57, 89.
- Berger, Kolbjørn 100.
- Bergesen, Adelaide Ruh 43.
 — Alf Echols 43.
 — Alf Ole Ruh 43.
 — Berge 13, 91.
 — Berge jr. 15.
 — Berge Sigval d. y. 37.
 — Bernhard Essendrop 42, 43.
 — Birgit Johanne 17, 43.
 — Carl Birger 21.
 — Charles Racine 35.
 — Charlotte g. Maartmann-Moe 35.
 — Charlotte Racine 37.
 — David Echols 43.
 — Ervine g. Ebbesen 38.
 — Helene Sofie g. Sundt 37.
 — Ingerid Sømme 37.
 — Inger Marie 34.
 — John Milner 43.
 — Josefine Wetteland 35.
 — Marie Racine g. Strand 33.
 — Marthe Marie g. Bull 37.
 — Ole, konsul 33.
 — Ole jr. 35.
 — Ole, prost 15 fg., 95, 97, 122.
 — Olga g. Meyer 39.
 — Rachel Marie 35.
 — Rachel Racine 37.
 — Ragnar 38.
 — Rolf 38.
 — Ruth g. Gehrman 38.
 — Sigval 17, 19, 21 fg., 98, 122.
 — Sigval d. y. 36.
 — Sigval O. S. 34
 — Svend 13.
- Bernt Berntson 128.
 Bernt Hermansen 124.
 Berntson, Bernt 128.
 Berta Larsdr. g. Voll 51.
 Bertelsen, Nils 103.
 Berthier, general 30.
 Bie, Anna g. Kolbjørn Torsteinson 100.
 — Jacob Christenson 100.
- Bille, Henrik 121, 125, 129.
 Bing, Johanne g. Ebbesen 38.
 Birgita g. Olav Bagge 67.
 — Fartensdr. g. Aubø 67.
- Birkeland, Kristi g. Aubø 68.
 — Olav Ormson 65.
- Bjarkøy, Erling 72.
 Bjarkøy, Sigrid g. Håkon Giske 72.
 Bjelland, Ola Olson 87.
 — Orm Olson 85.
- Bjerck, Beate g. Essendrop 93.
 Bjøreim, Bjørn Lauritsson 52.
 — Laurits Leivson 51, 80.
 — Leif 51.
 — Margrete g. Håland 51, 80.
 — ætten 51.
- Blank, Barbara g. Sande 53.
 — Henrik Henrikson 52, 81.
 — Kari Henriksdr. 53.
 — Magnilda Henriksdr. 53.
 — Marita g. Galtøger 53.
 — Olav Henriksen 50, 53, 75.
- Blekre, Gunnar 112.
 Bokn, Orm Nilsson 77.
 Bolt, Alv Haraldson 72.
 Bondesen, P. C. B. 61.
 Bras, Tollak Rasmusson 90.
 Bratt-Hetland, Just 77.
 Braut, Marit g. Sveinvoll 90.
 Breivik, Ola Sjurson 86.
 Brodersonius, Christina g. Linnæus 107.
 — Samuel 107.
- Brose, Anders Jensson 62.
 Bugge, Alexander 62.
 — Annechen g. Thomas B. 62.
 — Birgitte g. Noreim 60, 62.
 — Chr. Aug. 62.
 — Christen 62.
 — Hans 60, 61.
 — Hans Nilsson 62.
 — Jens 61.
 — Jep 61.
 — Jon 61.
 — Knud 61.
 — Lars 61.
 — Mikkel 61, 62.
 — Mogens 61.
 — Nils 61.
 — Nils Hansson 61, 62.
 — Peter Olivarius 62.
 — Sara g. Brose 62.
 — Sofus 62.
 — Thomas 62.
 — ætten 60.
- Bull, Anders Henrik 38.
 — Jacob 103.
 — Jens 103.
 — Marthe Marie 38.
 — Rachel Racine 37.
 — Rasmus Rosing 37.
- Byre, Anna Olavsdr. g. Atletveit 53.
 — Anna Ormsdr. g. Foss 54, 84.
 — Erik Jakobson 53, 74, 77.
 — Erik Olavson 50, 53, 59.
 — Marita Ormsdr. g. Fister 84.
 — Orm Amundson 54, 84.
 — Roald 13, 86.

- Byre, Siri Eriksdr. g. Fister 10, 50, 53.
 Bø, Guri Pedersdr. g. Møllendal 15, 90.
 — Henrik Pederson 90.
 — Ingeborg Knutsdr. g. Jon Bø 91.
 — Ingeborg Pedersdr. g. Bras 90.
 — Johanna Pedersdr. g. Nedrebø 91.
 — Jon Pederson 91.
 — Marta Bjørnsdr. g. Sven Bergesen 13.
 — Peder Henrikson 90.
 Bøgh, Anna g. Schee 106.
 — Peder Nielsen 106.
 Bård Rolfsen 103.
- Christen** 127.
 — Dagfinnson 112.
 Christence Nilsdr. g. Oluf Torsteinson 100.
 Christensen, Thomas 67.
 — Wilhelmine g. Fretheim 41.
 Christian II 63.
 — IV 67, 124.
 — Frederik 62.
 — Pedersen 103.
 Christiansen, Gabriel 94, 103.
 Claus Olson 81.
 Colbjørnsen, Christian 100.
 — Jacob Edvard 100.
 Cunningham, Christine g. Ørbech 102.
 — John 102.
- Dagfinnson**, Christen 112.
 Dall, Gaute Ivarson 64.
 Dalva, Knut Ågeson 64.
 Daniel Olavson 52, 53.
 Davidsen 127.
 Dorothea Øysteinsdr. g. Bertelsen 103.
 Dorph, biskop 93.
 Due, Stephan 31.
 Døvik, Johannes Halldorson 44.
- Ebbesen**, Axel B. 38.
 — Chr. E. 38.
 — Hans 39.
 — Johanne Bing 39.
 — Lilla g. Wulff-Pedersen 39.
 — Marie g. Atneosen 38.
 — Olga Bergesen 39.
 Eiliv Jonson 104.
 Eirik Amundson 63.
 — Eirik Ketilson 72.
 Eivind Arnbjørnsen 74.
 Elling Simonson 65, 84.
 Ellingson, Simon 65.
 Else Svendsdr. g. Pedersen 103.
 Enge, Lisabeth g. Johnsgaard 41.
 Erichsen, A. E. 105.
- Eriksen, Jørgen 78, 114.
 Erlend Filippusson 72.
 Erling Vidkunnsen av Bjarkey 72.
 Essendrop, Andrea Ervine g. Kobro 98.
 — Andreas 94, 97, 103.
 — Bernhard Ludvig 17, 98.
 — Birgitte g. Kinckel 95.
 — Carl Peter Parelius 95, 98.
 — Gerhard S. 93.
 — Gunnhild g. Søren Jensson 92.
 — Hulda Lagertha 98.
 — Jens Sørensen 93.
 — Julie Bernhardine 98.
 — Peder Hersleb 99.
 — Peter 95, 106.
 — Peter A. G. 98.
 — Petrine g. Jensen 20, 95, 97.
 — Susanne Katrine g. Essendrop 94, 103.
 — Søren Eberhard 92.
 — Søren Jensson 101.
 — ætten 92.
 Essendrup, Inger Nilsdr. g. Jens 92.
 — Jens Sørensen 92.
 — Martin Andreas 95.
- Fabritius**, Hans U. W. 99.
 — Karen g. Essendrop 99.
 Fartegn Filippusson 63.
 Fevoll, Anna Andersdr. g. Sandanger 87.
 — Birgita Sevatsdr. g. Skiftun 54, 64.
 — Jone Knutson 85.
 — Magnilda Olavsdr. g. Koll 54, 75.
 — Magnilla Oddsdr. 54.
 — Odd 54.
 — Olav 54, 75.
 — Sevat 54, 64.
 — Siri Oddsdr. 54, 64.
 Filippus Fartegnson 72.
 Finne-Grønn, A. 16.
 — arkivar 78.
 Finnson, Ogmund 72.
 Finnstad, Anne g. Svenneby 102.
 — Maren Arnesdr. 99.
 — Torstein Audunson 99.
 Fiskå, Nils Andersson 77.
 Fister, Brynilda g. Lars 10, 51.
 — Eli Olsdr. g. Hauge 87.
 — Gunnar Osmundson 9.
 — Halldor 9.
 — Jakob Olson 9.
 — Johanna g. Halldor 9.
 — Johannes Jonasson 10, 50.
 — Jonas Johannesson 50, 60.
 — Kari Ormsdr. g. Fuglastein 88.
 — Lars 9.
 — Lars Halldorson 10, 51.

- Fister, Lisbet Johannesdtr. g. Mosnes 50.
 — Malena Johannesdtr. g. Sæbø 51.
 — Malena Knutsdtr. g. Sandanger 87.
 — Malena Ormsdtr. g. Bergeland 56, 88.
 — Malena Svensdtr. g. Bergeland 57, 89.
 — Marita Johannesdtr. g. Skartveit 50.
 — Marita Johannesdtr. g. Halsne 51.
 — Nils 84.
 — Nils Nilsson 84.
 — Ola Ormson 58, 85, 89.
 — Olav Nilsson 85.
 — Orm Olavson 57, 60, 85, 88.
 — Orm Olson 56.
 — Peder Syvertson 77.
 — Rasmus Larsson 9.
 — Siri Eriksdtr. g. Fister 88.
 — Siri Johannesdtr. g. Vignes 51.
 — Siri Svensdtr. g. Fister 85, 89.
 — Siri Svensdtr. g. Sigmundstad 44.
 — Sissel Olsdtr. g. Noreim 87.
 — Sofie Olsdtr. g. Ålgård 88.
 — Sven Svensen 44, 45, 77, 85, 86, 88, 89.
- Flemming, øtten 61.
 Flor, Jens Lorentz 93.
 Fontaine, Madelaine g. Racine 29.
 Fosen, Gudmund Toresen 48, 56, 59, 80, 81.
 — Kari g. Aukland 56, 81.
 — Marit g. Håland 80.
 — Marita g. Lovra 49, 81.
 — Siri g. Morsing 57, 59, 81.
 — Tore Gudmundson 80.
- Foss, Jon Person 57, 60.
 — Olav Bjørnson 57, 60, 85.
 — Peder Tormodsen 84.
 — Tormod Olavson 54, 84.
- Fosse, Rachel g. Berentsen 20, 32.
 Fredrik II 123.
 — Fartegnson 72.
 Fredrikson, Tord 72
 Fretheim, Håkon Phillip 41.
 — Ruth g. Meyer 41.
 From, Inger Malene g. Wesseltuft 106.
 — Ulrich Frederich 106.
 Frost, Marie g. Sæborg 106.
 Fuglastein, Johannes Osmundson 82.
 — Olav Knutson 88.
 — Olav Svenson 88.
 — Sven Olson 82.
- Furre, Hans Kristofferson 67.
 — Sissela g. Hans Kristofferson 67.
 — Torborg g. Skjelsnes 59, 67
- Få, Johannes Eivindson 65.
 — Margrete g. Kingestad 89.
- Gabriel Christiansen 94, 103.
 Gabrielsen, Hans 78.
- Galtung, Johan Lauritsson 66.
 — Karen g. Jørstad 66.
 — Lauritz Johannesson 66.
 — Magdalena g. Gotskalk Samsonson 66.
- Galtæger, Olav 53.
 Gehrman, Carl-Erik 38.
 Gile, Arne Helgeson 100.
 — Helge Arneson 100.
 — Helge Olson 100.
 — Maren g. Helge Arneson 100.
- Giske, Håkon Sigurdson 72.
 Gismarvik, Gudmund 80.
 Gjerlæw, domprost 26.
 Gjertrud Erlingsdtr. g. Rømer 72.
 Gjødten, gullsmed 126.
 Godtzen, Agnete g. Tønder 84.
 — Hartvig 117.
 — Kætten 64.
- Gotskalk Samsonson 66.
 Grau, Jean 29.
 — Marie g. Racine 29.
 Gregersen, Mads 127.
 Gro ved Skolebekken 128.
 Grüner, Karen g. Sundt 37.
 Grøtheim, Endre Endreson 15.
 — Marta Olsdtr. 15.
 — Sissel g. Bergesen 15.
- Gudbrand Alvsen 72.
 Gudrid Fartegnson g. Amundson 63, 65, 73.
 Gunnarson, Holte 63.
 Gunnhild Petersdtr. g. Amundsen 64.
 Guttormson, Jon 111.
 Gyldenstjerne, Nils 61.
 Gyrid Jakobsdtr. g. Mats Fartenson 66.
- Haldor Jonson 72.
 Halsne, Ivar Ivarson 51.
 Hanning, Margrete g. Ørbech 102.
 Hans Gabrielson 78.
 — konge 63.
 — Lauritsson 113.
 Hanson, Bernhard 97.
 — Hans 97.
- Hase, Elisabet g. Jakob Andersson 79.
 — Jakob Andersson 79.
 — Karen g. Hielm 79.
- Haugan, Jørand g. Strand 33.
 Hauge, Anna Odds dtr. g. Fister 57, 60, 85.
 — Ester g. Meyer 42.
 — Gustav Johannes 42.
 — Lisbet Odds dtr. g. Fister 50, 60.
- Hauge, Odd Jonson 50, 57, 60, 62, 83.
 Haugland, Gunnar Arnbjørnson 67.
 Hausken, Johannes 89.
 — Torbjørn 58.
 Hauskje, Anna g. Kingestad 89.

- Hauskje, Ingeborg g. Sandanger 87.
 — Svein Johannesson 87.
 Hauwitz, Peder 102.
 Havtor Jonson 103.
 Hebnes, Kari g. Tøtland 64.
 — Olav Jensson 64.
 — Åge Olavson 64, 75.
 Heiberg, Anders Søffrenson 102.
 Herborg Samsonsdtr. g. Samson Fartegnson 64.
 Hermansen, Bernt 124.
 Hersleb, biskop 93.
 Hetland, Brynilda Torsteinsdtr. 45.
 — Ola Ivarson 45.
 Hielm, Elen Sofie g. Tøtland 11, 69, 79.
 — Hans Jensson 78.
 — Jonas Anton 70, 122.
 — Jonas Jensson 50, 69, 79, 82.
 — Jørgen Jensson 79.
 — Knud 79.
 — Margrete g. Peder Sørensen 79.
 — Marita g. Håland 79, 82.
 — ætten 78.
 Hjellum, John 42.
 Hoffmann, Jakob Sørensen 83.
 Hogganvik, Ingeborg g. Blank 53, 81.
 — Katrine g. Lars Knutson 81.
 — Lars Knutson 53, 80, 81.
 — Malli g. Raunes 81.
 — Marita g. Fosen 49, 81.
 Holm, Peder 128.
 Holst, Amborg Rasmusdtr. g. Jørgen 105.
 — Gert Hansson 93, 101.
 — Hans 101.
 — Inger g. Hans Holst 101.
 — Jørgen Pederson 106.
 — Martha g. Wesseltoft 106.
 — Pauline g. Essendrop 93, 101.
 Holte Gunnarson 63.
 Holtesson, Jon 63.
 Hommelund, Johanne g. Bergesen 15.
 — Jonas Jonson 15.
 — Sissel g. Bergesen 15.
 Hovda, Valentin 87.
 Hvatz, Jakob Tomasson 81.
 Hvide, Sophie g. Vendelbo 61.
 Høg, Nils 128.
 Høines, Anders 91.
 — Håvard 91.
 Hørlich, Peder Henrikson 80.
 Håkon V Magnusson 103.
 — VI 72.
 — Jonson 72.
 Håland, Alv Olavson 65, 84.
 — Berit Olavsdtr. g. Hauge 83.
 — Brynilda g. Aukland 56, 83.
 — Brynilda g. Laland 83.
 — Gudmund Olavson 79, 82.
- Håland, Karen g. Sand 80.
 — Kristoffer K. 90.
 — Lars Olavson 55, 80.
 — Liva Olavsdtr. g. Hoffmann 83.
 — Marita Olavsdtr. g. Barkeland 83.
 — Marita Olavsdtr. 84.
 — Marita Olavsdtr. g. Sandanger 86.
 — Olav Gudmundson 56, 57, 68, 82, 86.
 — Olav Knutson 51, 58, 79.
 — Olav Larsson 80, 81.
 — Sissela Gudmundsdtr. g. Fuglastein 82.
 — Sissela Olavsdtr. g. Foss 84.
 — Sissela Olavsdtr. g. Marvik 83.
 — ætten 79.
- Idken g. Bernt Berntson 128.
 Ile, Gudmund Olson 50, 81.
 — Kirsten Jakobsdtr. g. Lars 84.
 — Lars Gudmundson 84.
 Inga av Varteig 107.
 Ingeberg, Arne Arneson 99.
 Ingeborg Ellingsdtr. g. Håland 65, 84.
 Inger Paulsdtr. g. Holst 101.
 Ingier, Andrea g. Fabritius 99.
 Iver Sørensen 101.
- Jakob Matsson 111.
 Jakobson, Michael 111.
 — Simon 104, 112, 122, 125 fg.
 Jelsa, Lars 57.
 — Sigrid g. Jørstad 59.
 Jens Andersson 64.
 — Jonasson 78, 122.
 — Jørgenson 114.
 — Pederson 90.
 — prest i Stavanger 112.
 Jensen, Hans 97.
 — Marthe Marie g. Bergesen 20, 97, 122.
 — Peter 17, 97.
 — Peter Øllbye 20, 97.
 Jensson, Jonas 78, 105, 111 fg.
 — Nils 64.
 — Olav 64.
 — Peder 55.
 — Samson 64.
 — Skaris 100.
 Jensson, Søren 120, 125, 128.
 Jogrim Audunson 73.
 Johanne Pedersdtr. g. Jakobson 105, 123, 125 fg.
 Johnsen, Astri Mathea g. Pedersen 33.
 Johnsgaard, Gudrun g. Meyer 41.
 — Johannes 41.
 Jon Davidsen 127.
 — Guttormson 111.
 — Halldorson 71.

- Jon Holtesson 63.
 Jonas Jonsson 78, 104, 105, 111 fg.
 Jonasson, Jens 78, 122.
 — Laurits 78, 121.
 Jonson, Amund 63.
 — Eiliv 104.
 — Halldor 72.
 — Havtor 103.
 — Håkon 72.
 — Ulv 72.
 Josteinsson, Arnold 71.
 Jørgen Erikson 78, 114.
 Jørgenson, Jens 114.
 Jørstad, Borgilda g. Tjelmeland 58.
 — Jakob Knutson 66, 67, 84.
 — Lars Asgautson 53, 58, 68.
 — Lars Larsson 58.
 — Larsdtr. g. Byre 59.
 — Larsdtr. g. Raunes 59.
 — Rønnaug g. Røreim 59.
 — Sissela g. Bagge 67.
 Jaabæk, Søren 17.
 Jåtun, Anna Henriksdtr. g. Omund 91.
 — Anna Jonsdtr. g. Henrik 90.
 — Henrik Pedersen 90.
 — Omund Rasmusson 91.
 — Peder Henrikson 90.
 — Peder Olson 90.
- K**aren Nilsdtr. 125 fg.
 Kari Ågesdtr. g. Tøtland 64.
 Karlson, Peder 73.
 Ketilson, Eirik 72.
 Kielland, Alexander L. 103, 117.
 — Hildegard g. Hauge 42.
 — Jacob 117.
 — øtten 64.
 Kilane, Anna Olavsdr. 85.
 Kinckel, Johannes 95.
 Kingestad, Nils Svenson 89.
 Kjeldsen, Anders 74.
 Klaus sagmester 125.
 Kleiveland, Anders Knutson 9.
 — Halldor Andersson 9.
 Kleiveland, Johannes Paulson 44.
 — Knut Andersson 9.
 Knoph, Sophie g. Kraft 101.
 Knut Mikkelsen 111, 114, 116.
 Knutson, Povel 68.
 Kobro, Isak de Lange 98.
 — Thomas Sommer 98.
 Koch, Anna g. Bugge 62.
 — Anna g. Håland 81.
 — Bjørn Jensson 62.
 — Laurentia g. Bjørn 62.
 Kolbjørnsen, Hans 101.
- Kolbjørnsen, Jacob 101.
 — Peder 101.
 Koll, Birgita g. Riskedal 75.
 — Elen g. Bokn 77.
 — Erik Jakobson 54.
 — Halldor 73.
 — Ingeborg g. Fister 77.
 — Jakob 64, 74.
 — Jakob Erikson 75.
 — Johanna Jakobsdtr. 77.
 — Jon 73, 74.
 — Karen g. Farten Matsson 66, 74.
 — Karen g. Leiranger 77.
 — Olav Erikson 75.
 — Peder 74.
 — Peder Erikson 77.
 — Tore Torkellaon 74.
 — Torkell 74.
 — øtten 73.
 Kolstø, maler 98.
 Kraft, Hans 101.
 — Sophie g. Bie 100.
 — Susanne g. Oluf Torsteinson 101.
 Kristi Larsdtr. g. Skadberg 45.
 Kruse, Gabriel 80, 116 fg.
 Kåda, Ingeborg g. Laurits Olavson 55.
 — Kari g. Peder Toreson 55, 67.
 — Klaus Kristofferson 67.
 — Peder Toreson 55, 67.
 Kaas, Jørgen 116, 117.
- L**aland, Rasmus Olson 83.
 Lange, Anna Marie g. Kobro 98.
 Laugaland, Berte Hansdtr. g. Jens 71.
 — Jens 71.
 — Kari Hallwardsdtr. g. Jens 71.
 — Kari Jensdtr. g. Fister 89.
 — Nils Guttormson 89.
 Laurits Jonasson 78, 121.
 Lauritsson, Hans 113.
 Lehne, Anne Bolette g. Paoli 94.
 — Mogens 94.
 Leikvoll, Ivar Rasmusson 91.
 — Svend Bergesen 13.
 Leirang, Laurits Olavson 55, 69.
 — Marit g. Tøtland 56, 59, 69.
 — Peder Olavson 77.
 Lem, Iver Nilsson 78.
 Leth, Povel 120.
 Li, Kristoffer Børgeson 87.
 Lime, Anna g. Ørbech 102.
 Lind, Gabriel Lauritsson 119, 121, 129.
 — Karen Kristensdtr. g. Tollak Olavson 55.
 — Samuel Lauritsson 114, 121.
 Lindtner, Knudhild g. Michaelsen 34.
 Linné, Carl 107, 130.

- Linnæus, Nils Ingemarsson 107.
 Liva Olavsdr. g. Koll 64, 74.
 Loft Ormson 64.
 Losna, Eindride Erlendson 72.
 — Erlend Filippusson 72.
 — Erling Eindrideson 72.
 — Fartegn Filippusson 63, 72, 73.
 — Filippus Erlendson 71.
 — Filippus Fartegnson 72.
 — Fredrik Fartegnson 72.
 — Ingebjerg g. Filippus 71.
 — Margreta g. Arnold Josteinson 71.
 — Samson Filippusson 73.
 Lovra, Brynilda g. Hielm 50, 79.
 — Knut Johannesson 48, 79, 81.
 Lukretia Jørgensdr. g. Simon Ellingson 65.
 Lunde, Tørras Arnbjørnson 67.
 Løwold, Oluf A. 78.
- M**agdalena Nilsdr. g. Nils Jensson 64.
 — Pedersdr. 73.
 — Tomasdr. g. Dagfinnson 114.
 Magnilda Jøgrimsdatter 73.
 — Olavsdr. g. Koll 75.
 Magnus Magnusson 72.
 Makrop, Anna g. Essendrup 92.
 — Boel g. Sander 92.
 — Sander Pederson 92.
 Maren Ottesdr. g. Oluf Torsteinson 102.
 Margrete, dronning 61.
 — Fartensdr. g. Bagge 73.
 — Helmiksdr. g. Simon Jakobson 105.
 — Jørgensdr. g. Jens Jonasson 78.
 — Simonsdr. 105, 112, 122.
 — Svendsdr. 120.
 — Svendsdr. g. Jonas Jensson 78, 121.
 Marita g. Olav Birkeland 65.
 — Ellingsdr. g. Få 65.
 Marthe Lauritsdr. g. Otte Jacobsen 102.
 — Michelsdr. g. Iver Sørensen 101.
 — Øysteinsdr. g. Orloff 104.
 Martin Nilsen 124.
 Marvik, Amund Ormson 84.
 — Anen 83.
 Mats Amundson 65.
 — Fartenson 66.
 — Gregersen 127.
 Matsson, Farten 65.
 — Jakob 111.
 — Tord 65.
 Medelfar, Nils Olufsen 115.
 Meyer, Hans Anton 42.
 — Håkon Fretheim 41.
 — Jens Johnsgaard 42.
 — Johan, professor, 39 fg.
 — Johan 42.
- Meyer, Johan Joachim 41.
 — Kristian 41.
 — Liv Johnsgaard 42.
 — Ole Bergesen 41.
 — Olga-Marie 41.
 — Olga 42.
 — Wilhelmine C. 41.
 — Wollert 41.
 — Wollert Dankertsen 39.
 — Wollert Wesenberg 41.
 Michael Jacobsen 111.
 Michaelsen, M. M. 34.
 — Ragny g. Bergesen 34.
 Michelsen, Gunder 51.
 Middelthon, Cornelius 32.
 Mikkel Nilsson 69, 71.
 Mikkelson, Knut 111, 112, 114, 116.
 Mjøen, Fredrikke g. Jensen 98.
 Mjølhus, Siri Laradr. g. Døvik 44.
 Moe, Oscar Fredrik 35.
 Monsen, Berge 44.
 Morsing, Jens Simonsen 57, 78, 81.
 — Margrete g. Sandanger 57.
 Morup, Ellen g. Taur 117.
 — Morten 117.
 Mosnes, Berge Olson 50.
 Munk, Marthe g. Jacobsen 102.
 Mæle, Brynilda Torsteinsdr. 45.
 — Daniel Asserson 85.
 — Torstein Danielson 45.
 — Udbjerg g. Ullestad 76.
 Møllendal, Guri g. Høines 91.
 — Helene g. Leikvoll 91.
 — Kristine g. Sømme 91.
 — Ola Olsen 15, 90.
 — Oline Oladr. g. Bergesen 15, 91.
 — ætten 90.
 Maartmann, Kathrine g. Moe 35.
 Maartmann-Moe, Erik 35.
 — Knut Fredrik 36.
 — Ragnvald 35.
 — Sigval Bergesen 35.
- N**agel, Dominicus 102.
 Napoleon, keiser, 30.
 Narve Ingvaldson 72.
 Natvig, Ane g. Bergesen 15.
 Nedrebo, Steen Torgersen 91.
 Nelson, Carol g. Bergesen 43.
 Neseim, Anna g. Blank 52.
 — Jens Jonson 86.
 — Margrete g. Olav Lauritsson 52.
 — Olav Lauritsson 52.
 Nessa, Anders Ågeson 64.
 — Kari Ågesdr. g. Tøtland 59.
 — Liva Olavsdr. g. Åge 59.

- Nessa, Margreta g. Venja 83.
 — Åge Olavson 59.
- Nielsen, Bugge 61.
 — Josefina g. Wetteland 34.
 — Yngvar 71.
- Nils Bastiansen 100.
 — Bertelsen 103.
 — Jensson 64.
 — Olufsen 115, 125.
- Nilsen, Martin 124.
- Nilsson, Mats 55.
 — Mikkel 69, 71.
 — Olav 104.
- Noreim, Berte g. Riskedal 77.
 — Birgitta Olavsdr. 58.
 — Bjørn Torleivson 62.
 — Lisbet g. Hauge 60, 62.
 — Olav Larsson 58, 68, 85.
 — Siri Olavsdr. 58.
 — Sissela g. Fister 58, 85.
 — Torborg Olavsdr. 58.
 — Torleiv 62.
 — Torleiv Bjørnson 60, 62.
- Nåden, Erik Andersson 76.
- Nådland, Berge Svenson 89.
 — Brynilda g. Fister 86, 89.
 — Børge Olson 56, 85, 89.
 — Elen Sofie g. Øvrehus 12, 89.
 — Mons Mikkelsen 44.
 — Sissela Johannesdr. g. Berge 89.
 — Sven Svenson 12, 86, 89.
 — Torkell 56, 85.
- Ø**dland, Jacob 68.
- Ogmund Finnson 72.
- Ohnsorg, Hans Chr. 70.
- Olav Amundson 63.
 — Eivindson 74.
 — Jensson 64.
 — Nilsson 104.
- Olavson, Rasmus 81.
 — Tollak 55.
- Olson, Claus 81.
- Oluf Lauritsson 52.
 — Robertsen 128.
 — Torsteinson 100.
- Orloff, Maren g. Ørbech 103, 104.
 — Nikolaus 103, 104.
- Ormsson, Loft 64.
- Osland, Birger 59.
- Otte Jacobsen 102.
- Otto, Alf 16.
 — Fredrik 16.
- Otzen, Maximiliane g. Essendrop 99.
- P**aoli, Gerhard 95.
 — Pascal 94.
- Paoli, Pascal, læge 95.
- Paul Helgeson 100.
- Paul Torsteinson 101.
- Paus, Ludvig Christenson 102.
- Peder Karlson 73.
 — Sørensen 79.
- Pedersen, Absalon 123.
 — Astrid g. Strand 33.
 — Trygve 33.
- Pederson, Christian 103.
 — Jens 90.
- Piil, Anna g. Bugge 61.
 — Kort 61.
- Pioget, Arthur 27.
- Povel Knutson 68.
- Pundsnes, Jon Torsteinson 76.
- R**acine, Caroline 32.
 — Charles Samuel 27, 29.
 — Erik 32.
 — Fredrik 32.
 — Jaque Charles 29.
 — Jean Jaques 29.
 — Marie Margarethe 32.
 — Olga g. Middelthon 32.
 — Rachel g. Bergesen 27, 32.
 — Rosette Uranie 29.
 — søtten 27.
- Ramsfjell, Halldor Knutson 9.
 — Randi g. Halldor 10.
- Ramus, Jonas 101.
- Randa, Gudrun g. Håland 80.
 — Hallvard 80.
 — Malena Olsdr. g. Sven 87.
 — Ola Nilsson 87.
 — Olav Toreson 80.
 — Sven Olson 87.
- Rasmus Olavson 81.
- Rasmussen, Laura g. Racine 32.
- Raud, Jon 108.
- Raunes, Jon Villumson 81.
 — Lisbet Jonsdr. 68.
 — Peder Larsson 59.
 — Villum Jonson 68.
- Ravn, Otto 129.
- Reilstad, Asgaut Olavson 59.
 — Asgaut Olson 59.
- Reimers, Peiter 49, 128.
- Riber, Jens 111.
- Riskedal, Anders Bjørnson 75.
 — Anders Larsson 76, 88.
 — Bjørn Andersson 76.
 — Bjørn Torson 75.
 — Eli Andersdr. g. Fister 77, 88.
 — Ingeleiv g. Steinsland 76.
 — Inger Andersdr. g. Svadberg 77.

- Riskedal, Lars Andersson 77.
 — Malena Andersdtr. 76.
 — Marta Andersdtr. g. Atletveit 77.
 Ristesund, Johannes 25.
 Riveland, Marta Sjursdtr. g. Øvrehus 13.
 — Siri Sæbjørnsdtr. g. Sjur 13.
 — Sjur Larsson 13.
 Roald Amundsen 79, 122.
 Robertsen, Oluf 128.
 Rolfson, Bård 103.
 Rosenau, Anders 128.
 Rosenkilde, ætten 69.
 Rosensværd, ætten 103.
 Rudolf av Neuchâtel 30.
 Ruh, Adelaide g. Bergesen 43.
 — M. P. 43.
 Rømer, Narve Ingvaldson 72.
 — Otte Svaleson 72.
 Rønning, Karen g. Schenck 98.
 Rørby, Nils Jensen 106.
 Rørbye, Inger g. Sæborg 95, 106.
 — John 106.
 Røreim, Jon Gunnarson 59.
- S**amson Fartenson 66.
 — Filippusson 73.
 — Jenson 64.
 Samsonson, Gotskalk 66.
 Sand, Henrik Pedersen 80.
 — Peder Pedersen 80.
 Sandanger, Anna g. Byre 86.
 — Eli g. Breivik 86.
 — Lars Bjørnson 57.
 — Malena Olsdtr. 87.
 — Margrete Olsdtr. 86.
 — Margrete Jonasdtr. g. Ola 86.
 — Marta g. Neseim 86.
 — Ola Olson 12, 82, 86, 87.
 — Orm Olson 87.
 — Siri Olsdtr. g. Øvrehus 12, 86.
 — Sofia Olsdtr. g. Li 87.
 Sande, Laurits 53.
 Sandven, Herborg g. Johannes Valen 66.
 Sandviken, Ola Anenson 57.
 — Sjøvat Sjøvatson 56.
 Schee, Jørgen Simonson 105, 130.
 Schenck, Charlotte g. Essendrop 98.
 — Johan 98.
 Schive, Karen Tornsdtr. 67.
 — Kirsten g. Nilsson 69, 71.
 Schnitler, Abel Margrete g. Essendrop 93.
 Schoubye, Anders Jenson 92.
 — Maren g. Willumson 92.
 Schriver, kjøpmann 95.
 Schwaab, Susanne g. Grau 29.
 Sedberg, Anna g. Ullestad 76.
- Seeblad, Helle g. From 106.
 Seehuusen, ætten 64.
 Segedal, Peder Olson 13.
 Sigmundstad, Jonas Halldorson 44.
 — Knut Villumson 77.
 — Siri Svensdtr. g. Jonas 44.
 Simon Ellingson 65.
 — Jakobson 104, 112, 122, 125 fg.
 Simonson, Elling 65, 84.
 Siri Lauritsdtr. g. Ullestad 76.
 Sissela Jakobsdtr. g. Farten Valen 66.
 — Tomasdtr. g. Furre 67.
 Skabo, Karen Nilsdtr. 125.
 — Nils 127.
 Skadberg, Erik Halldorson 45.
 — Kristi Larsdtr. g. Erik 45.
 Skaga, Mats Fartenson 66.
 Skandelborg, Nils 52.
 Skanke, Anders Lauritsson 104.
 — Anna Andersdtr. g. Ø. Nilsson 104.
 — Guri Lauritsdtr. g. Anders 104.
 Skaris Jenson 100.
 Skartveit, Ola 50.
 — Stein 50.
 Skeie, Sven Olavson 88.
 — Sven Svenson 50.
 Skiftun, Ingrid Ormsdtr. g. Simonson 65.
 — Orm Olavson 54, 64.
 — Tor 78.
 Skikelstrand, Brynilda g. Ile 50, 82.
 — Åsmund 50, 59, 82.
 Skjelsnes, Asgaut Larsson 59.
 — Truls Nilsson 59.
 — Åsa Trulsdtr. g. Asgaut 59.
 Skår, Elling Olson 13.
 Smith, Michael Philipson 69, 70, 79.
 — ætten 64.
 Smør, Bodil Svalesdtr. g. Karlson 73.
 Sofie Danielsdtr. g. Gabrielson 78.
 Sollied, P. S. 100.
 Steinnes, Asgaut 52, 63, 67, 74.
 — Hans Hallvardson 65.
 — Henrik Pederson 65.
 — ætten 59.
 Steinsland, Lars Åsulvson 76.
 — Åsulv Lauritsson 76.
 Stokka, Astrid g. Tørsdal 51.
 — Brynilda g. Johannes 49.
 — Eli Johannesdtr. 51.
 — Johannes Åsmundson 49.
 — Jonas Johannesson 53.
 — Kari g. Vormestrand 51.
 — Knut 49.
 — ætten 49.
 — Åsmund Gudmundson 69, 83.
 Stokkedal, Ola Johannesson 50.
 Strand, Jorunn Marie 33.

- Strand, Knut Madsen 33.**
 — Mads Knutsen 33.
 — Rachel Racine 33.
Stub, Cathrine g. Torsteinson 101.
 — Kjeld 101.
Styhr, Gjertrud g. Essendrop 93.
Sundt, Chr. G. 37.
 — Chr. P. 37.
Susanna Gabrielsdr. g. Essendrop 103.
Svadberg, Rasmus Jonson 77.
 — Rasmus Nilsson 77.
Svale, Mats Olsen 113.
Svedstrup, Inger g. Rørby 106.
Sveinsvoll, Lisbet g. Jåtun 90.
 — Truls Endreson 90.
Svell, Else Marie g. Essendrop 93.
Sven Hanssen 120.
Svendsen, Eivind 13.
Svenneby, Arne Kolbjørnson 102.
Svensen, Sven 13.
Svenson, Jørgen 111.
 — Sven 68.
Sæbø, Jakob Guttormson 51.
Søeborg, Martha g. Essendrop 95, 106.
 — Peder 95, 106.
 — Peter 106.
Søfren Jensson 120, 125, 128.
 — amed 128.
Sømme, Anders 91.
Sømme, Ingerid g. Bergesen 37.
 — Jacob Dybwad 37.
Sørensen, Helene Sofie g. Sømme 37.
Sørensen, Iver 101.
 — Jon 54, 84.
 — Peder 79.

Talje, Sissela g. Bjøreim 52.
Tanche, Dorothea g. Reilstad 59.
Tasta, Elias Svenson 13.
 — Halldor Bergesen 13.
 — Helena Pedersdr. g. Halldor 13.
Taur, Jens 117.
Tjelmeland, Rasmus Gunnarson 58.
Tjentland, Anders Andersson 76.
Tjul, Valentin Bergeson 69.
Tomas Christensen 67.
Tord Fredrikson 72.
 — Matsson 65.
Tordson, Olav 65.
Torfeus, Tormod 78.
Torkel, murmester 126.
Torstein Otteson 52.
Torsteinson, Kolbjørn 100.
 — Oluf 100, 101.
 — Paul 101.
Trandum, Hallstein Erikson 101.

Trandum, Inger g. Torsteinson 101.
 — Åse g. Hallstein 101.
Trane, Christen Christenson 64.
 — Kristen 128.
Tønder, A. M. g. Ile 84.
 — Fredrik Pederson 84.
 — Peder 84.
Tørsdal, Olav Gunnarson 51.
Tøtland, Berge Bergeson 10, 56, 59, 69, 70, 79.
 — Brynilda Bergesdr. g. Øvrehus 11, 71.
 — Ingeborg Jonsdr. g. Håland 55, 80.
 — Jon 54.
 — Jon Jonson 57, 59, 64.
 — Jon Olavson 54, 55, 80.
 — Jon Ågeson 56, 59, 69.
 — Jonas Bergeson 70.
 — Jone Knutsen 85.
 — Kari g. Foss 57, 60.
 — Liva Jonsdr. g. Skikelstrand 50, 59.
 — Marit Ingebretsdtr. g. Jon 55.
 — Marta g. Ohnsorg 70.
 — Åge Jonson 51, 59, 81.
Tøtlandsvik, Jone Jonson 44.

Ullestad, Daniel Andersson 76.
 — Siri g. Daniel 76.
Ulv Jonson 72.
Undena g. Fredrik Fartegnsen 72.
Urbye, statsråd 71.
Utsola, Kari g. Øksnevad 83.

Vadla, Johannes Jonson 58.
 — Jone Jonson 57, 60.
 — Siri g. Jone 60.
Valen, Birgita g. Aubø 67.
 — Farten Olavson 66.
 — Jakob Bergeson 71.
 — Karen Lauritsdr. g. Jørstad 66.
 — Laurits Johannesson 66.
 — Magdalena Lauritsdr. g. Gotskalk 66.
Valentinsen, øtten 69.
Wallem, øtten 76.
Vanvik, Birgitte g. Jørstad 58.
 — Hadle Torbjørnson 58.
Vareberg, Tollak 54.
Vatland, Olav Ormson 84.
Velde, Laurits O. 53.
Welhaven, J. E. 14.
Vendel, Anne Sofie g. Tøtland 70.
Vendelbo, Ingeborg g. Bugge 61.
 — Peder 61.
Venja, Jonas Gudmundson 83.
Wesenberg, Christiane g. Meyer 39.
Weanea, Anna g. Racine 32.
Wesseltoft, Maren g. Brodersonius 107.

- Wesseltoft, Marthe g. Rørbye 106.
 — Simon Jørgenson 106.
 — Simon Simonson 106.
 — ætten 104, 130.
- Wetteland, Christoffer 34.
 — Ingerid g. Bergesen 34.
- Wexels, kammerråd 99.
- Vidvei, Johannes Jakobson 77.
- Wiesener, A. M. 62.
- Vignes, Ola Olson 51.
- Vilhjelm 55.
- Willumson, Ole 92.
- Winter-Hjelm, ætten 79, 122.
- Viste, Guri Jonsdr. g. Bø 90.
- Wold, Barbara g. Schoubye 92.
- Voll, Berta Larsdr. g. Erik 51.
 — Erik Johannesson 51.
- Vormestrand, Ola 51.
- Wulff-Pedersen, Chr. G. 39.
 — Emil 39.
 — Inger 39.
 — Lajla 39.
 — Unni 39.
- van Wærdt, Fredrik 92.
- Z**etlitz, ætten 64.
- Øksnevad, Ola Monsson 83.
- Økstra, Anders Svenson 89.
- Øllbye, Else g. Lars 97.
 — Lars Pedersen 97.
- Ørbech, Anna Hansdr. g. Hauwitz 102.
 — Berte Ottesdr. g. Christiansen 94, 103.
 — Ellen Hansdr. g. Søffrenson 102.
 — Hans Hansson 102.
 — Hans Jensson 102.
 — Jens Hansson 102.
 — Jens Sørenson 102.
- Ørbech, Kirsten Hansdr. g. Paus 102.
 — Maren Hansdr. g. Nagel 102.
 — Marte Ottesdr. g. Bull 103.
 — Otto Hansson 103, 104.
 — ætten 103.
- Østerhus, Johannes 60.
- Østraat, Søren M. 88.
- Øverland, ætten 75.
- Øvrehus, Berge Halldorson 12, 86, 89.
 — Brynilda Bergesdr. 13.
 — Brynilda Halldorsdr. 44.
 — Elen Sofie g. Kleiveland 44.
 — Eli Bergesdr. g. Nådland 44.
 — Halldor Bergesen 13.
 — Halldor Halldorson 44.
 — Halldor Larsson 11, 71.
 — Johanna Larsdr. g. Hetland 45.
 — Jonas Bergesen 12, 13.
 — Jonas Jonason 13.
 — Lars Halldorson 44, 89.
 — Margrete Bergesdr. g. Segedal 13.
 — Siri Bergesdr. g. Skår 13.
 — Siri Jonasdr. g. Byre 13.
 — Siri Larsdr. g. Fister 44, 45, 89.
 — Svend Bergesen 13.
- Øye, Erik 76.
 — Guri Torjusdr. g. Tollak 55.
 — Malena Nilsdr. g. Riskedal 76.
 — Nils Åmundson 57, 76.
 — Tollak Tollakson 54.
 — Åmund Erikson 76.
- Øystein Bårdson 103.
 — Nilsson 104.
- Øyulv N. 116.
- A**lborg, Maren g. Stub 101.
 Algård, Ola Ormson 88.
 Åste Skarisdr. g. Arneberg 100.

KILDER

Som kilder til denne ættebok er først og fremst benyttet de av konsul Sigval Bergesen tidligere utgivne stamtavler (1917 og 1924). Oplysningene om ættens agnatiske linje er supplert ved arkivundersøkelser og ellers ført frem til dato (1943). Det som er meddelt om familien Racine skyldes Sigval Bergesen O. S. (IX 1), som har samlet stoffet under sitt studieophold i Neuchâtel, Sveits.

Oplysningene om de kognatiske linjer i Ryfylke skyldes dels egne arkivundersøkelser, dels skibsreder Jacob Odland i Hauge-sund, som med stor beredvillighet har stillet til rådighet sine arkiv-avskrifter vedkommende ættene i indre Ryfylke. Såvel hr. Odland som hr. riksarkivar dr. Asgaut Steinnes, som begge tilhører flere av disse Ryfylke-ætter, har gjennomgått manuskriptet for disse ætters vedkommende og gitt mange verdifulle råd, hvorfor jeg er dem stor takk skyldig.

Også arkivar Finne-Grønn har velvilligst gjennomlest manuskriptet, og for hans råd bringer jeg ham min beste takk.

Av trykte kilder er — foruten de som er henvist til i selve teksten — bl. a. benyttet: Magnus Våge: «Ryfylkeætter», i Rogaland Historielags årsskrift 1942. Asgaut Steinnes: Koll-ætti i Ryfylke. Anton Espeland: Losna-ætten. Norsk Slektshistorisk Tidsskrift.

Oplysningene om ætten Essendrop er vesentlig hentet fra arkivar Thomles artikkel «Familien Essendrop i Norge» i Norsk Tidsskrift for Genealogi bind I.

Kilde for ætten Arneberg er arkivar Finne-Grønns opplysninger i Norsk Slektshistorisk Tidsskrift bind VIII og redaktør P. R. Sollieds undersøkelser i samme tidsskrift bind IX.

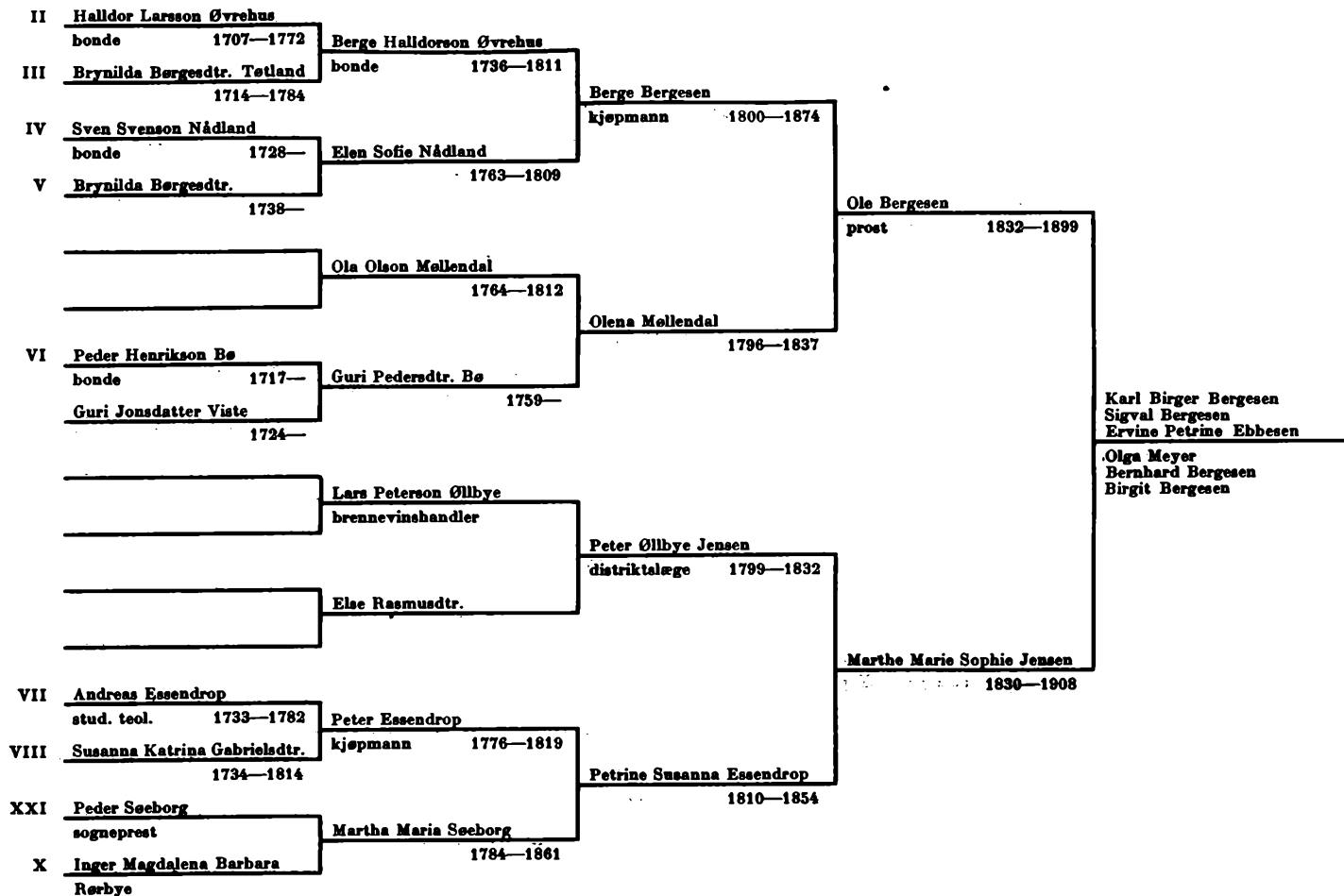
O. A.

24 ÆTTETAVLER

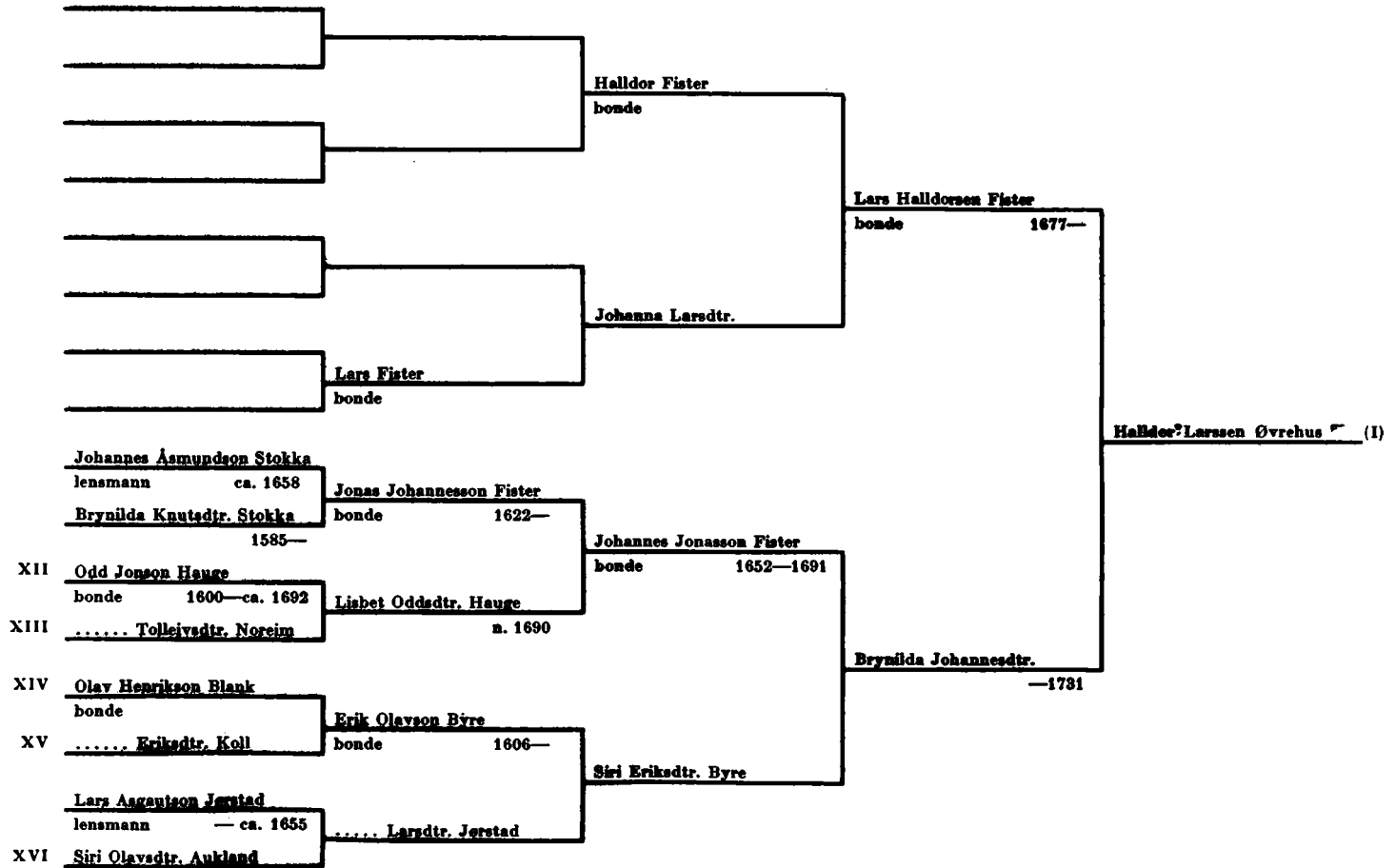
OVER PROST OLE BERGESENS BARNS AGNATISKE OG KOGNATISKE AVSTAMNING

Av de 137 menn blandt prost Ole Bergesens barns forfedre, som er medtatt i efterfølgende ættetavler, er 80 bønder eller jordeiere, derav 16 lensmenn, 22 embedsmenn, derav 15 prester, 15 «av våpen» (adelsmenn), 5 kjøpmenn, 2 skibsredere, 3 håndverkere, 1 skipper og 9 av ukjent livsstilling.

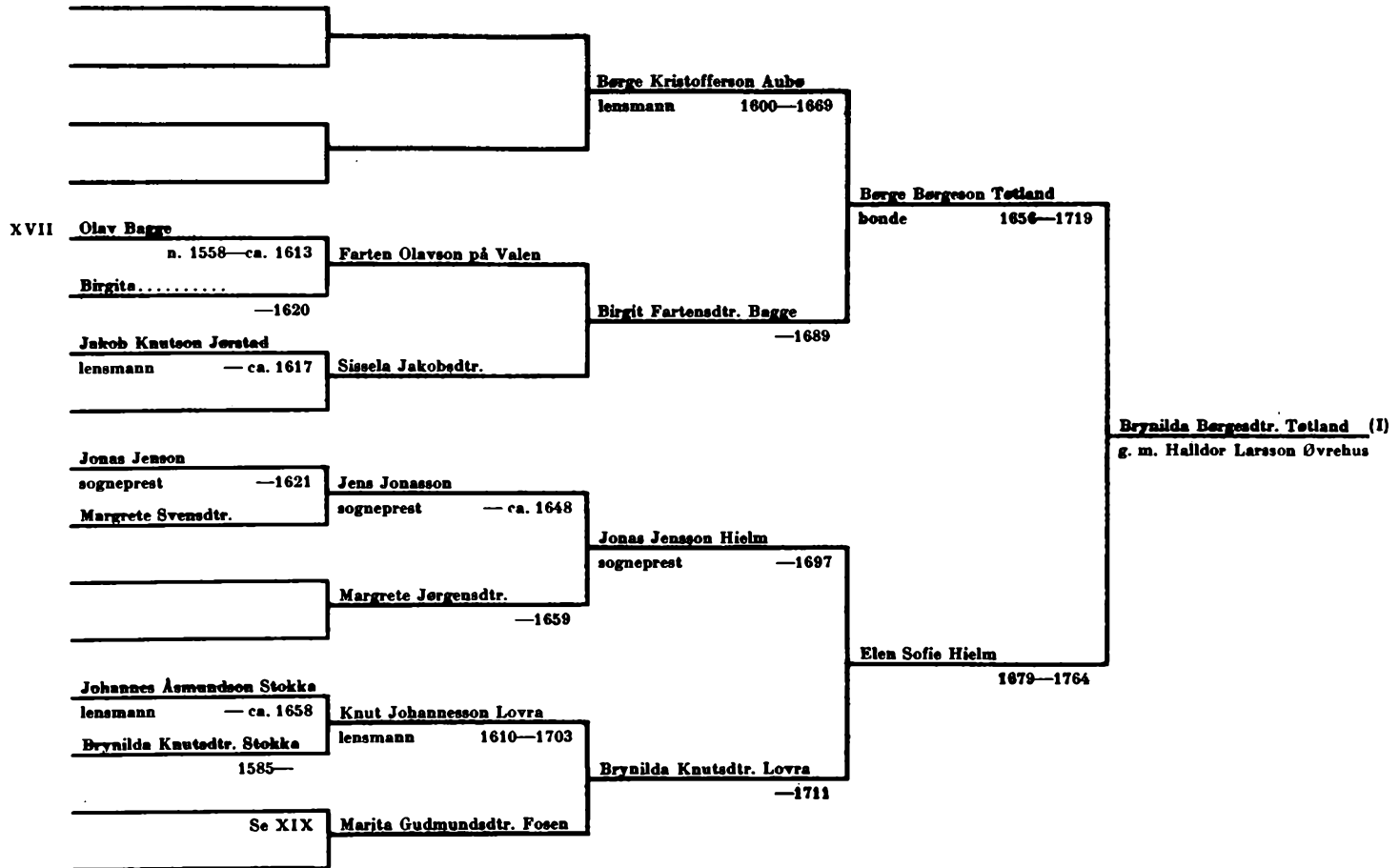
TAVLE I

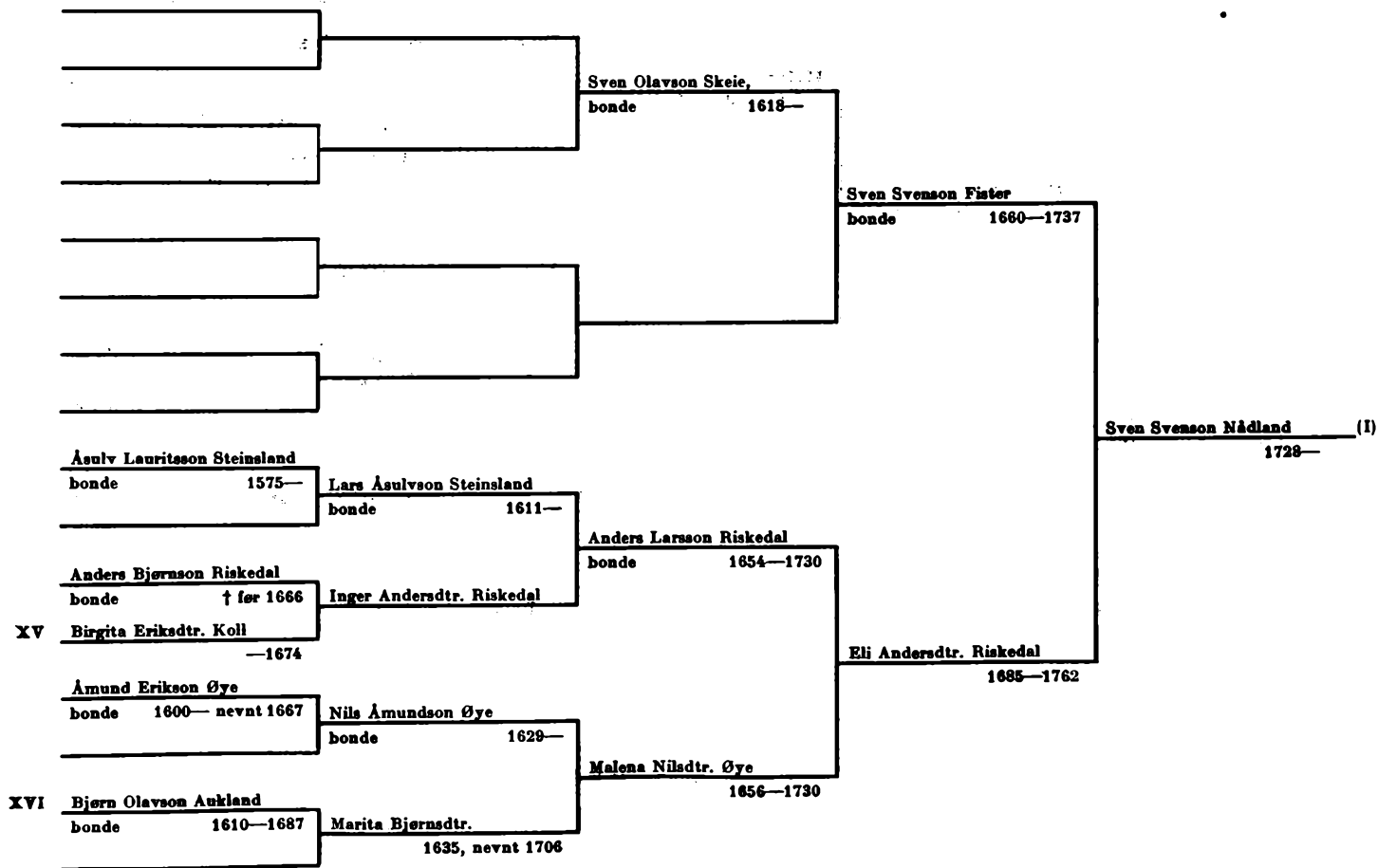
TAVLE II

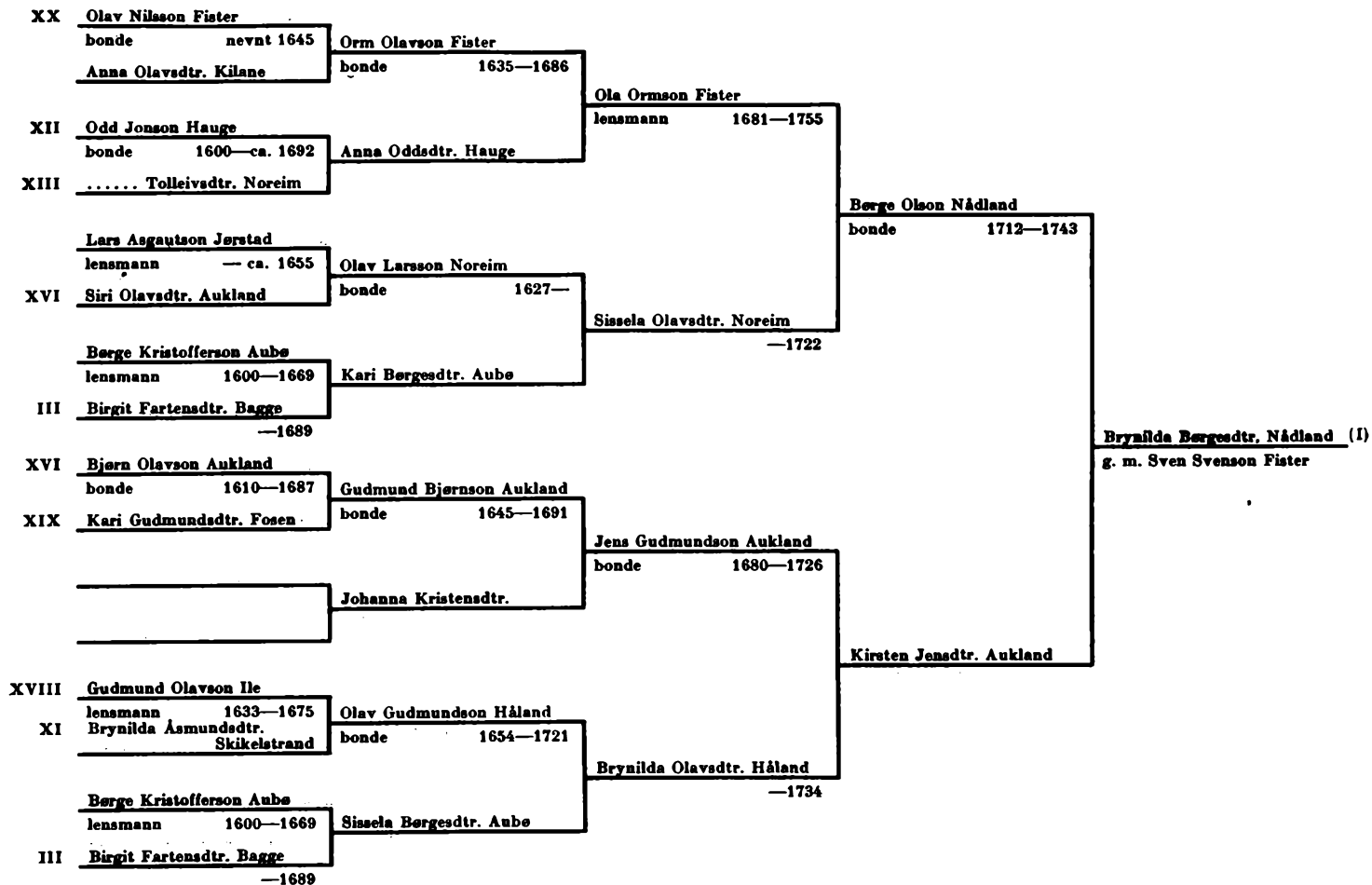
TAVLE III

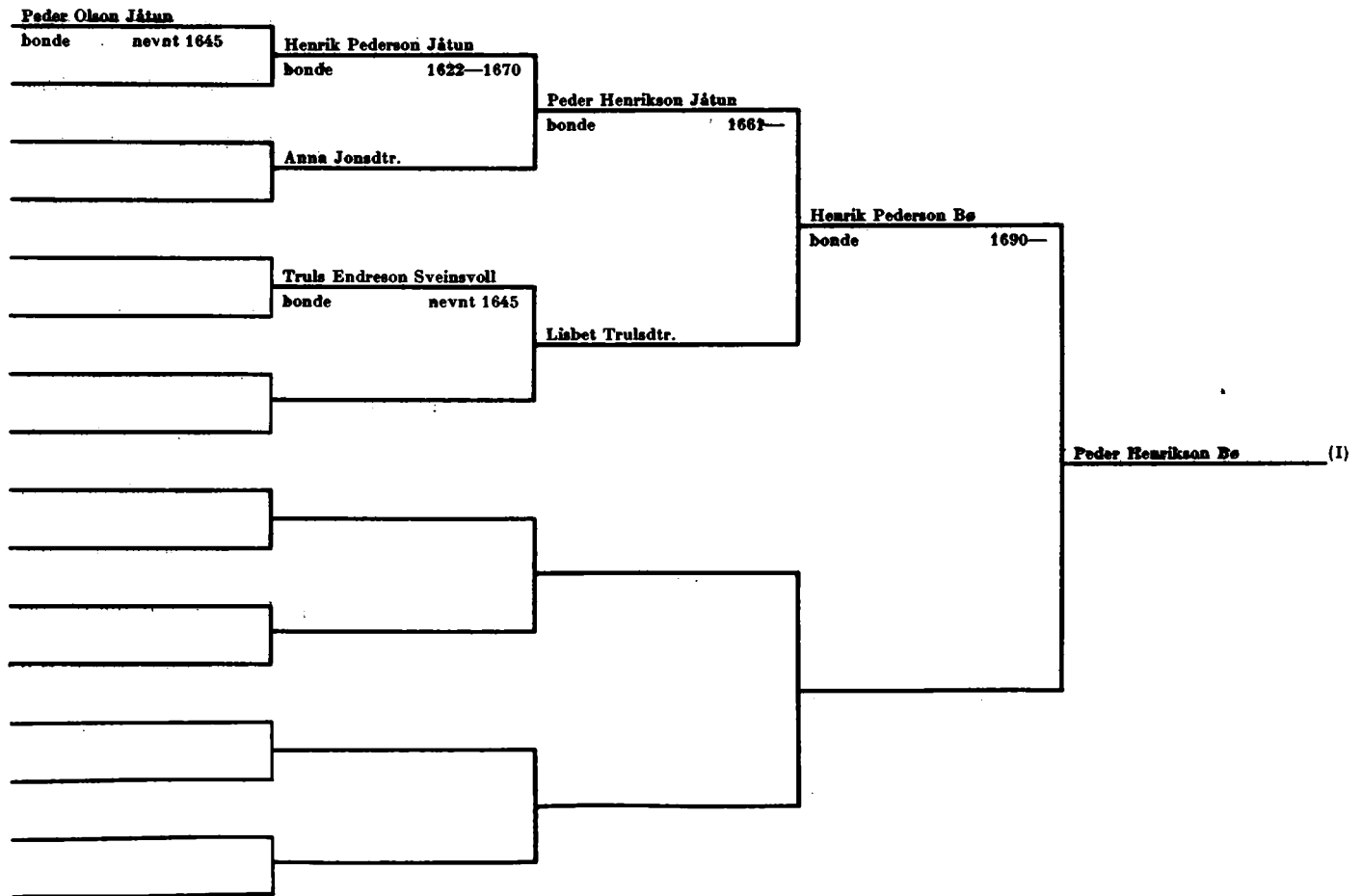
TAVLE IV

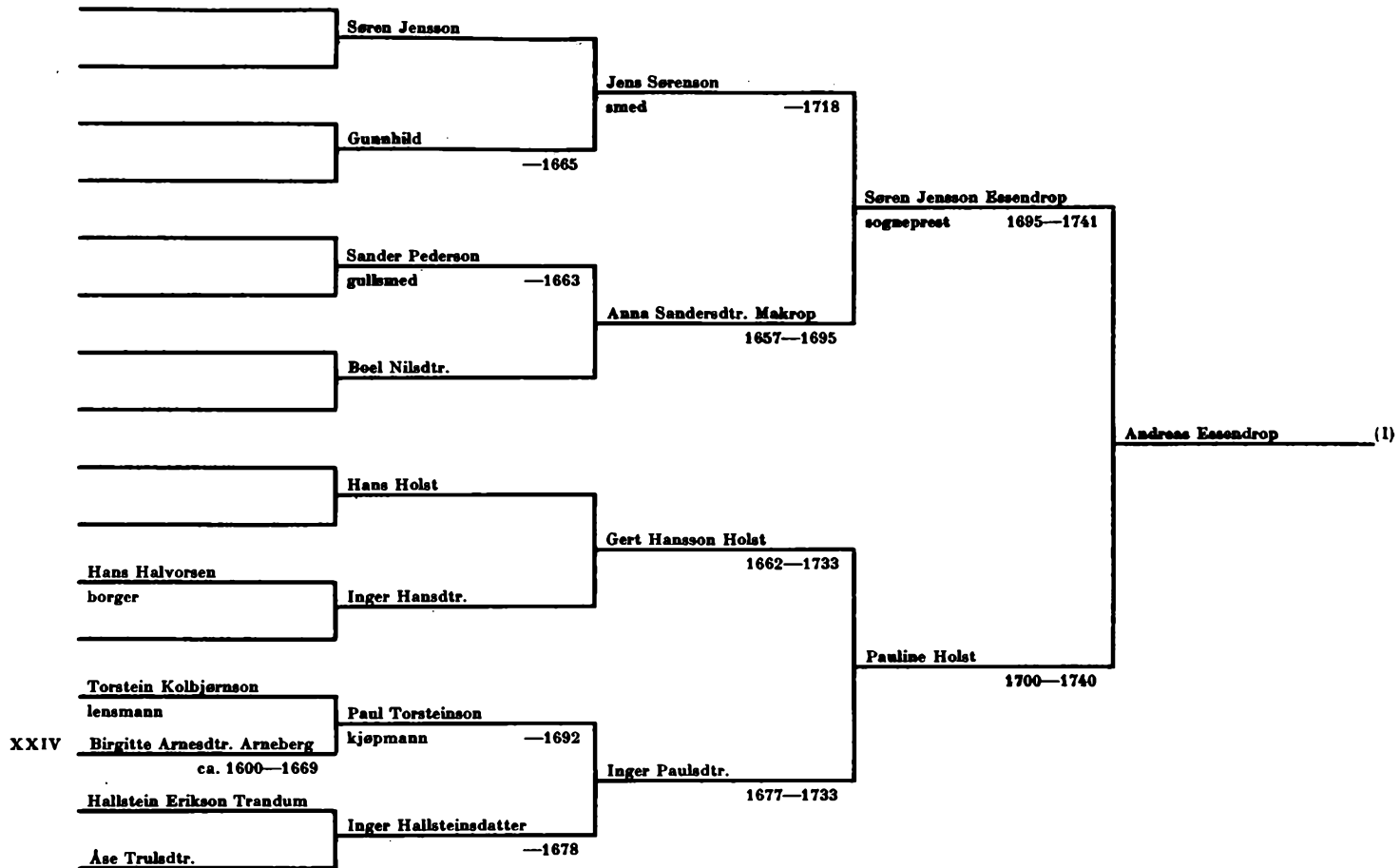
TAVLE V

TAVLE VI

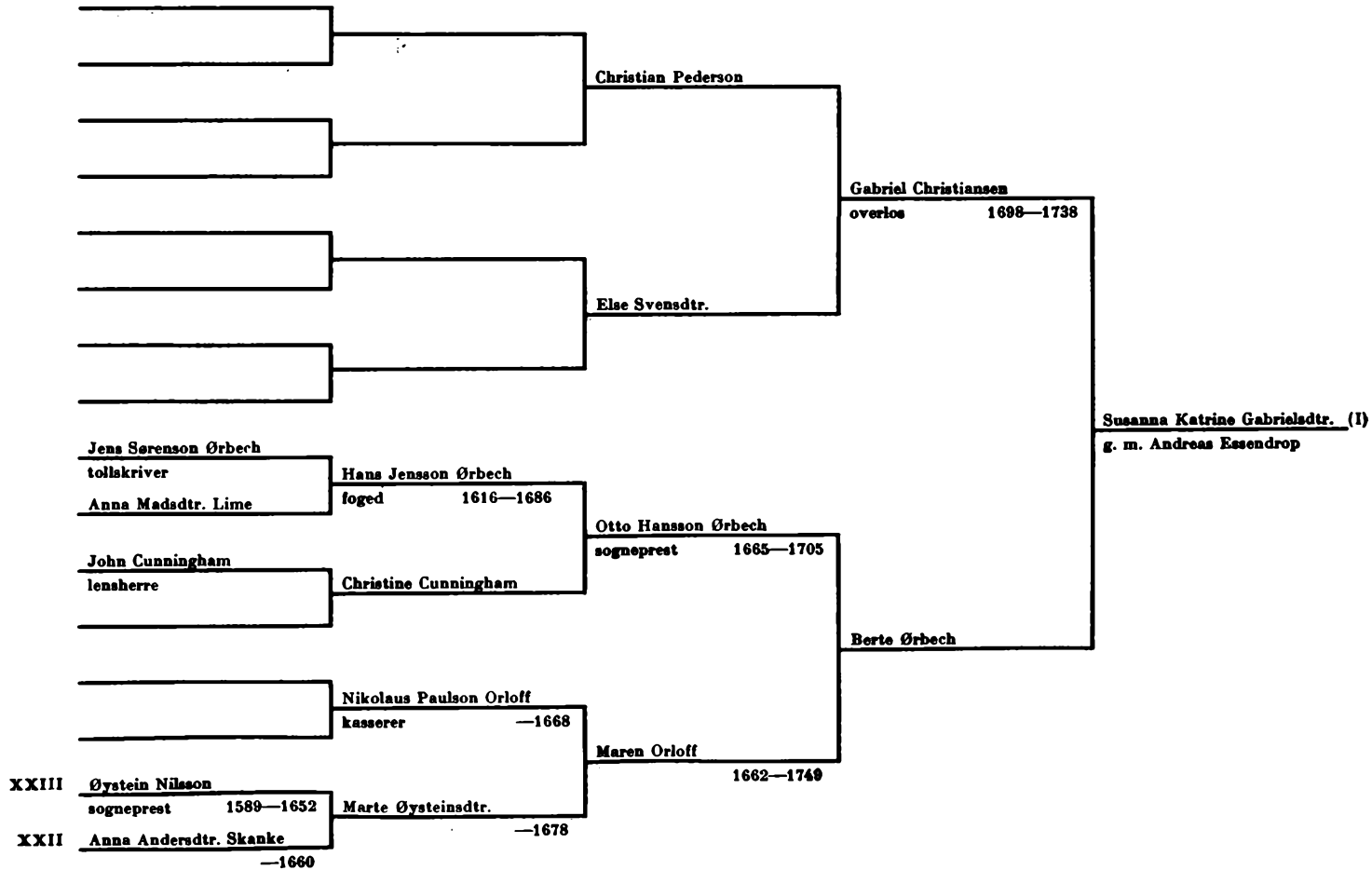

TAVLE VII

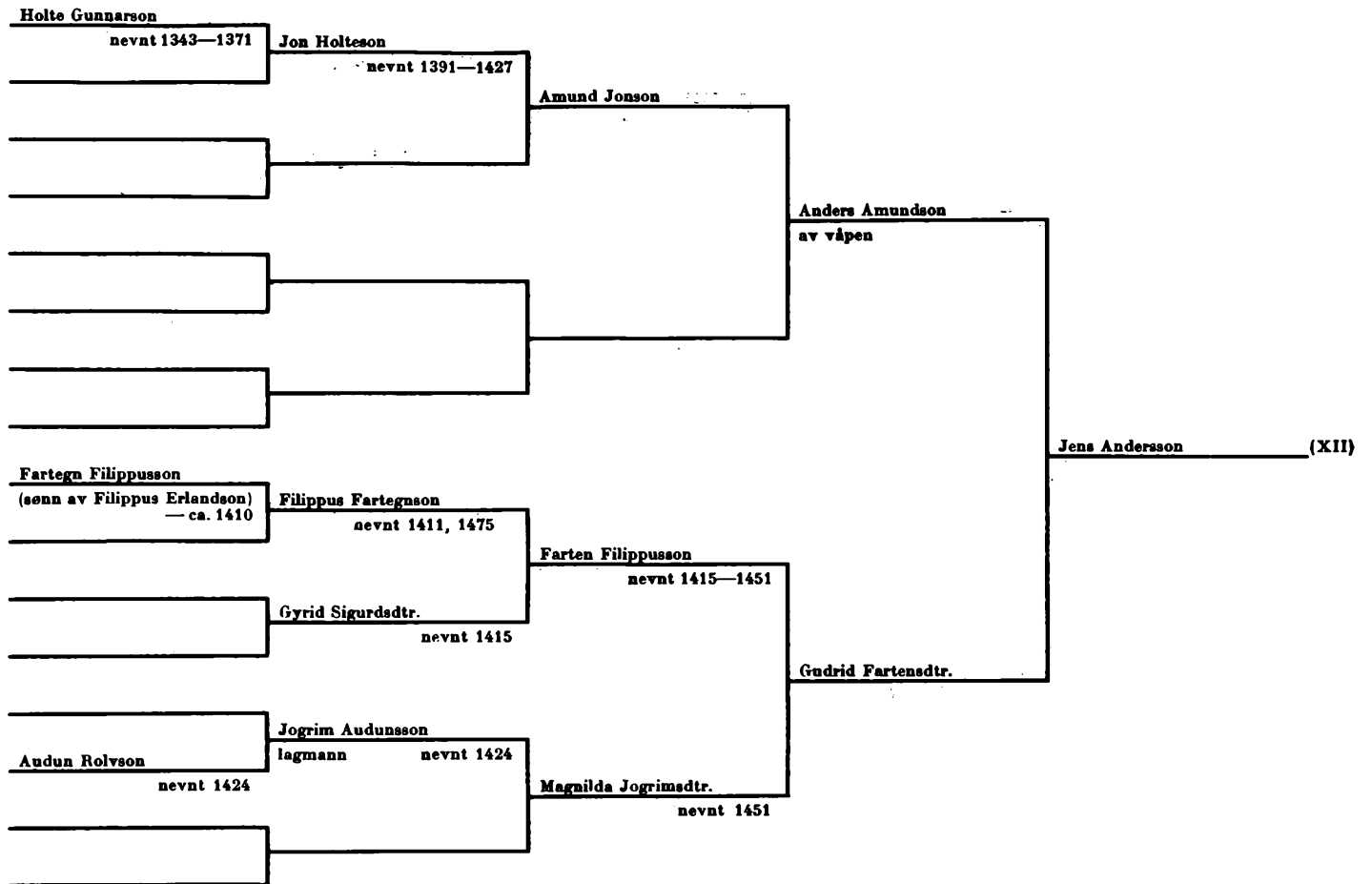

XXIV

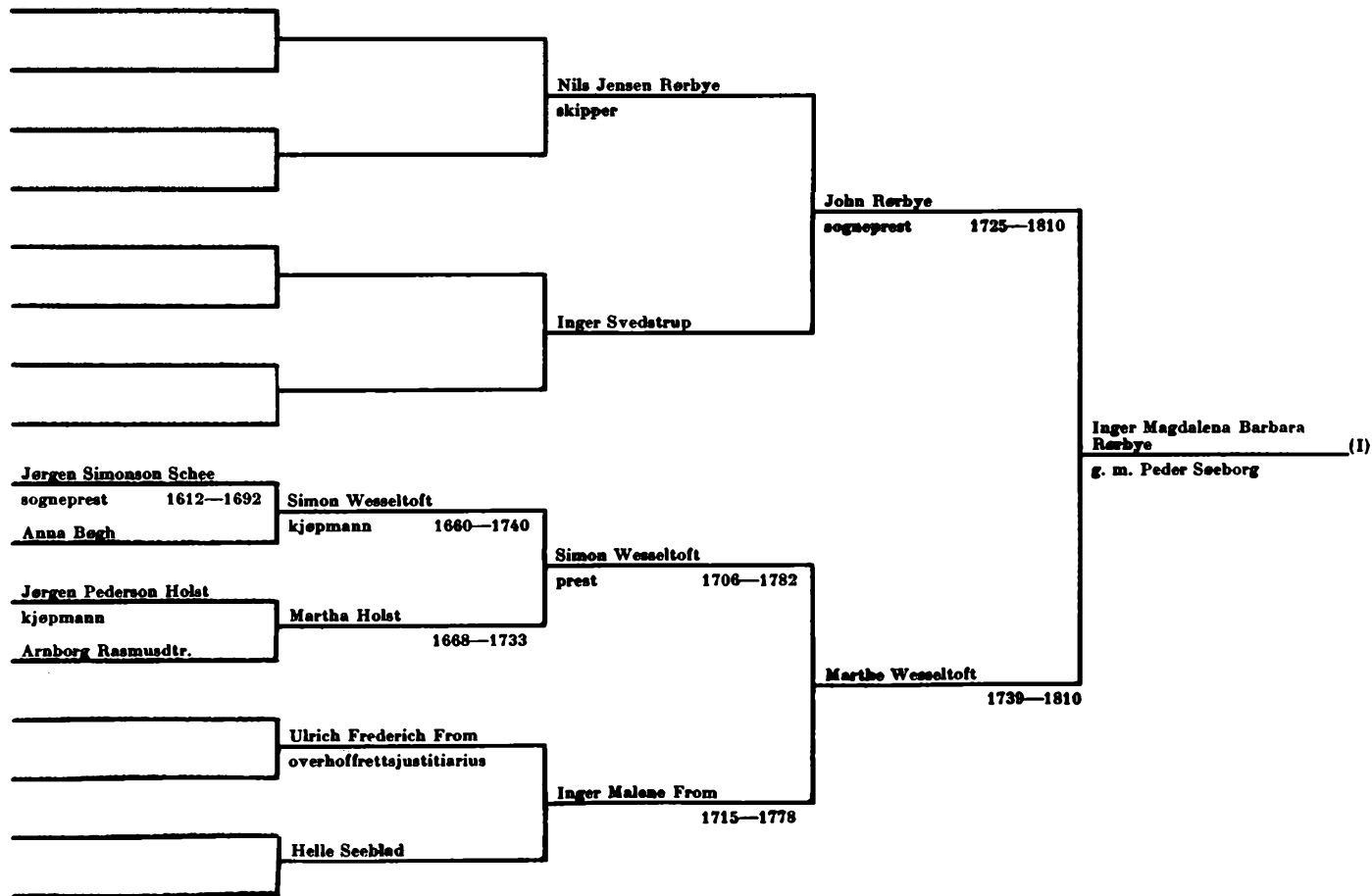
TAVLE VIII

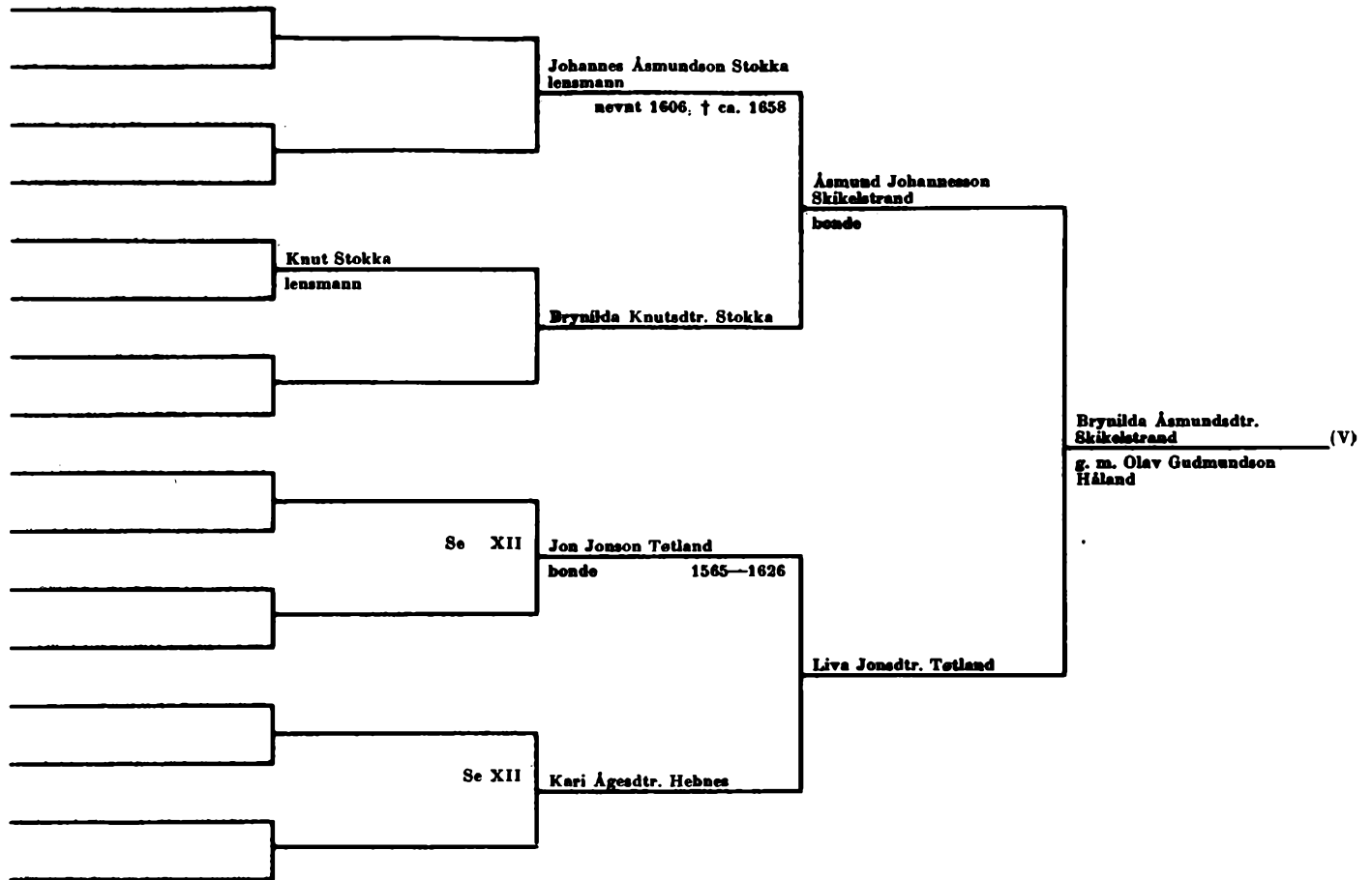
TAVLE IX

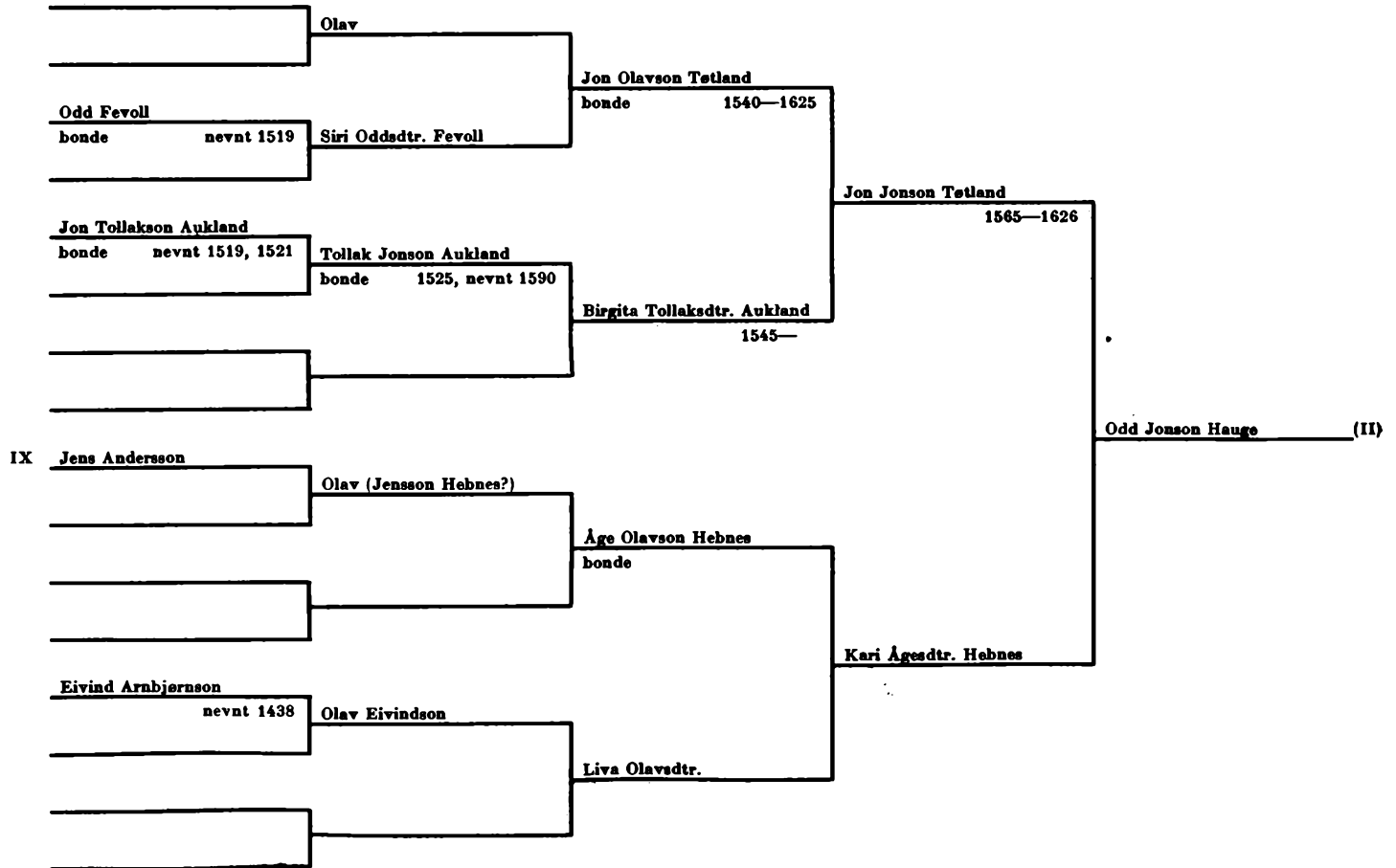
TAVLE X

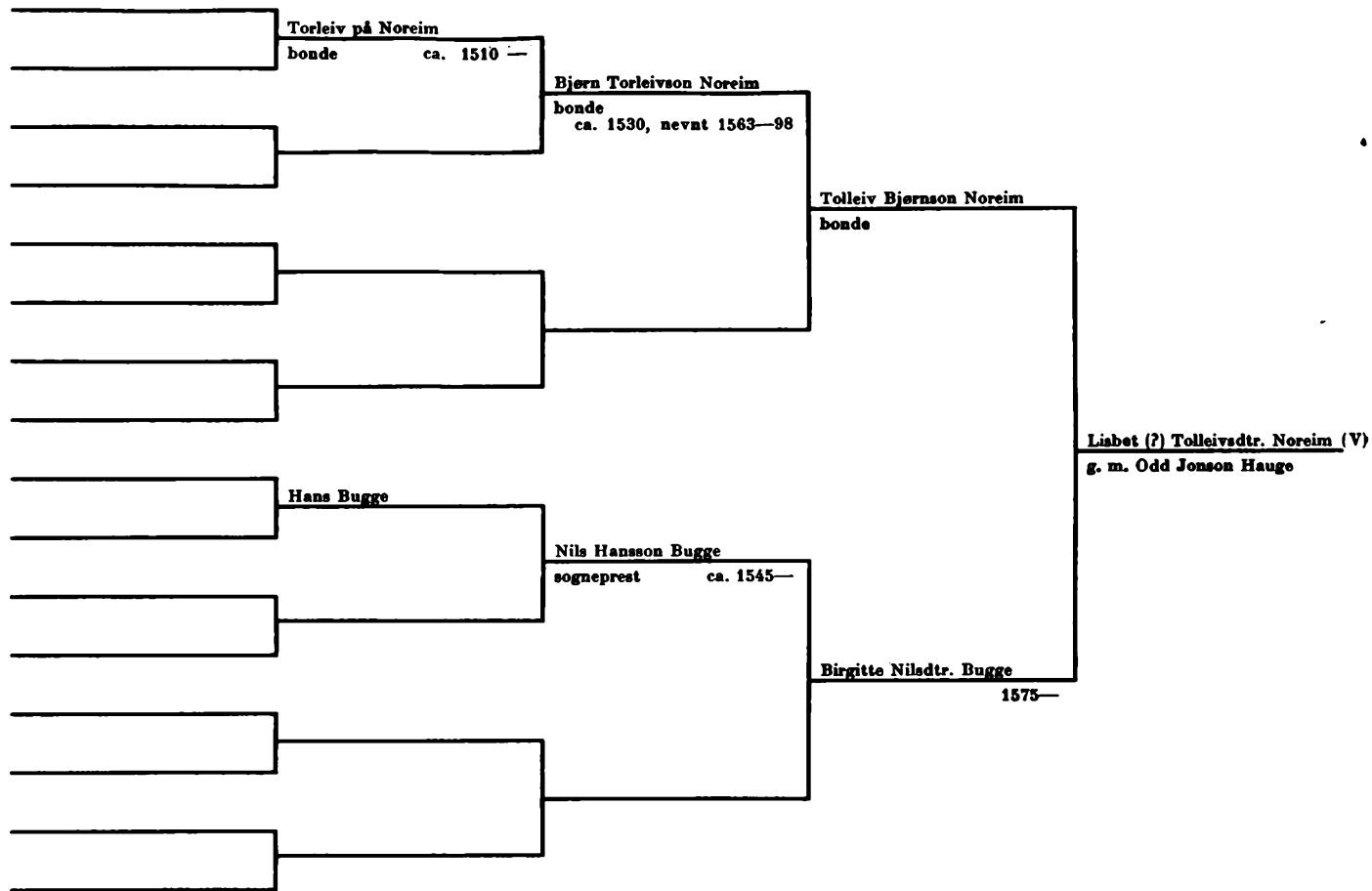
TAVLE XI

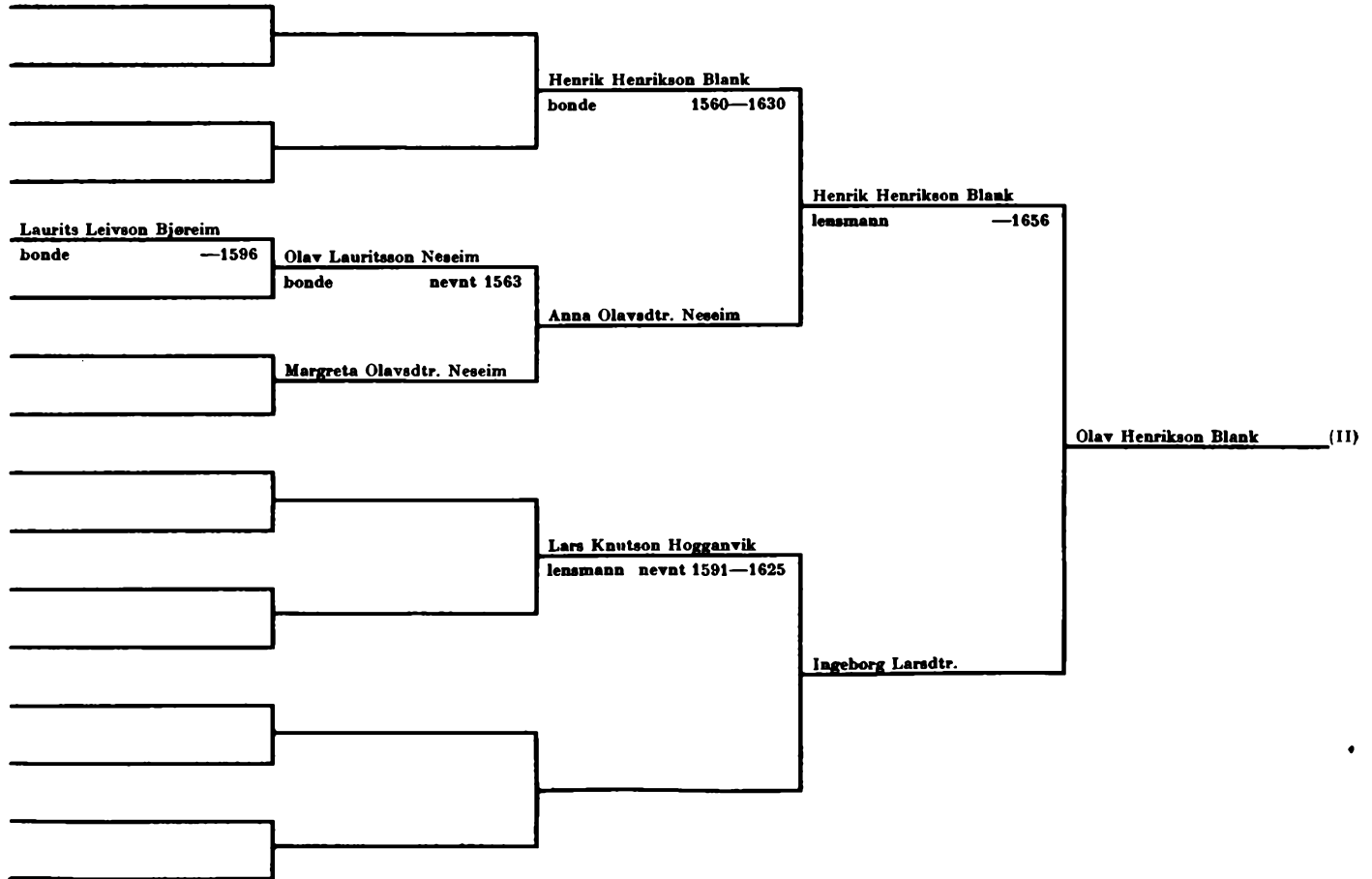
TAVLE XII

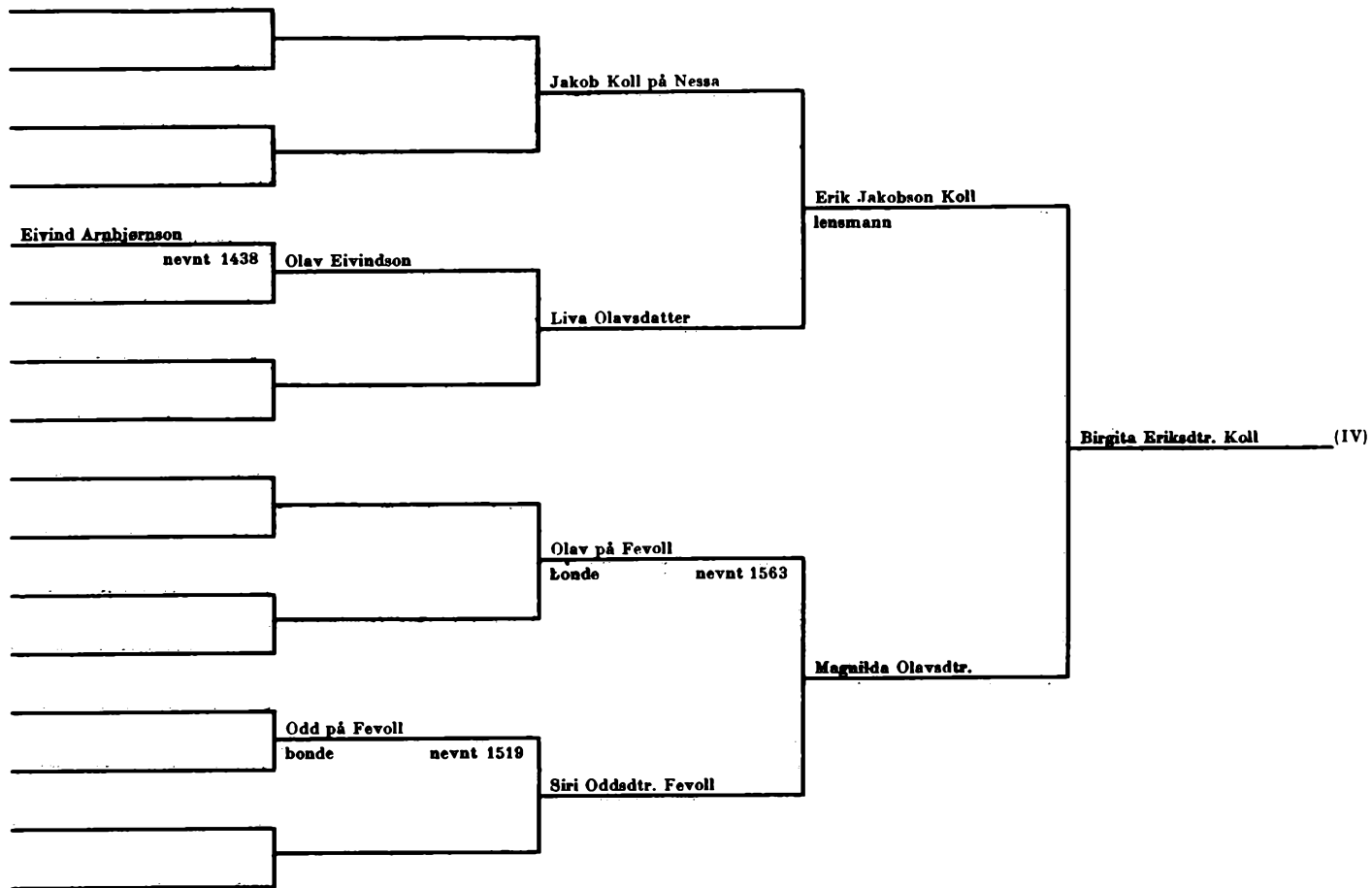
TAVLE XIII

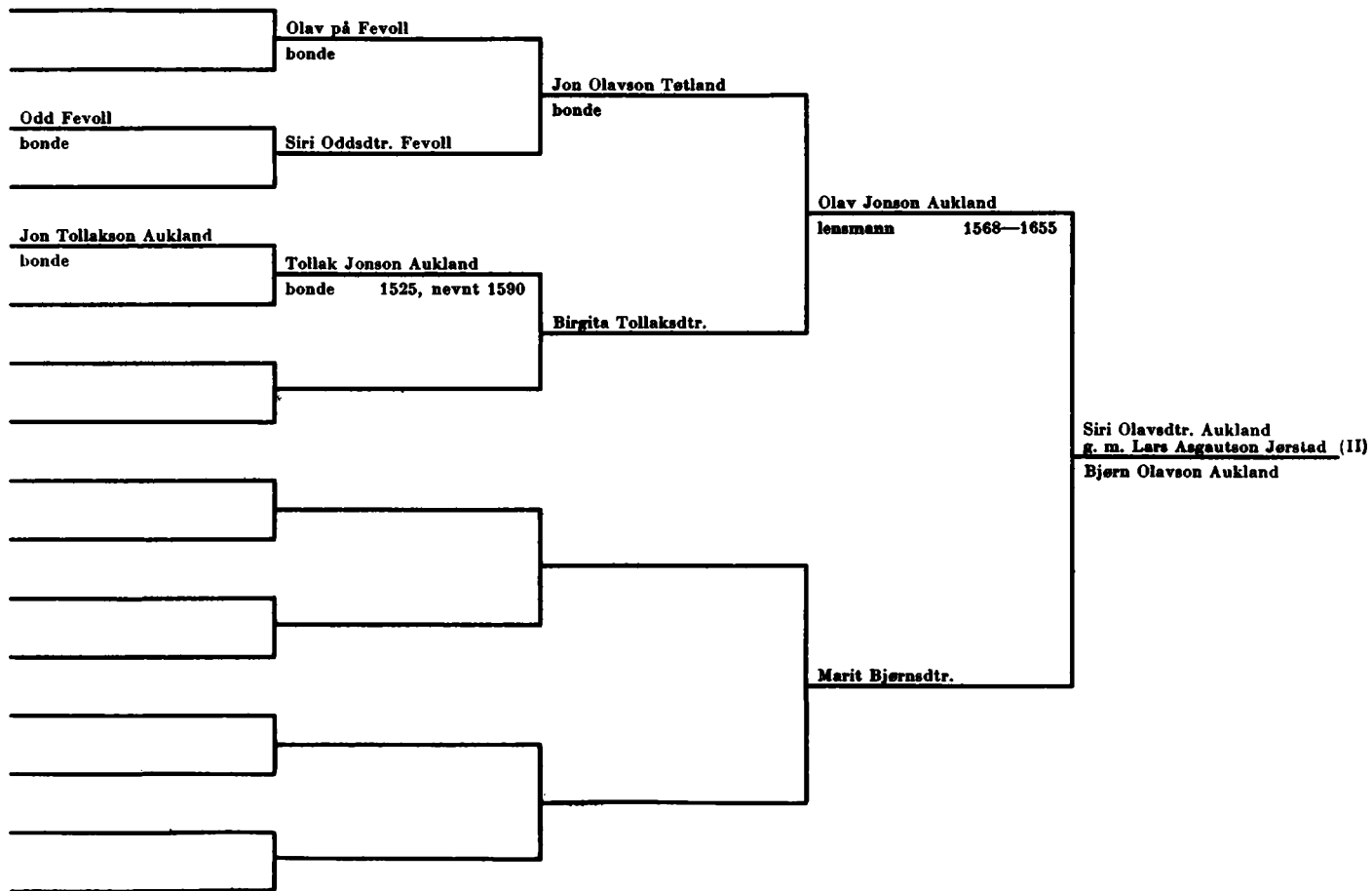
TAVLE XIV

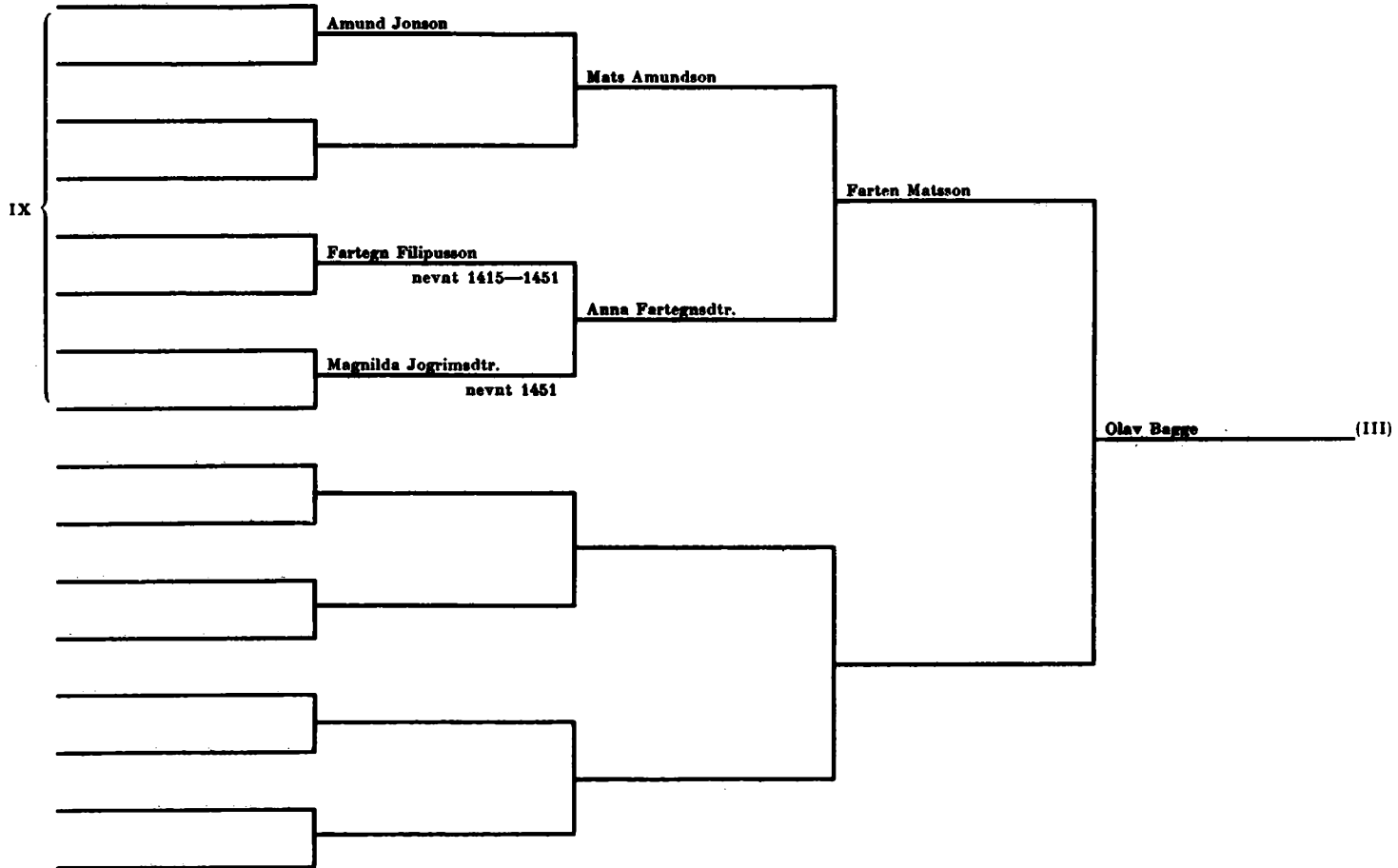
TAVLE XV

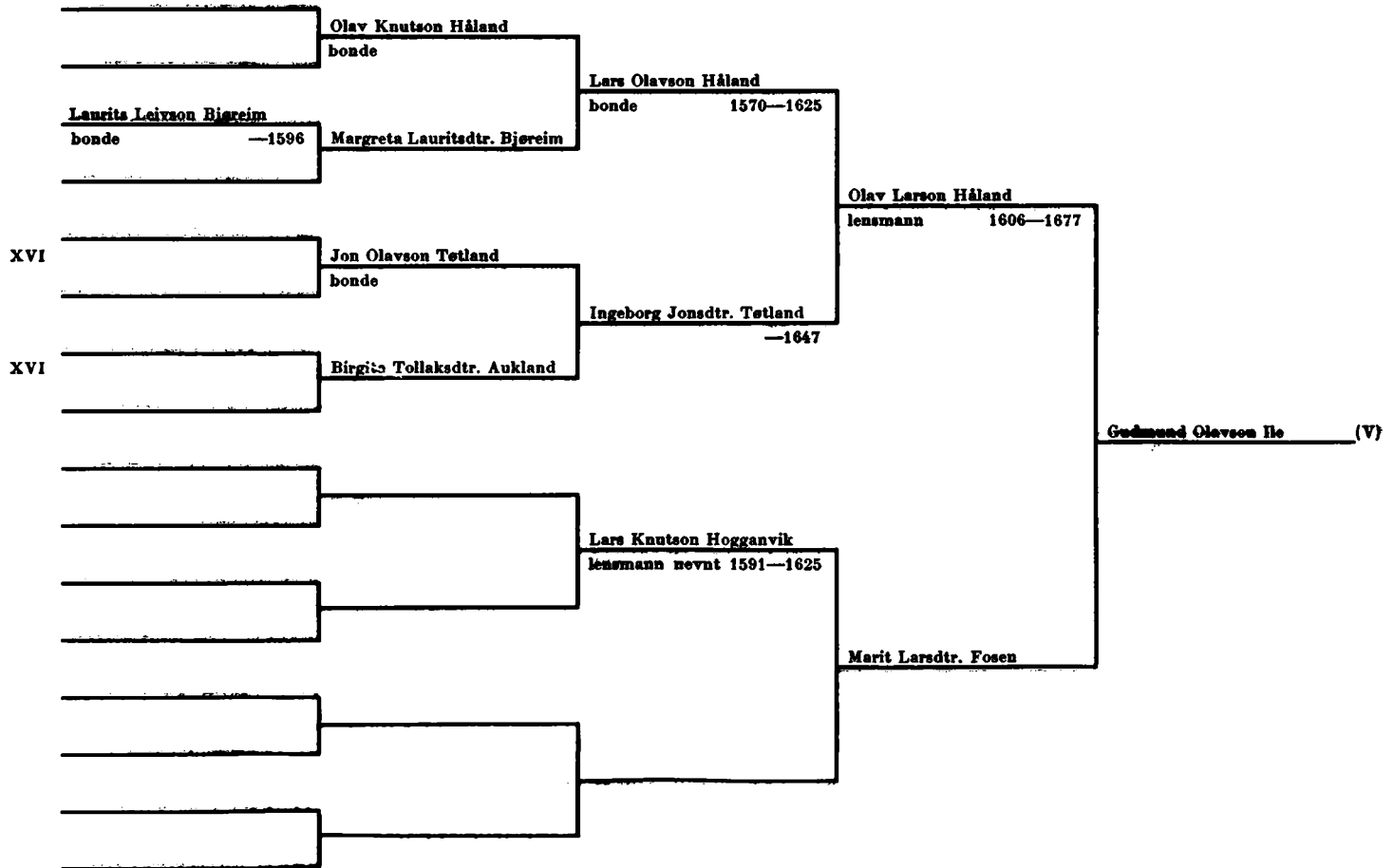
TAVLE XVI

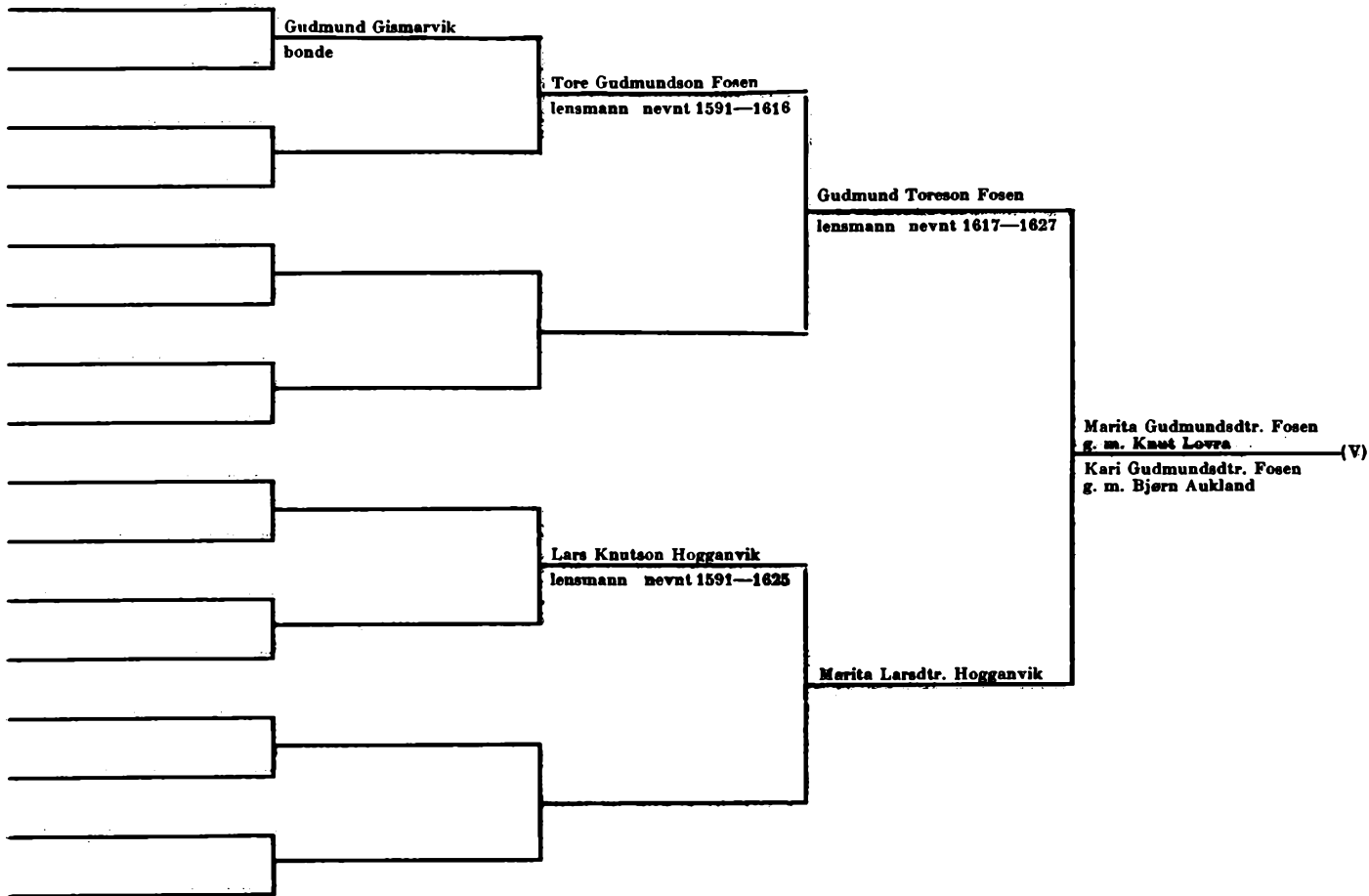
TAVLE XVII

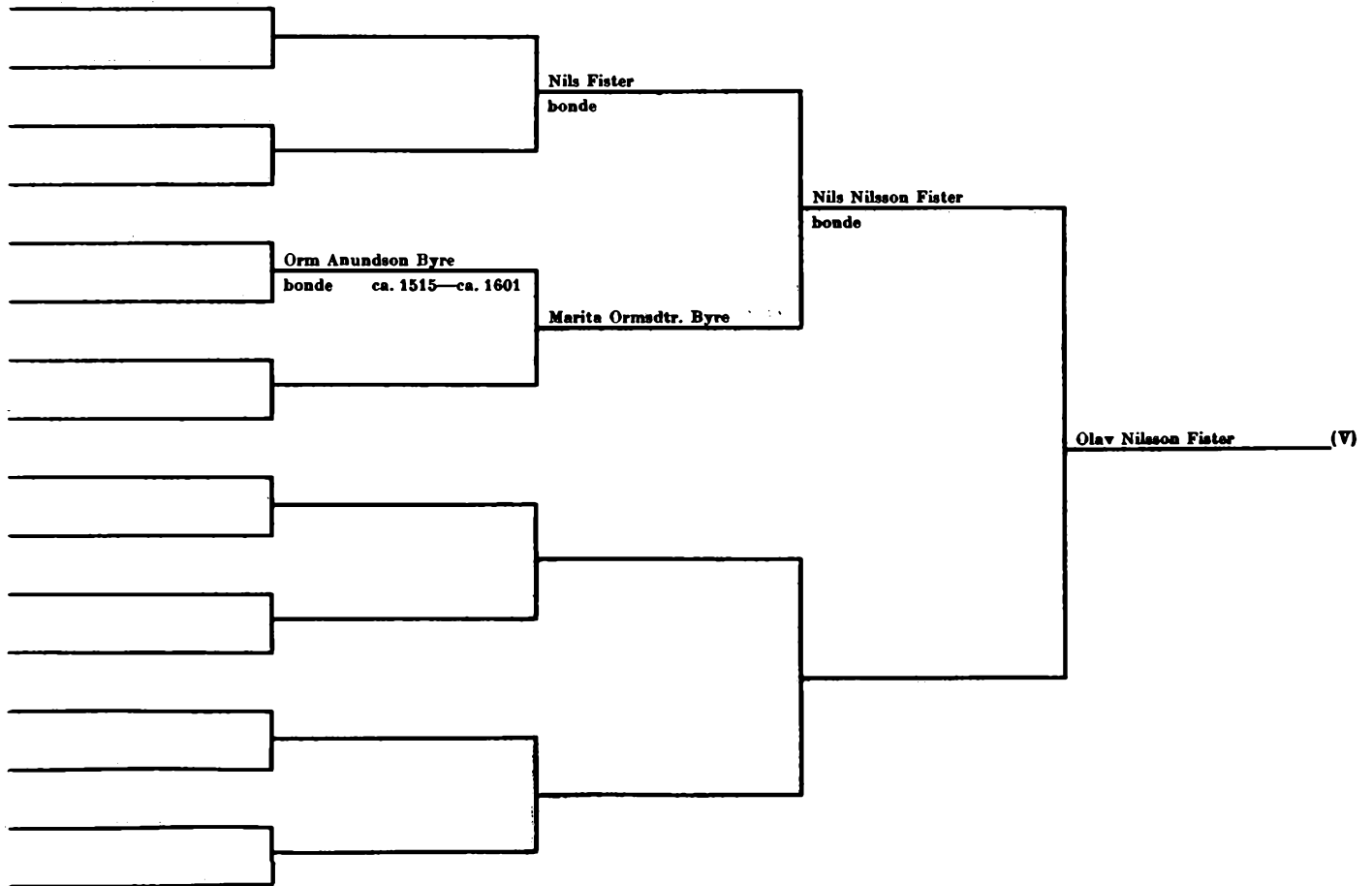
TAVLE XVIII

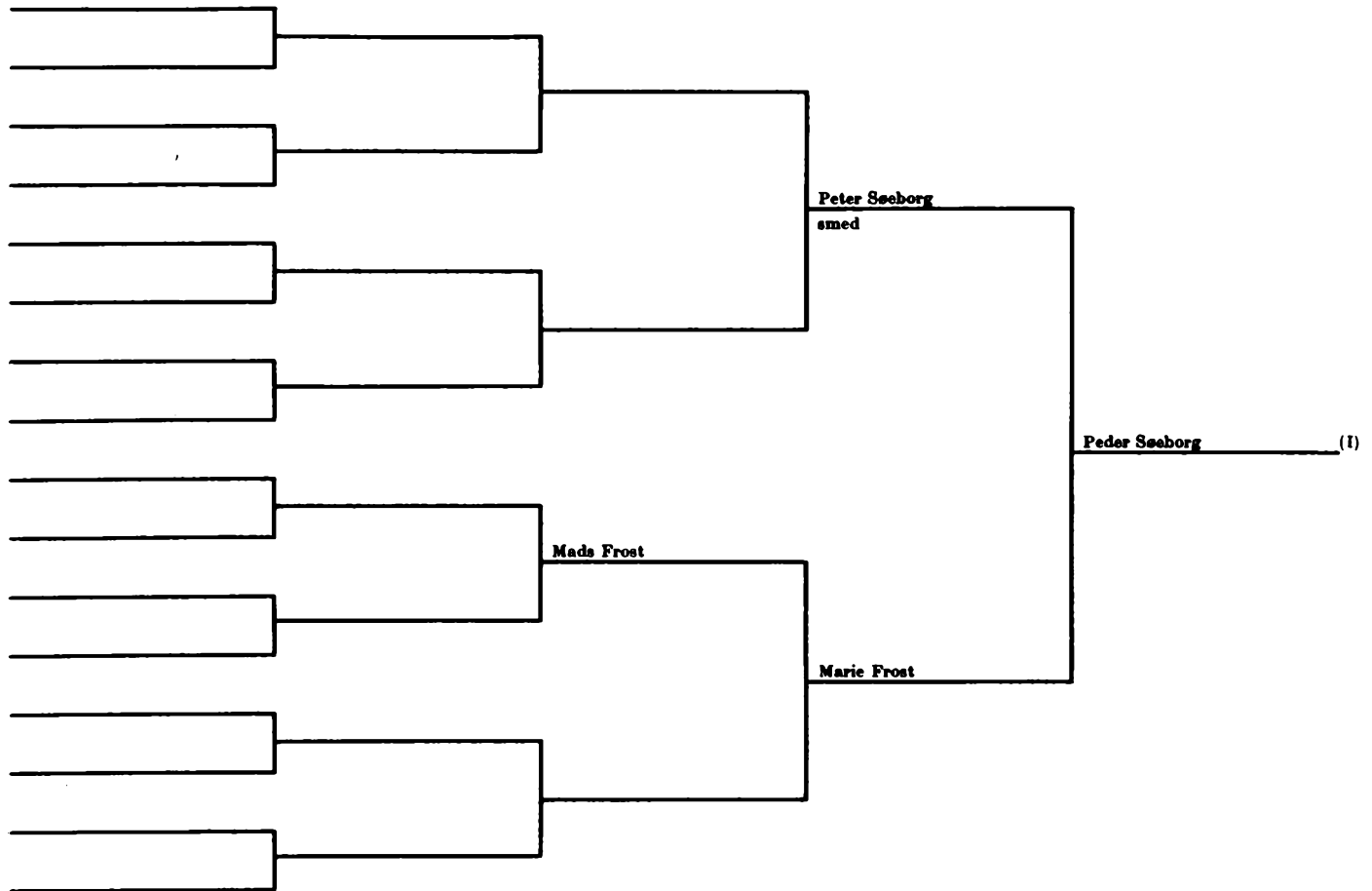
TAVLE XIX

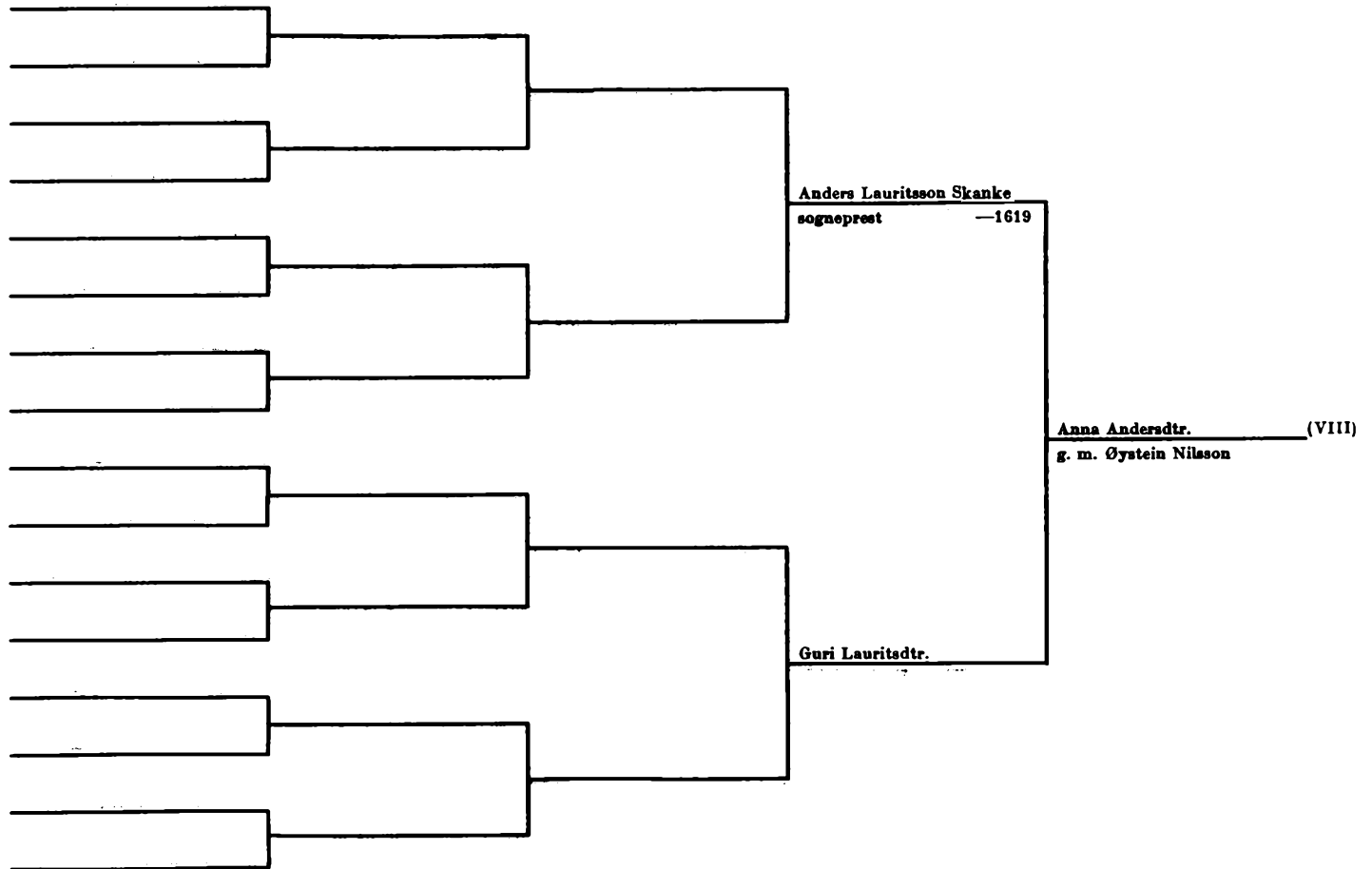
TAVLE XX

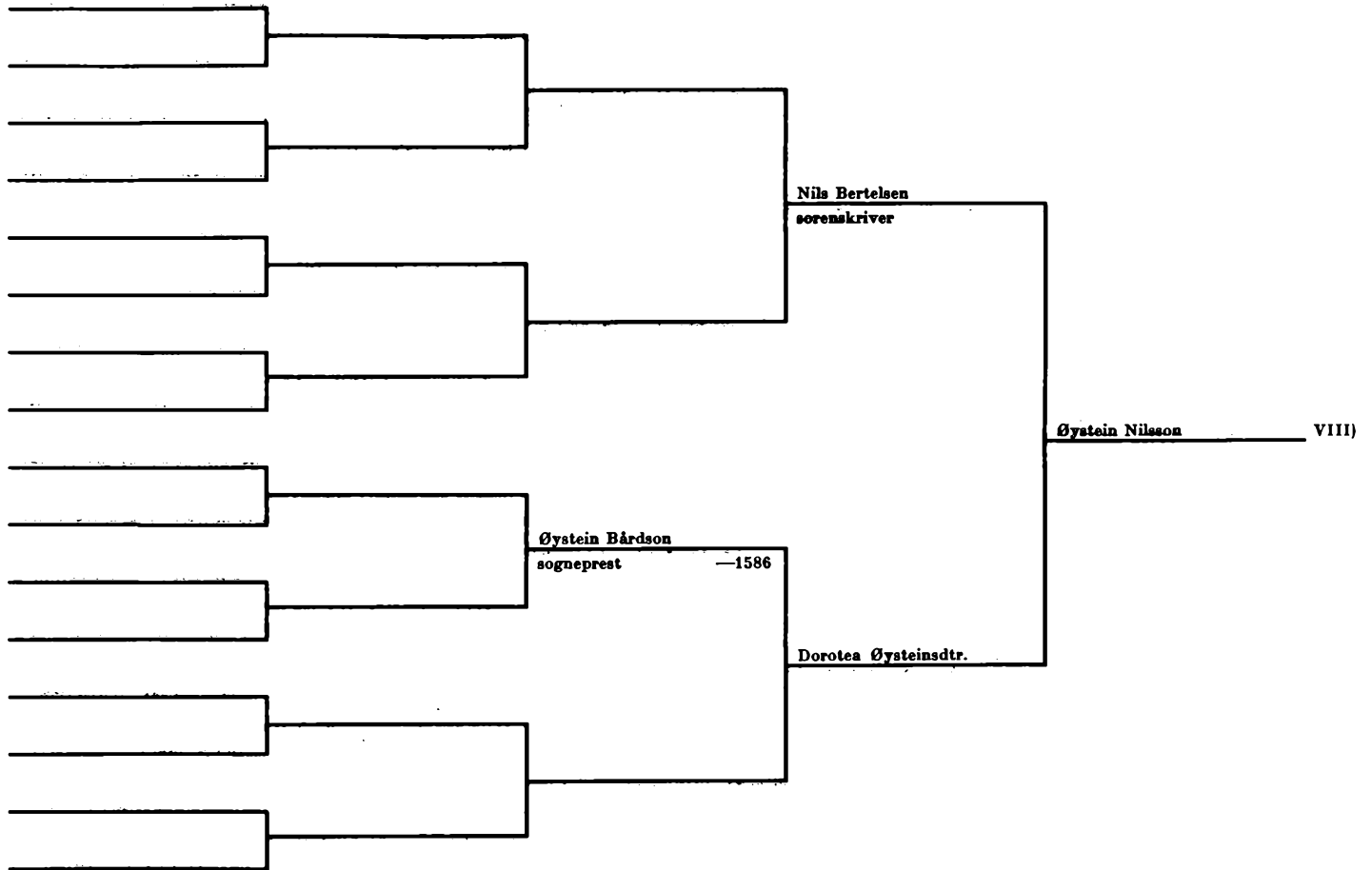
TAVLE XXI

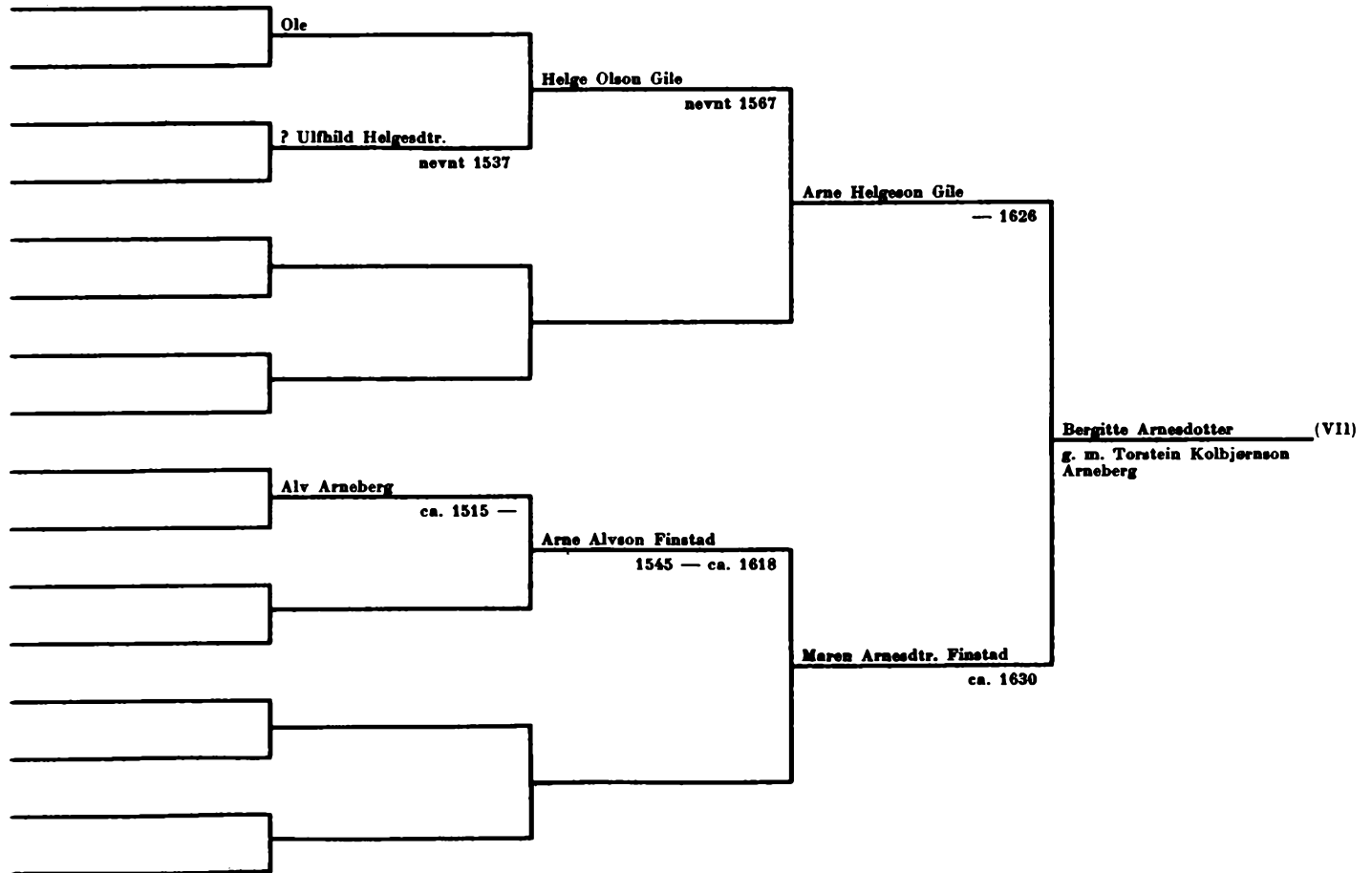
TAVLE XXII

TAVLE XXIII

TAVLE XXIV

OVERSIKTSTAVLE OVER PROST OLE BERGESENS EFTERKOMMERE

VII. 2. Berge Sigval Natanael Bergesen f. 1863 g. m. Rachel Racine f. 1866, d. 1936

Marie Racine Bergesen f. 1889 g. m. 1) Knut Madsen Strand f. 1889 2) Lars Berentsen f. 1893, d. 1940	Ole Bergesen f. 1891 g. m. Ingerid Wetteland f. 1891	Charlotte Racine Bergesen f. 1892 g. m. Ragnvald Maartmann-Moe f. 1883	Sigval Bergesen d. y. f. 1893 g. m. Ingrid Sømme f. 1895	Marthe Marie Essendrop Bergesen f. 1896 g. m. Anders Henrik Bull f. 1881, d. 1940	Ruth Bergesen f. 1900 g. m. Carl-Erik Gehrman
1. Mads Knudsen Strand f. 1918 g. m. Astrid Pedersen f. 1917 Barn: Astrid, f. 1943	1. Berge Sigval Natanael Bergesen f. 1914 g. m. Ragny Michaelsen f. 1914 Barn: Inger Marie, f. 1940 Ragnhild, f. 1943 2. Ole Bergesen f. 1916 3. Josefine Wetteland Bergesen f. 1919 4. Charles Racine Bergesen f. 1922 5. Rachel Marie Bergesen f. 1924	1. Ragnvald Maartmann-Moe f. 1919 2. Sigval Bergesen Maartmann-Moe f. 1921 3. Erik Maartmann-Moe f. 1923 4. Knut Fredrik Maartmann-Moe f. 1928	1. Helene Sofie Bergesen f. 1917 g. m. Christian Grüner Sundt f. 1913 2. Berge Sigval Bergesen f. 1918 3. Rachel Racine Bergesen f. 1921 4. Ingrid Sømme Bergesen f. 1923 5. Charlotte Racine Bergesen f. 1926	1. Rachel Racine Bull f. 1925 2. Anders Henrik Bull f. 1927 3. Marthe Marie Bull f. 1931	1. Ragna Bergesen f. 1929 2. Rolf Bergesen f. 1933

VII. 3. Ervine Petrine Bergesen f. 1865 g. m. Axel Bremer Ebbesen f. 1854, d. 1898

Marie Ebbesen f. 1887, d. 1943 g. m. Ole Atneosen f. 1881	Kristian Engelbreth Ebbesen f. 1888, d. 1913	Olga Bergesen Ebbesen f. 1891	Johanne Bing Ebbesen f. 1893, d. 1942	Hans Ebbesen f. 1895, d. 1926	Lilla Ebbesen, f. 1898 g. m. Emil Wulff-Pedersen f. 1895
					1. Lajla Wulff-Pedersen f. 1922 2. Unni Wulff-Pedersen, f. 1925 3. Inger Wulff-Pedersen f. 1933 4. Christian Gabriel Wulff-Pedersen f. 1940

VII. 4. Olga Bergesen f. 1867 g. m. Johan Joachim Meyer f. 1860, d. 1940

VII. 5. Bernhard Essendrop Bergesen f. 1869 g. m. Adelaide Sophia Ruh f. 1869

Wollert Wesenberg Meyer f. 1891, d. 1917	Ole Bergesen Meyer f. 1892 g. m. Ruth Fretheim f. 1892	Kristian Meyer f. 1894 g. m. Gudrun Johnsgaard f. 1898	Johan Meyer f. 1897 g. m. Ester Hauge f. 1896	Marie Meyer f. 1899, d. 1923	Alf Ole Ruh Bergesen f. 1897 g. m. Virginia Echols f. 1901	Bernhard Essendrop Bergesen f. 1901 g. m. Carol Nelson	Adelaide Ruh Bergesen f. 1904
	1. Johan Joachim Meyer f. 1919 2. Wilhelmine Constanze Meyer f. 1921 3. Olga Marie Meyer f. 1924 4. Håkon Fretheim Meyer f. 1926 5. Wollert Meyer f. 1926	1. Johan Joachim Meyer f. 1919 2. Liv Johnsgaard Meyer f. 1921 3. Hans Anton Meyer f. 1925 4. Jens Johnsgaard Meyer f. 1927 5. Olga Meyer f. 1930			1. Alf Echols Bergesen f. 1924 2. David Echols Bergesen f. 1928 3. John Milner Bergesen f. 1932	1. Bernhard Essendrop Bergesen f. 1934	